

SOSYAL SİGORTA İŞLEMLERİ YÖNETMELİĞİ TASLAĞI

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun sosyal sigorta hükümleri ile getirilen hak ve yükümlülükleri ve sosyal sigorta işlemlerine ilişkin usul ve esasları belirlemek ve düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa tabi işyeri, işverenler, sigortalı, hak sahipleri ile diğer ilgili kişi ve kuruluşlar açısından, sosyal sigorta işlemlerinin uygulanmasına ilişkin usûl ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 107 nci maddesi ile 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununun 36 ncı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

a) Bakanlık: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını,

b) Kanun: 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununu,

c) Kurum: Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığını,

ç) Genel Müdürlük: Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğünü,

d) Yönetmelik: Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğini,

e) Ünite: Sosyal güvenlik il müdürlükleri ile sosyal güvenlik merkezlerini,

f) İsteğe bağlı sigorta: Kişilerin isteğe bağlı olarak prim ödemek suretiyle uzun vadeli sigorta kollarına ve genel sağlık sigortasına tâbi olmalarını sağlayan sigortayı,

g) İşveren: Sigortalı sayılan kişileri çalıştıran gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşları,

ğ) İşveren vekili: İşveren adına ve hesabına, işin veya görülen hizmetin bütününe yönetim görevini yapan kişiyi,

h) Alt işveren: Bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin bir işte veya bir işin bölümü veya eklentilerinde, iş alan ve bu iş için görevlendirdiği sigortalıları çalıştıran üçüncü kişiyi,

ı) Geçici iş ilişkisi kurulan işveren: 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 7 nci maddesinde yer alan sigortalıyı devralan işverenler ile kamu işyerlerinde geçici görevlendirilen sigortalıların işverenleri,

i) İşyeri: Sigortalı sayılanların maddî olan ve olmayan unsurlar ile birlikte işlerini yaptıkları yerler ile bu yerlerde üretilen mal veya verilen hizmet ile nitelik yönünden bağlılığı bulunan ve aynı yönetim altında örgütlenen yerler ile bağlı yerler, dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden veya meslek eğitimi yerleri, avlu ve büro gibi diğer eklentiler ile araçları,

j) Sigorta primine esas kazanç: Kanunun 80 inci maddesine göre belirlenecek miktarı,

k) İşyeri sahibi: Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde sayılanların sigortalılıklarının gerçekleştiği yerlerin maliki, kullanıcısı olan gerçek veya tüzel kişilikler ile tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşları,

l) Durum tespiti: İşyerinde çalışanların sigortalılık niteliğini, tescil işlemlerini, sigorta olaylarını, asgari işçiliğin tespiti amacıyla yapılan denetim ve kontrolleri,

m) Araştırma: Kanunun 85 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen kurum ve kuruluşlar tarafından ihale yoluyla yaptırılan her türlü işler ile gerçek veya tüzel kişiler tarafından yapılan özel bina inşaatı işyerlerinden dolayı yeterli işçilik bildirilmiş olup olmadığı hususunda Kurumca yapılan değerlendirmeyi,

n) İşyeri sicil numarası: İşyerinin Kanun kapsamına alınması üzerine Kurumca verilen numarayı,

o) İşkolu kodu: İşyerinde yapılan veya sigortalının yaptığı işin, iş kazası ve meslek hastalığı bakımından tehlikenin ağırlığını gösteren, kısa vadeli sigorta kolları prim tarife cetveline göre, hangi işkoluna tabi olduğunu belirleyen numaralamayı,

ö) Sigorta primi: Sigortalılar için 5510, 5434 ve 2925 sayılı Kanunlarda belirtilen prime esas kazançlar ve oranlar üzerinden alınacak tutarı,

p) Genel sağlık sigortası primi: 5510 sayılı Kanunda genel sağlık sigortalısı için alınması öngörülen prim tutarı,

r) Sosyal güvenlik destek primi: Yaşlılık ve vazife malullüğü aylığı almakta iken Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin 4 numaralı alt bendi hariç olmak üzere, diğer alt bentler kapsamında çalışmaya başlayanların aylıklarından kesilecek primi,

s) e-Sigorta: İşveren, alt işveren, sigortalı, genel sağlık sigortalısı, hak sahibi ve diğer ilgili kişi ve kuruluşlarca bu Yönetmelikte belirtilen belgelerde yer alan bilgileri internet, elektronik ve benzeri ortamda Kurumun veri tabanına aktarılmasını ve bu şekilde aktarılan bilgiler ve talepler ile Kurumca yürütülen sosyal sigorta işlemleri sonuçlarından uygun görülenlerin işveren, sigortalı, hak sahibi ve diğer ilgili kişi ve kuruluşlara verilmesini sağlayan elektronik portalı,

ş) Kamu idareleri denetim elemanı: Kamu idarelerinin denetim ve kontrole görevlendirilen memurlarını,

ifade eder.

(2) Kanunun 3 üncü maddesindeki tanımlar bu Yönetmelik için de yapılmış sayılır.

İKİNCİ BÖLÜM

Sosyal Sigorta Kayıt ve İşlemlerinin Genel Esasları

Bilgi ve belgelerin Kuruma verilme usulü

MADDE 5 – (1) Kurum, bu Yönetmelik gereği verilecek her türlü belge veya bilginin e-Sigorta ortamında gönderilmesi hususunda gerçek ve tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan idareleri, kurum ve kuruluşları zorunlu tutmaya veya zorunluluk esasını kaldırmaya yetkilidir. Bu Yönetmelikte belirtilen bilgi ve belgelerin e-Sigorta ortamında Kuruma gönderme zorunluluğu getirilmesine rağmen bu yükümlülüğün yasal süresi içinde veya yasal süresi dışında kağıt ortamında yerine getirilmesi halinde de bu belgeler işleme konulur. Bu durumda, Kanunun 102 nci maddesi uyarınca idari para cezaları uygulanır.

(2) Belge veya bilgileri e-Sigorta ortamında göndermekle zorunlu tutulan gerçek ve tüzel kişilerin, Kurumun bilgi işlem sistemlerinin aşağıdaki fıkrada belirtilen nedenlerle hizmet dışı kalması sonucu belge ve bilgiyi, öngörülen sürenin son gününde Kuruma göndermemesi ve muhteviyatı primleri de yasal süresi içinde ödeyememesi halinde, sorunların ortadan kalktığı tarihi takip eden beşinci işgününün sonuna kadar belge veya bilgiyi gönderir ve muhteviyatı primleri de aynı sürede Kuruma öder ise bu yükümlülükleri Kanunda öngörülen sürede yerine getirmiş kabul edilir.

(3) Hizmet Sunumu Genel Müdürlüğü yetkililerince imzalanacak bir tutanak ile tevsik edilmesi kaydıyla;

a) Kurum bilgisayar sisteminde, e-Sigorta uygulamasının çalışmasını engelleyecek şekilde;

1) Donanımsal ve yazılımsal arızalar,

2) Elektrik ve iletişim alt yapısında meydana gelen arızalar,

3) Yangın, yıldırım, infilak ve benzeri olaylar sonucu meydana gelen ve işlem yapmayı engelleyici durumlar,

4) Sel veya su baskını, fırtına, yer kayması, deprem gibi tabii afetler ile grev, lokavt, sabotaj, terör saldırıları,

b) Kurumun hizmet satın aldığı internet servis sağlayıcılarında meydana gelen arızalar,

c) (a) ve (b) bentleri dışında Kurumca belirlenecek benzeri durumlar,

bu Yönetmelikte belirtilen belgelerin Kanunda öngörülen sürenin son gününde Kurumca alınmasını engelleyici sebep olarak kabul edilir.

Merkezi veri tabanının oluşturulması

MADDE 6 – (1) Sosyal sigorta işlemlerine ilişkin kayıtların elektronik ortamda tutulması esastır. Bu amaçla, Kurumca;

a) Sigortalı tescil,

b) Sigortalı hizmet,

c) Gelir ve aylık ödeme,

ç) İşyeri tescil,

d) İşveren veya sigortalı prim tahakkuk ve tahsilat,

e) Geçici işgöremezlik ödenekleri,

kayıtlarının elektronik ortamda tutulduğu merkezi bir veri tabanı oluşturulur.

(2) Sosyal sigorta kayıtlarının tutulmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye, birinci fıkrada belirtilen ana kayıtların alt veya yedek kayıtlarını oluşturmaya, mevzuat ve iletişim teknolojisindeki gelişmelere bağlı olarak değiştirmeye ve kağıt ortamında tutulan kayıtların elektronik ortamda tutulmasına karar vermeye Kurum yetkilidir.

Sosyal sigorta kayıtlarının tutulması ve düzeltilmesine ilişkin esaslar

MADDE 7– (1) Bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde belirtilen sosyal sigorta kayıtlarının, bu Yönetmelikte belirtilen ve usulüne göre düzenlenmiş belgelere dayandırılması zorunludur.

(2) Usulüne göre düzenlenmiş belgeye dayandırılarak oluşturulan sosyal sigorta kayıtları;

a) Dayanak belgesinde bulunduğu halde kayıtlara hatalı veya eksik olarak tescil edilen ya da hiç yazılmayan bilgilerin veya mükerrer kayıtların bulunduğu Kurumca tespitine göre,

b) Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurları tarafından yapılan inceleme ve soruşturma raporlarına göre,

c) Mahkeme kararlarına göre,

düzeltilir, silinir veya yeni kayıt eklenir.

Kayıtların paylaşımı

MADDE 8– (1) Kurum, sosyal sigorta kayıtlarında tutulan bilgileri işveren, sigortalı, hak sahibi ve diğer ilgili kişi ve kuruluşların kullanımına açabilir.

(2) Kurum, internet ve her türlü elektronik ortam ile benzeri elektronik iletişim araçları üzerinden bilgi alışverişinin yapılmasına ilişkin koşulları belirlemek, Kurum ve işveren ile diğer ilgili kişi ve kuruluşlar arasındaki ilişkiler ile tarafların birbirlerine karşı olan hak ve yükümlülüklerini düzenlemek için protokol veya sözleşmeler yapabilir.

(3) Sosyal sigorta kayıtlarından alınan bilgilerin iş ve işlemlerde kullanılmasının hukuki sonuçları, bilgiyi alan işveren ve diğer ilgili kişi ve kuruluşların sorumluluğundadır.

İKİNCİ KISIM

Sigortalıların Tescili ve Hizmet Kayıtları

BİRİNCİ BÖLÜM

Sigortalılara İlişkin Hükümler

Sigortalı sayılanlar

MADDE 9 – (1) Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar Kanununun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (a) bendine göre sigortalı sayılırlar.

(2) Aşağıda belirtilenler de Kanununun 4 üncü maddesi birinci fıkrası (a) bendi kapsamında sigortalı sayılırlar.

a) İşçi sendikaları ve konfederasyonları ile sendika şubelerinin başkanlıkları ve yönetim kurullarına seçilenler

b) Bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılan ve Kültür Bakanlığı tarafından belirlenen **Ek-1'de** yer alan tabloda sayılan; film, tiyatro, sahne, gösteri, ses ve saz sanatçıları ile müzik, resim, heykel, dekoratif ve benzeri diğer uğraşları içine alan bütün güzel sanat kollarında çalışanlar ile düşünürlerden ve yazarlardan çalışmanın niteliğine göre hizmet akdi ile çalışanlar.

c) Mütakabiliyet esasına dayalı olarak sosyal güvenlik sözleşmesi yapılmış ülkelerin uyruğunda olanlar hariç, yabancı uyruklu, uyruksuz, göçmenler ve sığınmacı kişiler ile uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmış ülke sigortalılarından, sözleşmede belirlenen istisna halleri dışında çalışmalarını hizmet akdine tabi sürdürenler.

ç) Büyükelçilik, konsolosluk mensuplarının özel hizmetlerinde çalıştırılanlardan gönderen devlette veya üçüncü bir devlette sigortalılıklarını belgeleyemeyenler ile buralarda çalıştırılan Türk vatandaşları,

d) 2/7/1941 tarihli ve 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanuna göre, çiftçi malları koruma başkanlıkları veya meclisleri tarafından çalıştırılan koruma bekçileri.

e) 24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununda belirtilen umumî kadınlar.

f) Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen kurslarda usta öğretici olarak çalıştırılanlar, kamu idarelerinde ders ücreti karşılığı görev verilenler ile 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (C) bendi kapsamında çalıştırılanlar.

(3) Haklarında bazı sigorta kolları uygulanacak sigortalılar ve sigorta kolları;

a) Hizmet akdi ile çalışmamakla birlikte, ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerde çalıştırılan hükümlü ve tutuklular hakkında, Kanunun iş kazası ve meslek hastalığı ile analık hükümleri,

b) 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanununda belirtilen aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrenciler hakkında iş kazası ve meslek hastalığı ile hastalık sigortası, meslek liselerinde okumakta iken veya yüksek öğrenimleri sırasında zorunlu staja tabi tutulan öğrenciler hakkında ise iş kazası ve meslek hastalığı sigortası hükümleri,

c) Harp malûlleri ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre vazife malûllüğü aylığı bağlanmış olanlardan yeniden çalışmaya başlayanlar hakkında kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kollarına ait hükümler

ç) Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimine katılan kursiyerler hakkında Kanunun iş kazası ve meslek hastalığı hükümleri,

f) Ülkemiz ile uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi bulunmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri hakkında kısa vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümleri, bu sigortalıların uzun vadeli sigorta kollarına tabi olmak istemeleri halinde ise Kanunun 50 nci maddesinin ikinci fıkrasının Türkiye’de yasal olarak ikamet etme şartı ile 50 nci maddenin (a) bendinde belirtilen şartlar aranmaksızın haklarında genel sağlık sigortası primi hariç isteğe bağlı sigorta hükümleri,

uygulanır.

(4) Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (b) bendine göre, köy ve mahalle muhtarı seçilenler ile hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan;

a) Ticari kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usulde gelir vergisi mükellefi olanlar,

b) Gelir vergisinden muaf olup esnaf ve sanatkar siciline kayıtlı olanlar,

c) Kollektif şirketlerin ortakları,

ç) Limited şirketlerin ortakları,

d) Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları,

e) Adi komandit şirketlerin komandite ve komanditer ortakları,

f) Donatma iştirakleri ortakları,

g) Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortakları,

ğ) Tarımsal faaliyette bulunanlar,

sigortalı sayılırlar.

(5) Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (b) bendi hükümleri 10/7/1953 tarihli ve 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanuna tabi jokey ve antrenörler hakkında da uygulanır.

(6) Kamu idarelerinde;

a) Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (a) bendine tâbi olmayanlardan, kadro ve pozisyonlarda sürekli olarak çalışıp, ilgili mevzuatında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar,

b) Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tâbi olmayanlardan, sözleşmeli olarak çalışıp ilgili mevzuatında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar ile 657 sayılı Kanununun 86 ncı maddesi uyarınca açıktan vekil atananlar,

Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılırlar.

(7) Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (c) bendi hükümleri;

a) Kuruluş ve personel kanunları veya diğer kanunlar gereğince seçimle veya atama yoluyla kamu idarelerinde göreve gelenlerden; bu görevleri sebebiyle kendilerine ilgili kanunlarında Devlet memurları gibi emeklilik hakkı tanınmış olanlardan hizmet akdi ile çalışmayanlar,

b) Başbakan, bakanlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, belediye başkanları, il encümeninin seçimle gelen üyeleri,

c) Bu kapsamda sigortalı iken aynı kapsamdaki kişilerin kurduğu sendikalar ve konfederasyonları ile sendika şubelerinin başkanlıkları ve yönetim kurullarına seçilenlerden aylıksız izne ayrılanlar,

ç) Harp okulları ile fakülte ve yüksek okullarda, Türk Silâhlı Kuvvetleri hesabına okuyan veya kendi hesabına okumakta iken askerî öğrenci olanlar ile astsubay meslek yüksek okulları ve astsubay naspedilmek üzere temel askerlik eğitimine tâbi tutulan adayların normal eğitim süreleri,

d) Polis Akademisi ile fakülte ve yüksek okullarda, Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okuyan veya kendi hesabına okumakta iken Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okumaya devam eden öğrencilerin normal eğitim süreleri,

hakkında da uygulanır.

(8) Bu maddenin yedinci fıkrasının (ç) ve (d) bentlerinde belirtilen okulları tamamlamadan ayrılanlar ile tamamlamalarına rağmen görevlerine başlamadan ayrılanların, bu okullarda geçen eğitim süreleri sigortalılıklarından sayılmaz.

9) Kanunun kısa vadeli sigorta kollarına ilişkin hükümleri, Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olanlara uygulanmaz.

Sigortalı sayılmayanlar

MADDE 10 – (1) Kanunun kısa ve uzun vadeli sigorta kolları hükümlerinin uygulanmasında;

a) İşverenin işyerinde ücretsiz çalışan eşi,

b) Aynı konutta birlikte yaşayan ve üçüncü derece dahil bu dereceye kadar hısımlar arasında ve aralarına dışardan başka kimse katılmaksızın, yaşadıkları konut içinde yapılan işlerde çalışanlar,

c) Ücretle ve sürekli olarak çalışanlar hariç ev hizmetlerinde çalışanlar,

ç) Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalılıkları devam edenler hariç olmak üzere, muvazzaf askerlik hizmetlerini er ve erbaş olarak yapmakta olanlar ile yedek subay okulu öğrencileri,

d) Yabancı bir ülkede kurulu herhangi bir kuruluş tarafından ve o kuruluş adına ve hesabına Türkiye'ye bir iş için gönderilen ve yabancı ülkede sosyal sigortaya tâbi olduğunu belgeleyen kişiler ile Türkiye'de kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan, yurt dışında ikamet eden ve o ülke sosyal güvenlik mevzuatına tâbi olanlar,

e) Resmî meslek ve sanat okulları ile yetkili resmî makamların izniyle kurulan meslek veya sanat okullarında ve yüksek okullarda fiilen normal eğitim süreleri içinde yapılan, tatbiki mahiyetteki yapım ve üretim işlerinde çalışan öğrenciler,

f) Sağlık hizmet sunucuları tarafından işe alıştırılmakta olan veya rehabilite edilen, hasta veya malûller,

g) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri gereği sigortalı sayılması gerekenlerden 18 yaşını doldurmamış olanlar,

ğ) Kamu idareleri hariç olmak üzere, tarım işlerinde veya orman işlerinde hizmet akdiyle süreksiz işlerde çalışanlar,

h) Tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan; tarımsal faaliyette bulunan ve yıllık tarımsal faaliyet gelirlerinden, bu faaliyete ilişkin masraflar düşüldükten sonra kalan tutarın aylık ortalamasının, Kanunda tanımlanan prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katından az olduğuna dair beyanlarını içeren başvuruları dikkate alınarak ziraat odalarından, bunların bulunmadığı yerlerde tarım il/ilçe müdürlüklerinden alacakları **Ek-2** deki muafiyet belgesi ile belgeleyenler,

ı) Kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan gelir vergisinden muaf olup, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olanlardan, aylık faaliyet gelirlerinden bu faaliyetine ilişkin masraflar düşüldükten sonra kalan tutarı, prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katından az olduğuna dair beyanlarını içeren başvuruları dikkate alınarak, Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği'nden alacakları **Ek-2 deki** muafiyet belgesi ile belgeleyenler,

i) Kamu idarelerinin dış temsilciliklerinde istihdam edilen ve temsilciliğin bulunduğu ülkede sürekli ikamet izni veya bu devletin vatandaşlığını da haiz bulunan Türk uyruklu sözleşmeli personelden, bulunduğu ülkenin sosyal güvenlik kurumunda sigortalı olduğunu belgeleyenler ile kamu idarelerinin dış temsilciliklerinde istihdam edilen sözleşmeli personelin uluslararası sosyal güvenlik sözleşmeleri çerçevesinde ve temsilciliğin bulunduğu ülkenin ilgili mevzuatının zorunlu kıldığı hallerde, işverenleri tarafından bulunulan ülkede sosyal sigorta kapsamında sigortalı yapılanlar,

sigortalı sayılmazlar.

(2) Birinci fıkranın (g) bendinin uygulanmasıyla ilgili olarak, bir meslek veya sanat okulunu bitirenlerden, 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu hükümlerine göre mahkemece ergin kılınmak suretiyle, öğrenimleriyle ilgili görevlerde çalışanlar hakkında 18 yaşın bitirilmiş olması şartı aranmaz.

Sigortalılığın başlangıcı ve bildirim yükümlülüğü

MADDE 11 – (1) Sigortalı hak ve yükümlülükleri Kanununun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanlar için çalışmaya, meslekî eğitime veya zorunlu staja başladıkları tarihten itibaren başlar.

(2) İşverenler, Kanununun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının;

a) (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanları, çalışmaya başladıkları tarihten önce;

b) (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanlar, göreve başladıkları veya okullarında öğretime başladıkları tarihten, kendi hesabına okumakta iken Türk Silahlı Kuvvetleri veya Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okumaya başlayanlar ise bu tarihten itibaren sigortalı sayılırlar ve bu tarihten itibaren on beş gün içinde,

ilgili üniteye bildirmekle yükümlüdür.

(3) İşverenlerce Kanununun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan;

a) İnşaat, balıkçılık ve tarım işyerlerinde hizmet akdiyle işe başlatılacak sigortalılar için, en geç çalışmaya başlatıldığı gün,

b) Yabancı ülkelere sefer yapan ulaştırma araçlarına sefer esnasında alınarak çalıştırılanlar ile Kuruma ilk defa işyeri bildirgesi verilecek işyerlerinde; ilk defa sigortalı çalıştırmaya başlanılan tarihten itibaren bir ay içinde çalışmaya başlayan sigortalılar için, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren en geç söz konusu bir aylık sürenin dolduğu tarihe kadar,

c) Kamu idarelerince istihdam edilen 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa göre işsizlik sigortasına tabi olmayan sözleşmeli personel ile kamu idarelerince yurt dışı görevde çalışmak üzere işe alınanların, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren bir ay içinde,

ç) İlk işyerindeki çalışmasına ait sigortalı işe giriş bildirgesi süresinde Kuruma verilerek, tescil işlemi yapılmış olan sigortalının, naklen ve hizmet akdi işlemi sona ermeden aynı işverenin aynı ya da başka üniteye tescil edilmiş diğer işyerinde çalışmaya başlaması halinde, yasal süresi dışında,

d) Kanunda belirtilen sürede Kuruma bildirilme imkanı olmamakla birlikte;

1) Maliye Bakanlığı vizesine bağlı olarak kamu idarelerinde çalışacak sigortalılar için vize işleminin gerçekleştirildiğine ilişkin yazının, ilgili kamu idaresine intikal ettiği günü izleyen ikinci iş günü sonuna kadar,

2) 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Kanunu uyarınca özelleştirilen işyerlerinden diğer kamu kurum ve kuruluşlarına naklen atanan sözleşmeli veya kapsam dışı

personelin nakledildikleri kamu idarelerinde işe başladıkları tarihi takip eden ikinci iş günü sonuna kadar Kuruma yapılan bildirimler de süresinde yapılmış sayılır.

(4) Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan;

a) Ticari kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usulde gelir vergisi mükellefi olanların sigortalılıkları bu mükellefiyetlerinin başlangıç tarihi itibarıyla başlar ve bu tarih vergi dairelerince,

b) Gelir vergisinden muaf olanların sigortalılıkları, esnaf ve sanatkar sicil müdürlüklerine tescil tarihi itibarıyla başlar ve bu tarih esnaf ve sanatkar sicil müdürlüklerince,

c) Şirket ortaklarından;

1) Kollektif şirket, adi komandit şirketlerin komandite ve komanditer ortakları ile donatma iştiraki ortaklarının sigortalılıkları vergi mükellefiyetlerinin başladığı tarihte başlar ve bu tarih vergi dairelerince,

2) Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortaklarının sigortalılıkları, yönetim kurulu üyeliğine seçildikleri tarihte başlar ve bu tarih şirket yetkililerince,

3) Limited şirket ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortaklarının sigortalılıkları şirketin ticaret siciline tescil edildiği tarihte başlar ve bu tarih ticaret sicil memurluklarınca,

4) Limited şirket ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortaklarından hisse devri alan yeni ortaklarının sigortalılıkları ortaklar kurulunca devrin yapılmasına karar verildiği tarihte başlar ve bu tarih ortaklar kurulu kararının, hisse devrine ilişkin tanzim edilen noter devir sözleşmesinin, devrin yapıldığının işlendiği pay defterinin birer sureti veya devir ticaret sicil memurluğunca tescil edilmiş ise ticaret sicil gazetesinde ilan edildiği nüshasının ibraz edilmesi kaydıyla şirket **yetkililerince**,

ç) Köy ve Mahalle muhtarlarının sigortalılıkları, muhtar seçildikleri tarih itibarıyla başlar ve bu tarih il veya ilçe mülki amirliklerince,

onbeş gün içinde,

d) Kanununun 4 üncü maddesi birinci fıkrası (b) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanların sigortalılıkları, bağlı oldukları ziraat odalarınca veya kendilerince bir yıl içinde bildirilmesi halinde odaya kaydedildikleri tarihten, bu süre içinde bildirilmemesi halinde ise bildirim Kuruma yapıldığı tarihten başlar. Bu tarih meslek kuruluşuna kayıtlarının yapıldığı tarihten itibaren bir ay içerisinde ziraat odalarınca veya ziraat odalarının bulunmadığı yerlerde tarım il/ilçe müdürlüklerince,

e) 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanuna tabi jokey ve antrenörlerin sigortalılıkları lisans belgesine istinaden fiilen çalışmaya başladıkları tarihte başlar. Bu tarih, kaydın yapıldığı tarihten itibaren bir ay içinde Türkiye Jokey Kulübünce,

ilgili üniteye bildirilmek zorundadır.

f) Ziraat odalarınca, ziraat odalarının bulunmadığı yerlerde tarım il/ilçe müdürlüklerince veya bu kuruluşlardan alınacak belge ile kendilerince, muafiyet şartlarının ortadan kalktığı yazılı olarak 1 yıl içinde Kuruma bildirilenlerin yeniden sigortalılığı muafiyet şartlarının ortadan kalktığı tarihte, bu süreyi geçirenlerin ise bildirim Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarihte başlar. Ancak bildirim yükümlülüğünü 1 ay içerisinde yerine getirmeyen kuruluşlara idari para cezası uygulanır.

g) Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliğince veya bu kuruluştan alınacak belge ile kendilerince muafiyet şartlarının ortadan kalktığı yazılı olarak 15 gün içinde Kuruma bildirilenlerin yeniden sigortalılığı muafiyet şartlarının ortadan kalktığı tarihte başlar. Ancak bildirim yükümlülüğünü 15 gün içerisinde yerine getirmeyen kuruluşlara idari para cezası uygulanır.

ğ) Sigortalılığın yeniden başlamasında (f) ve (g) bentlerinde belirtilen belgenin adi posta ile gönderilmesi halinde Kurum kayıtlarına intikal tarihi, taahhütlü, iadeli taahhütlü veya acele posta ile yapılan bildirimlerde postaya verilmiş tarihi Kuruma intikal tarihi olarak kabul edilir.

(5) Bildirim yükümlülüğü bulunan kurum ve kuruluşlar, bildirimlerini merkez birimlerince yapmaları durumunda, bildirim zorunluluğu yerine getirilmiş sayılır. Kurum bildirimden itibaren bir ay içinde tescili yapılan kişilere, sigortalılık hak ve yükümlülüklerinin başladığını ve yaptığı işin iş kodunu bildirir.

(6) Hizmet akdi ile çalışmamakla birlikte 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanununda belirtilen aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrenciler ile meslek liselerinde okumakta iken veya yüksek öğrenimleri sırasında zorunlu staja tâbi tutulan öğrencilerin bildirimleri eğitim kurumlarınca staja veya mesleki eğitime başladıkları tarihten önce yapılır.

Sigortalıların kendilerini bildirmesi

MADDE 12 – (1) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalılar, çalışmaya başladıklarını, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren en geç bir ay içinde, örneği **Ek-3**'de bulunan sigortalı bildirim belgesi ile doğrudan veya internet ya da benzeri ortamda ilgili üniteye bildirirler.

(2) Ünitece, sigortalının ilgili işveren tarafından bildirilmediğinin ya da bildirildiği halde sigortalı bildirim arasında farklılık bulunduğu tespit edildiğinde, durum, taahhütlü bir yazıyla sigortalıya, gerekirse işverene bildirilir. Yapılan bildirimlerin sonucunda farklılık giderilemezse, kontrol ve denetim sonucuna göre işlem yapılır.

(3) Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendinde belirtilen tarımsal faaliyette bulunanlar faaliyetlerine başladıkları tarihten itibaren bir ay içerisinde sigortalılıklarını sigortalı bildirim belgesi ile doğrudan veya internet ya da benzeri ortamda ilgili üniteye bildirirler.

(4) Sigortalının kendini bildirmemesi, sigortalı aleyhine delil teşkil etmez.

Sigortalıların kamu idareleri ile bankalarca bildirilmesi

MADDE 13 – (1) Kamu idareleri ile bankalar, Kurumca sağlanacak elektronik altyapıdan yararlanmak suretiyle, Kurumca belirlenecek işlemlerde, işlem yaptığı kişilerin sigortalılık bakımından tescilli olup olmadığını kontrol etmek ve sigortasız olduğunu tespit ettiği kişileri, Kuruma bildirmekle yükümlüdürler. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyenler hakkında, Kanunun 102 nci maddesi uyarınca idari para cezaları uygulanır.

(2) Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar tebliğ ile düzenlenir.

Sigortalılığın sona ermesi ve bildirim yükümlülüğü

MADDE 14 -(1) Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı olanların sigortalılıkları hizmet akdinin sona erdiği tarihte sona erer ve bu tarih işverenleri tarafından,

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan,

a) Ticari kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usulde gelir vergisi mükellefi olanların sigortalılıkları mükellefiyetlerini gerektiren faaliyetlerine son verdikleri tarihte sona erer ve bu tarih ilgili vergi dairelerince ve sigortalılarca,

b) Gelir vergisinden muaf olanların sigortalılıkları esnaf ve sanatkar sicil müdürlüklerindeki kayıtlarının silindiği tarihte sona erer ve bu tarih esnaf ve sanatkar sicil müdürlüklerince ve sigortalılarca,

c) Gelir vergisinden muaf olanlardan Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (k) bendi kapsamına girenlerin sigortalılıkları bu kapsama girdiklerini gösterir belgenin düzenlendiği tarihte sona erer. Bu tarihi belirtir muafiyet belgesinin (Ek-2) esnaf ve sanatkarlar odaları birliğince veya sigortalılarca,

ç) Şirket ortaklarından;

1- Kollektif şirket, adi komandit şirketlerin komandite ve komanditer ortakları ile donatma iştiraki ortaklarının sigortalılıkları vergi mükellefiyetlerinin bittiği tarihte sona erer ve bu tarih vergi dairelerince ve sigortalılarca,

2- Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortaklarının sigortalılıkları bu görevlerinin bittiği tarihte sona erer ve bu tarih şirket yetkililerince ve sigortalılarca,

3- Limited şirket, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortaklarının sigortalılıkları hisse devrine ilişkin alınan ortaklar kurulu kararı ile hisselerin devrine ilişkin tanzim edilen noter devir sözleşmesinin ve devrin pay defterine işlendiği sayfanın birer suretlerinin birlikte ibraz edilmesi veya hisse devri ticaret sicil memurluğuna tescil edilmiş ise ticaret sicil gazetesinde ilan edildiği nüshasının ibraz edilmesi kaydıyla ortaklar kurulu karar tarihi itibarıyla sona erer ve bu tarih, sigortalılar ve şirket yetkililerince,

d) İflasın açılmasına mahkemece karar verilen şirketlerin ortaklarının sigortalılıkları sigortalının talebi halinde mahkemenin karar tarihinde, sigortalının talebinin olmaması halinde ise mahkemece iflasın kapatılmasına karar verildiği tarihte sona erer ve bu tarih sigortalılar ve şirket yetkililerince,

e) Tasfiyenin açılmasına mahkemece karar verilen şirketlerin ortaklarının sigortalılıkları sigortalının talebi halinde mahkemenin karar tarihinde sona erer, bu tarih sigortalılarca, sigortalının talebinin olmaması halinde tasfiye kurulu kararının ticaret sicil memurluğunca tescil edildiği tarihte sona erer ve bu tarih ticaret sicil memurluğunca ve sigortalılarca,

f) Tasfiyesine şirketin ortaklar kurulu tarafından karar verilen şirketlerin ortaklarının sigortalılıkları sigortalının talebi halinde tasfiyenin başlanmasına karar verildiği tarihte sona erer, bu tarih sigortalılarca, sigortalının talebinin olmaması halinde ise tasfiyenin sonuçlandığına ilişkin tasfiye kurulu kararının ticaret sicil memurluğunca tescil edildiği tarihte sona erer ve bu tarihler sigortalılarca veya ticaret sicil memurluklarınca,

g) Münfesih duruma düşen şirketlerin ortaklarının sigortalılıkları sigortalının talebi halinde şirketin münfesih duruma düştüğü tarih itibariyle sona erer, bu tarih sigortalılarca, sigortalının talebinin olmaması halinde münfesih duruma düşen şirketin tasfiyesinin sonuçlandığına dair tasfiye kurulu kararının ticaret sicil memurluğunca tescil edildiği tarihte sona erer ve bu tarihler sigortalılarca veya ticaret sicil memurluklarınca,

ğ) Mahkeme kararı ile iflasın, tasfiyenin açılmasına, ortaklar kurulu kararı ile tasfiyenin başlamasına veya münfesih duruma düşmesine karar verilen şirketlerin ortaklarından hizmet akdi ile çalışmaya başlayanların sigortalılıkları çalışmaya başladıkları tarihte sona erer ve bu tarih sigortalılarca,

h) Gelir vergisinden muaf olarak sigortalılıkları devam ederken hizmet akdi ile çalışmaya başlayanların sigortalılıkları çalışmaya başladıkları tarihte sona erer ve bu tarih sigortalılarca,

ı) Köy ve mahalle muhtarlarının sigortalılıkları muhtarlık görevinin bittiği tarihte sona erer ve bu tarih il ve ilçe mülki amirliklerince ve sigortalılarca,

i) Köy ve mahalle muhtarlarından Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrası (b) bendi kapsamında gelir vergisi mükellefi olanlar hariç, aynı zamanda hizmet akdi ile çalışmaya başlayanların sigortalılıkları çalışmaya başladıkları tarihte sona erer ve bu tarih sigortalılarca,

j) Tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanların sigortalılıkları tarımsal faaliyetin bittiği tarihte sona erer ve bu tarih ziraat odalarınca, ziraat odası bulunmayan yerlerde ise tarım il/ilçe müdürlüklerince ve sigortalılarca,

k) Tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi kapsamına girenlerin sigortalılıkları bu kapsama girdiklerini gösterir belgenin kanuni süre içinde Kuruma intikal etmesi halinde belgenin düzenlendiği tarihte, bu sürenin dışında intikal etmesi halinde ise belgenin Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarihte sona erer. Bu tarihi belirtir ziraat odalarından, ziraat odalarının bulunmadığı yerlerde ise, tarım il/ilçe müdürlüklerinden alınacak (Ek-2) muafiyet belgesi ile birlikte sigortalılarca veya ilgili kuruluşlarca,

l) Herhangi bir yabancı ülkede ikamet eden ve o ülke mevzuatı kapsamında çalışmaya başlayan veya ikamet esasına bağlı olarak o ülke sosyal güvenlik sistemine dahil olanların sigortalılıkları çalışmaya veya ilgili ülke sosyal güvenlik sistemine dahil oldukları tarihte sona erer ve bu tarih sigortalılarca,

m) 6132 sayılı Kanuna tabi jokey ve antrenörlerin sigortalılıkları fiili çalışmalarının bittiği tarihte sona erer ve bu tarih Türkiye Jokey Kulübü ve sigortalılarca,

(3) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanların sigortalılıkları; ölüm halinde veya aylık bağlanmasını gerektiren hallerde, görev aylıklarının kesildiği tarihi, 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinde belirtilen yaş hadleri ile sıhhi izin sürelerinin doldurulması halinde ise bu süre ve hadlerin doldurulduğu tarihleri takip eden aybaşından, diğer hallerde ise görevden ayrıldıkları tarihten itibaren sona erer. Bu tarih, sigortalı işe giriş bildirgesini düzenlemekle yükümlü olan idare tarafından,

(4) Kanunun 5 inci maddesi gereği bazı sigorta kollarına tâbi tutululardan:

a) Ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerde çalıştırılan hükümlü ve tutukluların sigortalılığı çalışmalarının sona erdiği veya işlerine son verildikleri tarihten itibaren sona erer. Bu tarih, Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumunca,

b) 3308 sayılı Kanunda belirtilen aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrenciler, meslek liselerinde okuyanlar, yüksek öğrenimleri sırasında zorunlu staja tâbi tutulan öğrencilerin sigortalılığı eğitim veya öğretimlerinin bittiği tarihten itibaren sona erer. Bu tarih, eğitim ve öğretim gördükleri kurumlarca,

c) Harp malûlleri ile 3713 sayılı Kanun ve 2330 sayılı Kanuna göre vazife malûllüğü aylığı bağlanmış olanlardan, sigortalı olarak çalışıp uzun vadeli sigorta kollarına tâbi olanların sigortalılıkları, sigortalı çalışmalarının sona erdiği tarihten itibaren sona erer. Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında çalışanlardan uzun vadeli sigorta kollarından çıkmak isteyenler hakkında isteklerine dair yazılı taleplerini takip eden ayın başından itibaren haklarında iş kazası ve meslek hastalığı sigortası hükümleri uygulanır. Bu tarih, işverenlerince,

on gün içinde Kuruma bildirilir.

(5) 4447 sayılı Kanun gereğince işsizlik ödeneği ve ilgili kanunları gereğince kısa çalışma ödeneğinden yararlandırılan kişiler için genel sağlık sigortası prim bilgileri, ödenek başlama ve bitiş tarihleri Türkiye İş Kurumu ile Kurum arasında oluşturulacak veri transferi yoluyla gerçekleştirilir.

(6) Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (l) bendi kapsamında olanlardan, çalışmakta iken bulunduğu ülkenin sosyal güvenlik kurumu ile irtibatlandırılanların, uluslararası sosyal güvenlik sözleşmeleri çerçevesinde, seçimini bu yönde kullananlar için sigortalandıkları tarihten itibaren; Kanunun 8 inci maddesi birinci fıkrasının (c) bendine göre kamu idarelerinin yurtdışı görevinde çalışanlar, görevinden ayrıldıktan itibaren, işverenlerince üç ay içinde Kuruma bildirilir.

(7) Hastalık ve analık hükümlerinin uygulanmasında sigortalılık niteliği;

a) İlgili kanunlar gereği sigortalının ücretsiz izinli olması, greve iştirak etmesi veya işverenin lokavt ilan etmesi halinde, bu hallerin sona ermesini,

b) Diğer hallerde ise birinci fıkrada belirtilen tarihleri,

takip eden onuncu günden başlanarak yitirilmiş sayılır. Bildirimlerde bu husus göz önünde bulundurulur.

(8) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında olanların, meslek kuruluşlarına ya da vergi dairelerine olan yükümlülüklerini yerine getirmemiş olmaları, sigortalılığın sona ermesine ilişkin belge ya da bilginin verilmesine engel teşkil etmez.

İKİNCİ BÖLÜM

Sigortalıların Tescili

Sigortalı işe giriş bildirgesi

MADDE 15 – (1) Bu Yönetmeliğin 11 inci maddesinde belirtilen sigortalılık başlangıcı ile ilgili bildirim yükümlülüğü, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi olanlar için Ek-4, (c) bendine tabi olanlar için ise Ek 4-A’da bulunan sigortalı işe giriş bildirelerinin, Kuruma e-Sigorta ile verilmesiyle yerine getirilir. Sigortalı işe giriş bildirgesi dışında, başka biçimlerde yapılan bildirimler geçerli sayılmaz.

(2) Süresi içinde veya sonradan elden veya posta yoluyla gönderilen sigortalı işe giriş bildireleri Kurum gelen evrak kaydına alındıktan sonra sigortalıların tescil işlemleri sonuçlandırılır. Ancak, Kanunun 102 nci maddesinin birinci fıkrası gereğince her bir sigortalı için idari para cezası uygulanır.

Sigortalı tescili ve sosyal güvenlik sicil numarası

MADDE 16 – (1) Sigortalılar, Kuruma verilen ilk veya tekrar sigortalı işe giriş bildirelerine göre Türkiye Cumhuriyeti kimlik numaraları ile bilgisayar ortamında tutulan tescil kütüğüne kayıt edilir. Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, aynı zamanda sigortalıların sosyal güvenlik sicil numarasını oluşturur. Sigortalıların tescil, hizmet ve her türlü bilgisayar kayıtları ile diğer sosyal sigorta işlemleri, sosyal güvenlik sicil numarası altında tutulur.

(2) Yabancı uyruklulara Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünce verilecek kimlik numaraları aynı zamanda bunlar için sosyal güvenlik sicil numarası olarak kullanılır.

(3) Sigortalı tescil işlemlerinde kayıtların hatasız, tam ve güncel olması esastır.

Sigorta sicil dosyaları elektronik arşivi

MADDE 17 – (1) Sigortalılarla ilgili Kurum dışından alınan veya Kurumca düzenlenen kağıt ortamındaki belgelerden gerekli görülenlerin muhafazası ve bu belgelere erişimi sağlamak üzere elektronik arşiv oluşturulur. Bunlara Kurumca belirlenen usullerle birer numara verilir.

Sosyal güvenlik işlemlerinde manyetik özellikli kart kullanılması

MADDE 18 – (1) Kurum, ihtiyaç halinde sosyal sigorta ve genel sağlık sigorta işlemlerinde kullanılmak üzere manyetik özelliklere sahip kart verebilir. Buna ilişkin usul ve esasları belirlemeye Kurum yetkilidir.

Sigortalıların re'sen tescili

MADDE 19 – (1) Kanun kapsamında sigortalı olması gerektiği halde;

a) Kurumun denetim ve kontrole görevli memurlarınca fiilen yapılan denetimler veya işyeri kayıtlarından yapılan tespitler yada kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler veya kamu kurum ve kuruluşları ile bankalar tarafından düzenlenen belge veya alınan bilgiler sonucu,

b) Kanununun 8 inci maddesinin beşinci fıkrasına göre kamu idareleri ile bankalarca yapılan bildirimler ile Kanununun 100 üncü maddesine göre 5411 sayılı Bankacılık Kanunu kapsamındaki kuruluşlar, döner sermayeli kuruluşlar, diğer gerçek ve tüzel kişilerden doğrudan kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlarla yapılan protokoller çerçevesinde alınan bilgiler sonucu,

c) Hizmet tespitine ilişkin kesinleşen yargı kararlarına göre,

Kuruma bildirilmediği tespit edilenlerin,

(2) 8/5/1985 tarihli ve 3201 sayılı Yurtdışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurtdışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun uyarınca yapılan hizmet borçlanmalarında, Türkiye'de Kanuna veya Kanunla yürürlükten kaldırılan sosyal güvenlik kanunlarına tabi hizmetleri bulunmayanların,

(3) Kanununun geçici 20 nci maddesinde belirtilen sandıklardan devir alınan sandık üyelerinin,

tescil işlemleri Kurumca re'sen sonuçlandırılır.

(4) Türkiye'de, Kanuna veya Kanunla yürürlükten kaldırılan sosyal güvenlik kanunlarına tabi hizmetleri bulunmayanların, 8/5/1985 tarihli ve 3201 sayılı Yurtdışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurtdışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun uyarınca yapılan hizmet borçlanmalarında tescil işlemleri, sigortalı işe giriş bildirgesi düzenlenmeden sonuçlandırılır.

Sigortalıların yersiz tescili

MADDE 20 – (1) Kanuna göre sigortalılık niteliği taşımadığı halde, gerçeğe aykırı olarak bildirim yapıldığı bu Yönetmeliğin 25 inci maddesinde belirtilen usul ve esaslara göre tespit edilen tescil kayıtları, aynı maddenin ikinci fıkrasındaki usul dahilinde iptal edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sigortalı Hizmet Kayıtları

Sigortalı hizmet kayıtlarının oluşturulması

MADDE 21 – (1) Kısa ve uzun vadeli sigorta kollarından sigortalı veya hak sahiplerine yapılacak ödemeler ile bağlanacak gelir ve aylıklardan yararlanma şartlarının oluşup oluşmadığı, bu ödenek, gelir ve aylık miktarları, bilgisayar ortamında her bir sigortalı için oluşturulan hizmet kütüğündeki kayıtlar kullanılarak belirlenir.

(2) Hizmet kayıtları, sigortalıların zorunlu sigorta kapsamındaki çalışmalarına, yurt içi ve yurt dışı hizmet borçlanmalarına, isteğe bağlı sigorta kapsamındaki sürelerle ait giriş ve çıkış tarihlerini, prim ödeme gün sayılarını ve prime esas kazançları ile diğer bilgileri kapsar.

(3) Sigortalı hizmet kayıtları, Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (a) ve (c) bendi kapsamındaki sigortalılar için aylık prim ve hizmet belgesinde yer alan bilgilerin; Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalıların sigortalılığa esas kayıtlarının; hizmet borçlanması yapan veya isteğe bağlı sigortaya devam eden sigortalılar için ise prim tahsilat bilgilerinin bilgi işlem ortamına aktarılması suretiyle oluşturulur.

Sigortalı tescil ve hizmet kayıtları arasında mutabakat sağlanması

MADDE 22 – (1) Tescil kaydı bulunmayan bir kimse adına hizmet kaydı oluşturulmaz. Tescil ve hizmet kayıtlarındaki sigortalının adı, soyadı, sosyal güvenlik sicil numarası gibi ortak bilgilerde mutabakat sağlanmadan hizmet kayıtlarına bilgi girişi yapılmaz veya bilgi aktarılmaz.

Kayıtların güncel ve doğru tutulması

MADDE 23 – (1) Sigortalı hizmet kayıtlarının doğru, güncel ve eksiksiz oluşturulması esastır. Bu amaçla;

a) Sigortalının adı, soyadı ve sosyal güvenlik sicil numarası bulunmayan veya bulunduğu halde önceki hizmet kayıtları ile mutabakatı sağlanamayan bilgiler, prime esas kazancın alt ve üst sınırları dışında kalan miktarlar, işe giriş ve çıkış tarihleri ile tutarlı olmayan prim ödeme gün sayıları, doğrusu tespit edilmeden veya eksikliği tamamlanmadan hizmet kayıtlarına aktarılmaz.

b) Bir sigortalı adına ayda 30’u, yılda 360’ı aşan prim ödeme gün sayısı bulunan veya başka bir sigortalının hizmetini gösteren hizmet kaydı oluşturulmaz.

Hizmet kayıtlarının paylaşımı

MADDE 24 – (1) Kurumla bir yazışma yapılmadan üretilecek barkodlu çıktı alınarak resmi belge olarak kullanılmak üzere, sigortalı hizmet kayıtları, Kurumun internet sayfası üzerinden sigortalı, işveren, kamu idaresi, meslek kuruluşları ile diğer kişi ve kuruluşların paylaşımına açılabilir.

(2) Hizmet kaydı paylaşımında yer alacak bilgilerin kapsamını belirlemeye Kurum yetkilidir.

(3) Sigortalı dışında, birinci fıkrada belirtilen kişi, kurum ve kuruluşların hizmet kayıtlarının resmi bir belge ile bildirilmesine ilişkin yazılı başvurular, ayrıca Kurumca cevaplandırılmaz. Ancak, hizmet kayıtları ile ilgili tereddütlü konular hakkında, yazılı talepte bulunulması halinde, yazışma yoluyla gerekli bilgi verilir.

Hizmet kayıtlarının düzeltilmesi

MADDE 25 – (1) Hizmet kayıtları;

a) Kurum veya kamu idarelerinin denetim ve kontrol ile görevli memurlarınca düzenlenen raporlarda sahte hizmet kazandırıldığına veya hatalı ve eksik kayıt bulunduğunun tespit edilmesi,

b) Sigortalının prime esas kazançları, gün sayıları ve prim tahsilatına ilişkin bilgilerin hatalı veya eksik aktarıldığının anlaşılması,

c) Kesinleşen yargı kararları ile sigortalıya hizmet kazandırılması veya Kurum kayıtlarında var olan hizmet veya prime esas kazançların yeniden belirlenmesi,

hallerinde düzeltilir, silinir veya yeni kayıt oluşturulur.

(2) Birinci fıkraya gereğince, hizmet kayıtlarında yapılacak güncelleme, silme ve yeni kayıt oluşturma işlemleri, ünite amirinden alınacak olur üzerine, konu ile ilgili bilgisayara giriş yetkisi verilen ünite personeline yerine getirilir. Bu şekilde güncellenen bilgisayar kayıtları, her gün alınacak çalışma listeleri ile karşılaştırılarak mutabakatı sağlandıktan sonra, eski ve yeni kayıtlara ait hizmet dökümlerinin onaylı birer örneği sigortalıların dosyalarında muhafaza edilir.

Sigortalı işten ayrılış bildirgesi

MADDE 26 – (1) Sigortalılığın sona ermesine ilişkin bildirimler, Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi olanlar için Ek-5, (c) bendine tabi olanlar için ise Ek 5-A'da bulunan sigortalı işten ayrılış bildirgesiyle sigortalılığın sona ermesini takip eden 10 gün içinde e-Sigorta ile yapılır.

(2) Sigortalı işten ayrılış bildirgesine kaydedilen bilgiler, ayrıca ilgili aylık prim ve hizmet belgesinde de gösterilir. Aylık prim ve hizmet belgesi ile sigortalı işten ayrılış bildirgesi arasındaki mutabakatsızlık, işverenle yapılacak yazışma sonucunda giderilir.

(3) Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrası (b) bendi kapsamındaki sigortalılardan sigortalı işe giriş bildirgesini kağıt ortamında verenler için, sigortalılığın sona ermesini takip eden 10 gün içinde sigortalı işten ayrılış bildirgesi 2 nüsha düzenlenir. Biri düzenleyen kuruluştaki kalır, diğeri ilgili üniteye gönderilir. Sigortalıya, sigortalılığının sona erdiği ilgili ünite tarafından yazı ile bildirilir.

(4) Yasal süresi dolmadığı için henüz Kuruma verilmeyen aylık prim ve hizmet belgesinde yer alacak sigortalı çalışmalarının Kurumca bilinmesini gerektiren diğer hallerde de, bu madde gereğince işlem yapılır. Ancak, 10 günlük süre dolmadan aylık prim ve hizmet belgesi verilmiş ise ayrıca sigortalı işten ayrılış bildirgesi verilmez.

(5) Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrası (c) bendine göre sigortalı sayılanlardan, yer değiştirme suretiyle bir kurumdan diğeri bir kuruma nakledilenler hakkında sigortalı işe giriş bildirgesi ve sigortalı işten ayrılış bildirgesi ile gerekli bildirimler yapılır. Bu sigortalıların, malullük veya yaşlılık aylığı bağlanması taleplerinde emekliye sevk onayı, ölüm tahsis taleplerinde ise sigortalı işten ayrılış bildirgesi gönderilmesi yeterlidir.

(6) Kanunun; 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) ve 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde belirtilenlerin sigortalılığının sona ermesine ilişkin bildirimler üç aylık süre içinde yapılabilir.

(7) Sigortalı işten ayrılış bildirgesinin e-sigorta veya kağıt ortamında verilip verilmemesi hususunda Kurum yetkilidir.

Sigortalılık hallerinin birleşmesi veya çakışması

MADDE 27 – (1) Sigortalının, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan sigortalılık hallerinden birden fazlasına aynı anda tâbi olmasını gerektirecek şekilde çalışması halinde; öncelikle aynı maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında, (c) bendi kapsamında çalışması yoksa ilk önce başlayan sigortalılık ilişkisi esas alınarak sigortalı sayılır. Bu sigortalılık hali kesintiye uğrayıncaya kadar sigortalılık devam ettirilir. Kesintiye uğraması halinde, sonra başlayan sigortalılık hali devreye girer. Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sayılanlar, kendilerine ait veya ortak oldukları işyerlerinden, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı bildirilemezler.

(2) Sigortalının, Kanunun 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan sigortalılık halleri ile 5 inci maddenin (a) ve (e) bentlerine tâbi sigortalılık hallerinin çakışması halinde, 4 üncü madde kapsamında sigortalı sayılır ve birinci fıkra hükmü uygulanır.

(3) Sigortalının, bu madde hükmüne göre sigortalı sayılması gereken sigortalılık halinden başka bir sigortalılık hali için prim ödemiş olması durumunda, ödenen primler birinci fıkraya göre esas alınan sigortalılık hali için ödenmiş ve esas alınan sigortalılık halinde geçmiş kabul edilir.

(4) Bu maddede belirtilen statü değişiklikleri, Yönetmeliğin 14 üncü maddesinde belirtilen sigortalılığın sona erdiği tarihi takip eden günden itibaren, yeni statüye göre hak ve yükümlülükler başlar.

Hizmetlerin tespiti

MADDE 28 – (1) Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca, işyerinde yapılan durum tespiti sırasında çalıştığı belirlendiği halde, hizmetleri Kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği saptanan sigortalıların geriye yönelik hizmetleri, her zaman düzenlenebilir nitelikte olmayan ve kanunlarda tanımlanmış geçerli kayıt ve belgeler ile kanıtlanmak şartıyla dikkate alınabilir.

(2) Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarının işyerinde yaptıkları durum tespiti sırasında, sigortalı, işyerinde çalışan diğer sigortalılar, işyeri mahallinde bulunanlar veya işveren beyanına dayanılarak yaptıkları ve tespit tarihinden önceki bir yıllık süreye ilişkin çalışmalar da sigortalılıkta dikkate alınabilir.

(3) Kamu idarelerinin denetim elemanlarınca birinci ve ikinci fıkra hükümleri doğrultusunda belirlenen sigortalı çalışmalar, **Kurumun ilgili birimlerince** yapılacak değerlendirmeden sonra dikkate alınır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

İşyerlerinin Tescili

BİRİNCİ BÖLÜM

İşyerinin Bildirilmesi

İşyeri bildirgesi

MADDE 29 – (1) İşyerinde, Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (a) bendi ile (c) bendi kapsamında sigortalı çalıştıran, böyle bir işyerini devir alan veya bu nitelikte işyeri kendisine intikal eden işveren, Kanunun 11 inci maddesinde belirtilen sürelerde vermeye yükümlü olduğu örneği **Ek-6 ve Ek 6/A**'da bulunan işyeri bildirgesini düzenleyerek e-Sigorta ile göndermek zorundadır.

(2) Aynı işverenin, birden fazla işyeri kurması veya devir alması yahut kendisine intikal etmesi halinde her işyeri için ayrı işyeri bildirgesi düzenlenir.

(3) Aynı ünite bölgesinde olmak ve yazılı olarak talep edilmek kaydıyla, devamlı mahiyette işlem gören veya görecek olan aynı işverene ait işyerlerinin, tehlike sınıflarının en yükseği veya tehlike sınıfları aynı olanlar gruplandırılmak suretiyle ünitelerce, farklı ünite bölgesinde olanların ise Genel Müdürlükçe tek dosyada veya birden fazla dosyada işlem görmesine izin verilebilir.

(4) Aynı işverenlere ait olup, aynı işkolunda bulunan birden fazla kara veya deniz yahut hava ulaştırma araçlarına tek sicil numarası verilir.

(5) Kanunun 90 ıncı maddesine göre ihale yoluyla yapılan işlerin konsorsiyum şeklinde üstlenilmesi halinde, konsorsiyumu oluşturan üstlenicilerin her birine müstakilen istihkak ödenmesi ve bu üstleniciler tarafından idareye ayrı ayrı teminat verilmiş olması kaydıyla üstlenicilerin her birine, verecekleri işyeri bildirelerine istinaden Kurumca ayrı ayrı sicil numarası verilebilir. İhale konusu işin iş ortaklığı şeklinde üstlenilmesi durumunda ise, işyeri, iş ortaklığı adına ve tek işyeri sicil numarası verilerek tescil edilir.

(6) Şirketlerin kuruluş aşamasında sigortalı çalıştırmaya başlayacağı tarihi ve çalıştırılacak sigortalı sayısını ticaret sicil memurluklarına bildirmesi üzerine, ticaret sicil memurluklarınca ilgili üniteye gönderilecek bu bildirim istinaden, işyeri ünitece tescil edilir. Bu durumda şirketlerce ayrıca işyeri bildirgesi düzenlenmez.

(7) Esas işin ayrıntısı veya tamamlayıcısı niteliğinde olan ve sigortalıları birbirine karışmayan işlerin ayrı ve bağımsız olarak yürütüldüğü yerler de bağımsız işyeri sayılır.

(8) Tek ihale ile birden çok işin yapılması halinde istihkaklarının bir ödenmesi ve teminatlarının tek olması şartıyla, işe ilk başlanılan yeri çevresine alan ünitece tek sicil numarası verilebilir. Aynı anda birden fazla ünitece işe başlanması halinde, hangi ünitece tek sicil numarası alınacağını işveren belirler.

(9) Aynı işveren tarafından yaptırılan ve birden fazla yapı ruhsatı bulunan özel bina inşaatı işyerlerinde, parsellerinin bitişik ya da yakın olması ve sigortalıların birbirine karışması şartıyla inşaatların tek sicil numarasında yürütülmesine ünitece izin verilebilir.

(10) Süresi içinde verilmeyip, sonradan verilen işyeri bildirgesi elden veya posta yoluyla Kuruma verilir. Adi posta yolu ile gönderilen veya Kuruma doğrudan verilen işyeri

bildirgelerinde, bildirgenin Kurumun gelen evrak kayıtlarına intikal ettiği tarih; taahhütlü, iadeli taahhütlü veya acele posta servisi olarak gönderilenlerde ise postaya verildiği tarih bildirim tarihi olarak kabul edilir. Sonradan verilen işyeri bildirgelerinin e-Sigorta ile kabul edilmesi hususunda Kurum yetkilidir.

İşyeri sicil numarası

MADDE 30 - (1) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi gereğince sigortalı çalıştırılan işyerine;

(a) Kurumca “Mahiyet Kodu”, “İşkolü Kodu”, “Ünite Kodu”, “Sıra Numarası”, “İl Kodu”, “İlçe Kodu” “Kontrol Numarası” ve varsa “Geçici İş İlişkisi Kurulan İşveren Numarası” ile “Alt İşveren Numarası” nı ihtiva eden bir sicil numarası verilir ve bu numara işverene tebliğ edilir.

b) Yapılan işin özel veya kamu sektörüne ait daimi veya geçici olduğunu belirleyen “Mahiyet Kodu” ile ilgili haneye; kamu sektörüne bağlı devamlı işyerleri için “1”, özel sektöre bağlı devamlı işyerleri için “2”, kamu sektörüne bağlı geçici veya mevsimlik işyerleri için “3”, özel sektöre bağlı geçici veya mevsimlik işyerleri için “4” rakamı yazılır.

c) Yapılan işin “**Kısa Vadeli Sigorta Kolları Prim Tarifesi**” ne göre hangi iş koluna girdiğini belirleyen bölüme, Prim Tarifesinde bu işe karşılık gösterilen dört rakamlı işkolü kodu yazılır.

d) Ünite kodu hanesine, işyerinin işlem gördüğü ünitenin kodu yazılır.

e) Her işyerine ilgili ünite tarafından iller itibariyle ve sıra takip etmek suretiyle bir sıra numarası verilir.

f) Kurumca, sigorta işlemlerinde kullanılmak üzere işyeri hangi ilde ise, o il’e ait trafik kod numarası ilgili bölüme yazılır.

g) İllere bağlı ilçelerin her birine işyeri hangi ilçede ise, bu ilçe kodu ilgili bölüme yazılır.

ğ) İşyeri sicil numarasının doğru kullanılması amacıyla Kurumca “Kontrol Numarası” verilir.

h) Alt işverenlerin işlemlerinde kullanılmak üzere her bir alt işverene o işyeri için bir “Alt İşveren Numarası” verilir.

ı) İşyeri numarasından önce gelmek üzere gerçek ve tüzel kişilere işveren numarası verilebilir. Bu numara gerçek kişi işverenlerde Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, tüzel kişi işverenlerde ise vergi kimlik numarasıdır.

(2) Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı çalıştırılan işyerlerine, Kurumca ünite kodu, saymanlık ve kurum numarası, il kodu, ilçe kodu ve kontrol numarasını ihtiva eden sicil numarası verilir ve bu numara işverene tebliğ edilir.

a) Saymanlık numarası, altı haneli olup ilk iki hanesi saymanlığı, takip eden iki hanesi sigortalının çalıştığı işyerinin bulunduğu ili, son iki hanesi ise ilçe kodunu ifade eder.

b) Kurum numarası, altı haneli olup sigortalı çalıştırılan kamu kurumunu ifade etmek üzere Sosyal Güvenlik Kurumunca verilen numarayı ifade eder.

c) İl kodu, ilçe kodu ve ünite kodu bu maddenin birinci fıkrasında açıklanan esaslar çerçevesinde bu işyerleri için de verilir.

İşyeri bildirgesi ile birlikte verilecek diğer belgeler

MADDE 31– (1) İşveren işyeri bildirgesi ekinde Kuruma vermesi gereken;

a) Yerleşim belgesi ile imza sirkülerini,

b) Varsa işveren vekiline ait noterden onaylı vekaletname ve imza sirkülerini,

c) Diğer kanunlar uyarınca tutmak zorunda oldukları defterin türünü gösteren resmi nitelikteki belgelerini,

bir ay içinde elden, posta yoluyla veya elektronik ortamda göndermek zorundadır. İşyerinin tescil tarihinden itibaren bir ay içinde, işyeri bildirgesinde yer alan bilgilerin doğruluğu sosyal güvenlik kontrol memurlarınca durum tespiti yapılarak, kontrol ettirilebilir. İşverenden iş alan alt işverenler, Kanundan doğan yükümlülükleri başlamadan önce işyeri bildirgesi hariç yukarıda sayılan belgeleri Kuruma elden veya posta yoluyla gönderirler.

(2) **Birinci** fıkrada belirtilen belgelerin yanı sıra;

a) Tüzel kişilerde hükmi şahsiyetin tescil edildiği Ticaret Sicil Gazetesi ile imza sirkülerini,

b) Adi ortaklıklarda, noter onaylı ortaklık sözleşmesini,

c) Kapıcılık işyerinde, kat maliklerinin isim, adres ve Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını gösterir listesini,

ç) İhale konusu işlerde, işin sözleşmesi veya işin üstlenildiğini gösterir idarenin yazısını,

d) İnşaat işyerlerinde, yapı ruhsatının fotokopisi, varsa arsa sahibi ile müteahhit arasındaki noter onaylı inşaat yapım sözleşmesini,

birinci fıkrada belirlenen usulle verirler.

(3) İşvereni kamu idaresi olan işyerlerinin tescilinde, işyeri bildirgesi yeterli olup eki belgeler ihtiyaç olması halinde ünitece istenir. Ayrıca sosyal güvenlik kontrol memuru tespitine gerek duyulmaz.

Belirli yerde yapılmayan ve belirli bir merkezden sevk ve idare edilen işlerin tescili

MADDE 32 – (1) İşyeri bildirgesi, sigortalı çalıştırmaya başlanılan, devir alınan veya başka bir işverene intikal eden işin belirli bir yerde yapılmaması halinde, işverenin ikametgâhının bulunduğu; bir “il”den diğer bir “il”e geçmesi ve devam etmesi halinde ise, işin başladığı yeri çevresine alan üniteye verilir.

(2) Büro, yazıhane gibi belli bir merkezden sevk veya idare edilmeyen ve faaliyeti belirli bir yere bağlı olmayan işler, belirli yerde yapılmayan işler olarak kabul olunur.

(3) Belirli bir yerde yapılmayan işlerde işverenin ikametgâhı ile işin görüldüğü yerler, Kuruma ait ayrı ünite bölgelerinde bulunuyorsa, sigorta işlemlerinin, işverenin yazılı başvurusu üzerine, işin yapıldığı yeri çevresine alan ünite veya ünitelerinden biri tarafından yürütülmesine, Kurumca izin verilebilir.

(4) Faaliyeti belirli bir yere bağlı olmamakla beraber; büro, yazıhane gibi belirli bir merkezden sevk ve idare edilen işler, belirli bir yerde yapılmış sayılır ve işyeri bildirgesi, işin sevk ve idare edildiği yeri çevresine alan üniteye verilir.

Alt işveren ve sigortalıyı devir alanın yükümlülüğü

MADDE 33 – (1) Alt işveren sigortalı çalıştırmaya başlamadan önce asıl işverenle yapmış olduğu sözleşmenin Kuruma ibraz edilmesi kaydıyla, mevzuattan doğan yükümlülüklerini, Kurumca verilecek özel bir numara ile asıl işverenin işyeri dosyası üzerinden yerine getirir. Alt işveren adına işyeri dosyası açılmaz.

(2) Sigortalıyı devralan işveren, devraldığı sigortalıyı çalıştırmaya başlamadan önce, sigortalısını devir aldığı işverenle yapmış olduğu sözleşmeyi Kuruma ibraz etmesi kaydıyla, müştereken ve müteselsilen sorumlu olduğu yükümlülüklerini, Kurumca kendisine verilecek özel bir numara ile sigortalıyı devir aldığı işverene ait işyeri dosyası üzerinden yerine getirebilir. Sigortalıyı geçici iş ilişkisi çerçevesinde devralan işveren adına işyeri dosyası açılmaz.

Tespit veya resmi belgelere istinaden tescil

MADDE 34 – (1) İşveren tarafından işyeri bildirgesinin verilmemiş olması halinde, işyeri;

a) Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca, fiilen yapılan denetimler sonucunda veya işyeri kayıtlarından yapılan tespitlere,

b) Kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde veya Kanunun 8 inci maddesinin beşinci fıkrasına göre kamu idareleri ile bankalarca yapılan bildirimler ile Kanunun 100 üncü maddesine göre 5411 sayılı Bankacılık Kanunu kapsamındaki kuruluşlar, döner sermayeli kuruluşlar, diğer gerçek ve tüzel kişilerden, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan, Kanunun 90 ıncı maddesinin dördüncü fıkrasına göre ruhsat vermeye yetkili mercilerden alınan bilgilere,

c) Mahkeme kararlarına,

istinaden re'sen tescil edilir.

İKİNCİ BÖLÜM

İşyeri Tescilinde Meydana Gelen Değişiklikler

İşyerinin nakli, devri, intikali

MADDE 35 - (1) Sigortalı çalıştırılan bir işyerinin;

(a) Faaliyette bulunduğu adresten başka bir ildeki adrese nakledilmesi halinde nakleden işverence, başka bir işverene devredilmesi halinde ise devralan işverence; nakil veya devir tarihini takip eden on gün içinde;

(b) İşverenin ölümü ile işyerinin mirasçılara intikali halinde ise mirasçılardanca ölüm tarihinden itibaren üç ay içinde,

işyeri bildirgesi verilir.

(2) İşyerinin aynı il içinde başka bir ünitenin görev bölgesine nakledilmesi halinde işyeri bildirgesi verilmez ancak nakil tarihini takip eden tarihten itibaren 10 gün içinde durum, işverence eski ve yeni üniteye bir yazı ile bildirilir. Yeni ünite, nakil bilgilerine dayanarak yeni bir işyeri sicil numarası verir. Eski ünitedeki işyeri dosyasındaki tescile esas bilgi ve belgelerin birer örneği yeni üniteye açılan dosyaya konulur.

(3) 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tâbi şirketlerin nevelerinin değişmesi, birleşmesi, bölünmesi veya diğer bir şirkete katılması durumunda, bu hususların ticaret siciline tesciline ilişkin ilân tarihini; adi şirketlerde ise şirkete yeni ortak alınması durumunda en geç yeni ortağın alındığı tarihi takip eden on gün içinde, işverenlerce bu husus işyeri bildirgesi ile Kuruma bildirilir. İşyerlerinde işletme adı değişikliklerinde işyeri bildirgesi verilmez. Değişiklik, Ticaret Sicil Gazetesinin de ekli olduğu bir yazı ile Kuruma bildirilir.

(4) Aynı işverene ait olup, aynı veya birden fazla ünite bölgesinde olduğu halde tek dosyada işlem gören işyerlerinden, bir veya bir kaçının başka bir işverene devredilebilmesi, işyerlerinin Kuruma borcunun bulunmaması veya devredilecek işyerinin borcunun belirlenebilmesi koşuluyla kabul edilebilir.

(5) Maaş ödemeleri Maliye Bakanlığına bağlı saymanlıklarca yapılan Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen sigortalıları çalıştıran kamu idarelerinden saymanlığı değişenler değişiklik tarihini takip eden on gün içinde işyeri bildirgesi verirler.

(6) Kamu idaresinin başka bir kamu idaresine devri veya birleşmesi halinde devir alan veya birleşen kamu idaresince dayanağı bilgi ve belgelerle birlikte durum on gün içinde Kuruma yazılı olarak bildirilir.

(7) İki veya daha fazla kamu idaresinin yeni bir kamu idaresi adı altında birleşmesi durumunda yeni kurulan kurumca, birleşme tarihini takip eden on gün içinde işyeri bildirgesi verilerek birleşmeye ilişkin bilgi ve belgeler gönderilir.

(8) Kamu idarelerinin aynı il içindeki adres veya isim değişiklikleri, dayanağı bilgi ve belgeleriyle birlikte on gün içinde Kuruma bildirilir.

(9) Kamu idaresinin özelleştirilmek suretiyle satışının yapılması halinde, satışı yapılan kurum, durumu on gün içinde ilgili belgeleriyle birlikte Kuruma bildirir.

İşyeri dosyalarının işlemde kaldırılması

MADDE 36– (1) İşyerinin yanlış veya yersiz olarak tescil edildiğinin tespiti halinde, üniteye tescil işleminin iptali yapılır.

(2) Aynı iş veya işyerine birden fazla sicil numarası verilmiş olduğunun anlaşılması halinde, sonradan verilen numaralar ünitece re'sen iptal edilir. İptal edilen numaralar başka işyerine verilmez. Ancak işlemler sonradan verilen numaradan yürütülmüşse geriye dönük işlem yapmamak için diğer numaralar, işlem gören işyeri dosyasının numarasında birleştirilir.

(3) İnşaat işyerleri hariç olmak üzere, kapanma, terk veya tasfiye olmadığı halde, işyerinde en az iki yıllık bir süreden beri sigortalı çalıştırılmadığı, işverenler tarafından bildirilen veya Kurumca yapılan denetim ya da kontroller sonucu anlaşılan işyeri dosyaları, sigortalı çalıştırmaya son verilen tarih itibariyle ünitece işlemde kaldırılır ve taahhütlü bir yazıyla işverene bildirilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Hizmet Akdi İle Veya Kendi Adına Ve Hesabına Bağımsız Çalışan Sigortalıların Tabi Olduğu Kısa Vadeli Sigorta Kollarına Ait İşlemler

BİRİNCİ BÖLÜM

İş Kazası ve Meslek Hastalığı, Tanımı, Kapsamı, Bildirilmesi ve Soruşturulması

İş kazasının tanımı ve kapsamı

MADDE 37 – (1) İş kazası;

a) Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında çalışan sigortalının;

1) İşyerinde bulunduğu sırada,

2) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş dolayısıyla,

3) Görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,

4) Emziren kadın sigortalının, iş mevzuatı gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,

5) İşverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş geliş sırasında,

b) Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında çalışan sigortalının ise;

1) İşyerinde bulunduğu sırada,

2) Yürütmekte olduğu iş nedeniyle işyeri dışında,

meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen yada ruhen özüre uğratan olaydır.

İş kazasının bildirimi ve bildirim süresi

MADDE 38– (1) İş kazası, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının;

a) (a) bendinde sayılan sigortalılar ile Kanunun 5 inci maddesinin (a), (b), (c), ve (e) bendinde sayılan sigortalıların iş kazası geçirmeleri halinde işverenleri tarafından kazanın olduğu yerdeki yetkili kolluk kuvvetlerine derhal, Kuruma kazadan sonraki üç iş günü içinde, Kanunun 5 inci maddesinin (g) bendinde sayılan sigortalının iş kazası geçirmesi halinde, işvereni tarafından kazanın olduğu ve ülkemiz ile sosyal güvenlik sözleşmesi bulunmayan ülkelerdeki yerel kolluk kuvvetlerine derhal, Kuruma Yönetmeliğin 100 üncü maddesinde belirtilen usul ve esaslar doğrultusunda kazadan sonraki üç iş günü içinde,

b) (b) bendi kapsamında olan sigortalıların iş kazası geçirmeleri halinde; bir ayı geçmemek şartıyla kendisi tarafından geçirdiği iş kazasına ilişkin rahatsızlığının bildirimine engel olmadığı günden sonraki üç iş günü içinde,

Ek-7’de yer alan iş kazası ve meslek hastalığı bildirgesini işveren bu Yönetmeliğin 5 inci maddesine göre e-Sigorta ile Kuruma bildirir veya doğrudan ya da posta yoluyla da ilgili üniteye gönderebilir. Adi posta ile yapılan bildirimlerde Kurum kayıtlarına intikal tarihi, taahhütlü, iadeli taahhütlü veya acele posta ile yapılan bildirimlerde de postaya veriliş tarihi esas alınır.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendindeki sigortalıların bildirim yapmaya engel durumlarını hekim raporu ile belgelemeleri şarttır. Ayrıca bu sigortalıların, yakınları veya hak sahiplerince de aynı süre içinde Kuruma bildirim yapılabilir.

(3) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen sigortalıların iş kazası geçirmeleri halinde, belirtilen sürelerde işverence bildirim yapılmaması durumunda, bildirim Kuruma yapıldığı tarihe kadar sigortalıya ödenecek geçici iş göremezlik ödeneği Kurumca işverenden tahsil edilir.

(4) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalıların, işverenin kontrolü dışındaki yerlerde iş kazası geçirmeleri halinde, iş kazası ile ilgili bilgi alınmasına engel olacak durumlarda, iş kazasının öğrenildiği tarihten itibaren bildirim süresi üç iş günüdür.

(5) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı olanların iş kazası geçirmeleri ve bu maddenin birinci fıkrası (b) bendinde belirtilen sürede bildirilmemesi halinde, bildirim tarihine kadar geçen süre için yapılacak geçici iş göremezlik ödeneği ödenmez. Bildirim tarihinden sonraki sürelerle ait geçici iş göremezlik ödeneği ödenir.

Meslek hastalığının tanımı ve kapsamı

MADDE 39 – (1) Meslek hastalığı, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendi kapsamındaki sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal özrürlük halleridir.

Meslek hastalığının tespiti, bildirimi ve bildirim süresi

MADDE 40 – (1) Sigortalının çalıştığı işten dolayı meslek hastalığına tutulduğunun;

a) Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmet sunucuları tarafından usulüne uygun olarak düzenlenen sağlık kurulu raporu ve dayanağı tıbbi belgelerin incelenmesi,

b) Kurumca gerekli görüldüğü hallerde, işyerindeki çalışma şartlarını ve buna bağlı tıbbi sonuçlarını ortaya koyan denetim raporları ve gerekli diğer belgelerin incelenmesi,

sonucu Kurum Sağlık Kurulu tarafından tespit edilmesi zorunludur.

(2) Sigortalının, çalıştığı işten ayrıldıktan sonra meslek hastalığı sebebiyle, Kanunda belirtilen yardımlardan yararlanabilmesi için eski işinden fiilen ayrılması ile hastalığın meydana çıkması arasında bu hastalık için Kurumca çıkarılacak ve hangi hallerin meslek hastalığı sayılacağına dair yönetmelikte belirtilen süreden daha uzun bir sürenin geçmemiş olması şarttır.

(3) Kurumca çıkarılacak Yönetmelikle belirlenmiş meslek hastalıkları listesindeki yükümlülük süresi aşılmış olduğu için talepleri kabul edilmeyen sigortalıların yazılı başvuruları üzerine söz konusu hastalığın meslek hastalığı sayılıp sayılmayacağı **hususuna**, meslek hastalığının klinik ve laboratuvar bulguları ile belgelenmesi ve meslek hastalığına yol açan etkenin Kurum denetim ve kontrol ile görevli memurları veya Bakanlık iş müfettişlerince işyerinde yapılacak **inceleme sonucunda hazırlanacak rapora istinaden** Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karar verilir.

(4) Meslek hastalığının, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının;

a) (a) bendi ile 5 inci maddenin (a), (b), (c), (e), (g) bentleri kapsamında bulunan sigortalılar bakımından, meslek hastalığına tutulduğunu öğrenen sigortalı veya bu durum kendisine bildirilen işveren tarafından,

b) (b) bendi kapsamındaki sigortalı bakımından ise kendisi tarafından,

bu durumun öğrenildiği günden başlayarak üç iş günü içinde, **Ek-7'de** yer alan iş kazası ve meslek hastalığı bildiğini işveren bu Yönetmeliğin 5 inci maddesine göre e-Sigorta ile Kuruma bildirir veya doğrudan ya da posta yoluyla da ilgili üniteye gönderebilir. Adi posta ile yapılan bildirimlerde Kurum kayıtlarına intikal tarihi, taahhütlü, iadeli taahhütlü veya acele posta ile yapılan bildirimlerde de postaya verilmiş tarihi esas alınır. Bu yükümlülüğünü yerine getirmeyen veya yazılı olarak bildirilen hususları kasten eksik ya da yanlış bildiren işverenden veya 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalıdan, Kurumca bu olayla ilgili yapılmış bulunan masraflar ile ödenmişse geçici iş göremezlik ödeneği tahsil edilir.

(5) Bu maddenin dördüncü fıkrasının (b) bendinde sayılan sigortalıların meslek hastalığında, sigortalıların yakınları veya hak sahiplerince de aynı süre içinde bildirim yapılabilir.

(6) Kurumca çıkarılacak meslek hastalığına ilişkin yönetmelikle hangi hallerin meslek hastalığı sayılacağı belirlenir. Yönetmelikle belirlenmiş hastalıklar dışında herhangi bir hastalığın meslek hastalığı sayılıp sayılmaması hususunda çıkabilecek uyuşmazlıklar, Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır.

İş kazası ve meslek hastalığının soruşturulması

MADDE 41– (1) İşverence düzenlenen iş kazası ve meslek hastalığı bildiğini ve eki belgelere göre, kamu kurum ve kuruluşlarının görevleri gereği düzenlemiş olduğu belge ve tutanaklardan, sigorta olayı için gerekli bilginin temin edilmesi koşuluyla, başka bir soruşturma ve denetime gidilmeden ünite, olayın iş kazası sayılıp sayılmayacağına karar verebilir, meslek hastalığında ise ilgili sağlık birimine sevk eder.

(2) Ünitece karar verilemeyen, şüpheli görülen ve tereddüt edilen, uzun süreli tedavi gerektiren, maluliyet veya ölümle neticelenen, Kuruma büyük mali yük getiren iş kazaları Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca veya Bakanlık iş müfettişlerince soruşturulur.

(3) Bakanlık iş müfettişlerinin rapor ve tutanaklarında gerekli bilgilerin yer alması veya yargı kararının bulunması durumlarında, ünitelerce tekrar inceleme talep edilmez.

(4) İş kazası ve meslek hastalığı soruşturmaları, iş kazası ve meslek hastalığı bildiğinde bildirilen olayın iş kazası sayılıp sayılmayacağı ve bu sigorta kollarından yararlanma koşullarının gerçekleşip gerçekleşmediği, olayın meydana gelmesinde sigortalının kastı, ağır kusuru, işverenin kastı veya sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği mevzuatına aykırı bir hareketi ile üçüncü şahısların kusurlu hallerinin olup olmadığı hakkında karar verilebilmesi için yapılır.

(5) Kuruma bildirilen hususların gerçeğe uymadığı ve olayın iş kazası olmadığına anlaşılması halinde, Kurumca bu olay için yersiz olarak yapılmış ödemeler, ödemenin yapıldığı tarihten itibaren gerçeğe aykırı bildirimde bulunanlardan Kanunun 96 ncı maddesine göre tahsil olunur.

İKİNCİ BÖLÜM

Kısa Vadeli Sigorta Kollarından Sağlanan Yardımlara İlişkin İşlemler

Geçici iş göremezliğin ve ödeneğin tanımı

MADDE 42 – (1) Geçici iş göremezlik, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde çalışma gücünün geçici olarak kaybedilmesidir.

(2) Geçici iş göremezlik ödeneği, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde geçici iş göremezlik sürelerince verilen ödenektir.

Sigortalılara verilecek olan istirahatlar

MADDE 43 – (1) Sigortalıya geçici iş göremezlik ödeneği verilebilmesi için Kurum tarafından tayin ve tespit olunan hekim veya sağlık kurullarından istirahat raporu alınmış olması şarttır. Bunların dışında kalan hekim veya sağlık kurulları tarafından verilen ve istirahat süresi 10 günü geçmeyen raporlar, Kurum tarafından tayin ve tespit olunan hekim tarafından, 10 günü aşan raporlar ise sağlık kurulunca onandığı takdirde geçerli sayılır. Ancak, Kurum tarafından tayin ve tespit olunan sağlık tesisleri dışındaki sağlık tesislerinde yapılan tedavinin aciliyetinin Kurumca belirlenecek sağlık tesisince kabul edilmesi halinde istirahat raporlarının ayrıca tasdikine gerek duyulmaz.

(2) Ülkemizin taraf olduğu uluslararası sosyal güvenlik sözleşmeleri hükümleri çerçevesinde akit ülke sigorta kurumu mevzuatına göre düzenlenmiş ve sözleşmenin uygulanmasına ilişkin formüllerle Kuruma bildirilmiş ayaktan veya yatarak tedavilerde verilen istirahat raporları aynen kabul edilir.

(3) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında olup, işverenleri tarafından yurtdışında görevlendirilen sigortalılar ile (b) bendi kapsamında bulunan ve yürütmekte oldukları iş veya çalışma konuları nedeniyle yurtdışında bulunan sigortalılara ülkemiz ile sosyal güvenlik sözleşmesi bulunmayan ülkelerdeki tedavileri sonucu verilen istirahat raporlarının ilgili ülke mevzuatına uygun olduğunun ülkemiz dış temsilciliklerince onanması halinde, Kurumca ayrıca tasdik aranmaz.

(4) Sigortalıların üçüncü fıkarda belirtilen haller dışında yurtdışında buldukları sırada gördükleri tedavi sonucunda aldıkları raporlar için birinci fıkra hükümleri uygulanır.

(5) Tek hekim ayaktan tedavilerde tedavi altına aldığı sigortalıya bir defada en çok 10 gün istirahat verebilir ve kesintisiz bunu bir defa tekrarlayabilir. Tek hekimden iki defa istirahat almış olan sigortalının tedavisine devam edilmesi gerektiği takdirde, sigortalı, Kurumca tespit ve tayin olunan sağlık kuruluna sevk edilir.

(6) Sigortalılara tek hekim tarafından istirahat verilmesi durumlarında, işverenin bilgilendirilmesi açısından, sigortalının çalışmaya başlayabileceği tarih, sigortalının istirahatlı kılındığını gösteren belgede hekim tarafından; istirahat, sağlık kurulu tarafından verilmişse çalışabileceği tarihin sağlık kurulu raporunda belirtilmesi, istirahat verilmemesi durumlarında da çalışabilir belgesinin düzenlenmesi gerekir.

(7) Ülkemiz ile sosyal güvenlik sözleşmesi yürürlükte bulunan ülke sosyal güvenlik kurumları sigortalılarının, muayene ve tedavileri sonucu düzenlenecek istirahat veya sağlık

kurulu raporlarında bu Yönetmelik'te belirlenmiş usul ve esaslar uygulanır. Bu raporların, akit ülke sosyal güvenlik kurumlarına intikal ettirilebilmesi için Kuruma verilmesi zorunludur.

(8) Kurumca yetki tanınan işyeri hekimi bir kerede en fazla 2 gün istirahat verebilir.

(9) Tek hekim tarafından verilecek istirahatlar, örneği Kurumca belirlenecek belgenin doldurulması veya elektronik ortamda düzenlenmesi suretiyle verilir.

Geçici iş göremezlik ödeneğinin ödenmesi

MADDE 44 – (1) Geçici iş göremezlik ödeneği;

a) İş kazası ve meslek hastalığı sigortası kapsamında bulunan sigortalıların geçici iş göremezliğe uğraması halinde kısa vadeli sigorta primi ödenme şartı aranmaksızın her gün için,

b) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile 5 inci maddesi kapsamındaki sigortalılardan hastalık sigortasına tabi olanların hastalık sebebiyle iş göremezliğe uğramaları halinde, iş göremezliğin başladığı tarihten önceki bir yıl içinde en az doksan gün kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olması şartıyla geçici iş göremezliğin üçüncü gününden başlamak üzere her gün için,

c) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile (b) bendinde belirtilen muhtarlar ve aynı bendin (1), (2) ve (4) numaralı alt bentleri kapsamındaki sigortalı kadının analığı halinde, doğumdan önceki bir yıl içinde en az doksan gün kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olması şartıyla, doğumdan önceki ve sonraki sekizer haftalık sürede, çoğul gebelik halinde ise doğumdan önceki sekiz haftalık süreye iki haftalık süre ilave edilerek çalışmadığı her gün, sigortalı kadının isteği ve hekimin onayı ile doğuma üç hafta kalıncaya kadar çalışılması halinde, sigortalının bu sürede çalışmamış olması şartı ile sigortalının isteği ve hekim raporu ile doğum öncesinde kullanılmayan sürenin beş haftaya kadar olan kısmından doğum sonrasına ilave edilen her gün için,

verilir.

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanlara, iş kazası veya meslek hastalığı ya da analık hallerinde genel sağlık sigortası dahil prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması şartıyla yatarak tedavi süresince veya yatarak tedavi sonrası bu tedavinin gereği olarak istirahat raporu aldıkları sürede her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verilir. Ancak bu maddenin (c) bendine göre doğum öncesi ve sonrası geçici iş göremezlik ödeneği ödenebilmesi için yatarak tedavi şartı aranmaz.

(3) İş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve sigortalı kadının analığı halinde, verilecek geçici iş göremezlik ödeneği, yatarak tedavilerde Kanunun 17 nci maddesine göre hesaplanacak günlük kazancının yarısı, ayaktan tedavilerde ise üçte ikisidir.

(4) İş kazaları ile meslek hastalıkları, hastalık ve analık sigortalılarından, yeniden tespit edilen alt sınırların altında bir günlük kazanç üzerinden ödenek alanların veya almaya hak kazanmış yahut kazanacak olanların bu ödenekleri, günlük kazancın alt sınırındaki değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak, yükseltilmiş günlük kazançların alt sınırına göre artırılabacağından alt sınırın arttığı tarihten evvel geçici iş göremezliğe uğrayan ve geçici iş göremezlik durumları bu tarihten sonra da devam edenlerin geçici iş göremezlik ödeneği hesabına esas alınan günlük kazançları yeniden tespit edilen alt sınır üzerinden hesaplanarak ödenir.

(5) Bir sigortalının, aynı zaman içinde ve aynı sigortalılık haline tabi olacak şekilde birden fazla işyerinde çalışması halinde, ödeneklere esas tutulacak günlük kazancının tespitinde, üst sınır dikkate alınarak her bir işyeri için ayrı ayrı bulunacak günlük kazançların toplamı ödeneğe esas günlük kazancını oluşturur. Ayrıca, bir sigortalıda iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinden birkaçı birleşirse geçici iş göremezlik ödeneklerinden en yükseği verilir.

(6) Sürekli iş göremezlik geliri bağlanmış sigortalılardan, aynı özür lülük veya meslek hastalığı nedeniyle istirahat raporu alanlara, yazılı istek tarihinden itibaren Kanunun 18 inci maddesine göre hesaplanacak bir günlük geçici iş göremezlik ödeneği ile aylık sürekli iş göremezlik gelirinin otuzda biri arasındaki fark, her gün için geçici iş göremezlik ödeneği olarak verilir.

(7) Kamu idarelerinde Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında çalışan sigortalılar ile toplu iş sözleşmesi yapılan iş yerlerinde çalışan sigortalılara ödenecek geçici iş göremezlik ödeneği, yapılacak protokol ile sigortalılar için Kuruma ödenecek sigorta primine mahsup edilmek üzere, işverenleri tarafından Kurum adına sigortalılara ödenebilir. İşveren tarafından sigortalıya geçici iş göremezlik ödeneğinin ödenmesi halinde, işverenin;

- a) İstirahat raporlarını,
- b) Sigortalının istirahatli olduğu devrede işyerinde çalışmadığına dair yazıyı,
- c) Sigortalının ödenek hesabına esas alınan döneme ilişkin net kazancını,
- ç) Geçici iş göremezlik ödeneğinin sigortalıya ödendiğini gösterir ödeme belgesini,

Kuruma ibrazından sonra, Kurum tarafından hesaplanarak bulunacak geçici iş göremezlik ödeneği toplamı, işverenin Kuruma olan borcuna, borcun olmaması halinde ise ilk prim borcuna mahsup edilir. İşyerinin kapanmış olması halinde ise iade edilir.

(8) Geçici iş göremezlik ödeneği, buna ilişkin belge veya bilgilerin Kuruma intikalini takip eden yedi iş günü içinde geçmiş süreler için sigortalıların kendilerine, kanuni temsilcilerine, vekillerine veya sigortalının banka hesap numarasına ya da PTT Bank Şubelerine ödenmesi hususunda Kurum yetkilidir. Ancak, on günü aşan istirahat sürelerinde ödemeler, asgari on günlük tutar kadar yapılır.

(9) Geçici iş göremezlik ödeneğinin ödenmesi esnasında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrası (a) bendi kapsamındaki sigortalının;

- a) İstirahatlı olduğu dönemde işyerinde çalışıp çalışmadığı,
- b) Ödenek hesabına esas alınan döneme ilişkin aylardaki kazanç üzerinden vergi, sosyal sigorta, genel sağlık sigortası ve işsizlik sigortası primleri kesintilerinden sonra hesaplanan net kazancı,
- c) Kazanç hesabına giren döneme ilişkin aylarda, prim, ikramiye ve bu nitelikteki arızı ödemeler,
- ç) Viziteye çıktığı / istirahatın başladığı tarih itibariyle prim ödeme halinin devam edip etmediği,
- d) Sigortalının PTT bank/banka hesap numarası,

İşveren tarafından Kuruma bildirilir. Bu bildirim yazılı olarak yapılabileceği gibi elektronik ortamda da yapılabilir.

Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrası (b) bendi kapsamındaki sigortalılar sadece, istirahat raporlarıyla birlikte PTT bank/banka hesap numaralarını bildirirler, bunlardan yukarıda sayılan bilgiler istenmez.

(10) Sigortalının, geçici iş göremezlik ödeneği almasına esas istirahat raporu süresi içinde, sigortalılık halinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde istirahat süresince geçici iş göremezlik ödeneği ödenmeye devam edilir.

(11) Yukarıdaki sürelerin hesabında Kanunun 24 üncü maddesinde düzenlenen kısa vadeli sigorta kollarında dikkate alınmayan sürelerle ilişkin Kurumda mevcut bilgiler ile sigortalılar tarafından ibraz edilen belgelere göre tespit edilecek süreler Kuruma bilgi işlem ortamında kaydedilir.

Sürekli iş göremezlik geliri

MADDE 45 - (1) Sürekli iş göremezlik geliri, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu oluşan hastalık ve özürler nedeniyle Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurulları tarafından verilen raporlara istinaden Kurum Sağlık Kurulunca meslekte kazanma gücü en az % 10 oranında azalmış bulunduğu tespit edilen sigortalıya bağlanır.

(2) Sürekli iş göremezlik durumunun tespiti için Kurum Sağlık Kuruluna gönderilecek belgeler arasında, varsa ilk işe giriş sağlık raporu, iş kazası ve meslek hastalığı bildirim belgesi, olayın Kanuna göre iş kazası olup olmadığı veya sigortalının meslek hastalığına yakalandığı işyerine ait çalışma şartlarını net olarak belirtir soruşturma raporu ve tutanaklar, çalışır veya çalışamaz raporu, geçici iş göremezlik ödeneği belgesi, iş kazasından sonra veya meslek hastalığının tedavisi için başvurduğu hastanelerden alınan epikrizler ile tedavisi tamamlanıp bulguları sekel halini aldıktan sonra, son durumunu gösterir sağlık kurulu raporu ve dayanağı tüm belgeler bulunur.

(3) Sürekli iş göremezlik geliri bağlanabilmesi için, sigortalının çalıştığı işten ayrılması, iş yerini kapatması veya devretmesi şartı aranmaz. Örneği Kurumca hazırlanan tahsis talep dilekçesi ile ilgili üniteye başvurması yeterlidir. Tahsis talep dilekçesine, iki adet belgelik fotoğrafı ile Kurumun talebi halinde sigortalının nüfus cüzdanının bir fotokopisi eklenir.

(4) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanlara, sürekli iş göremezlik geliri bağlanabilmesi için, kendi sigortalılığında dolayı, genel sağlık sigortası dahil prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması zorunludur.

(5) Sigortalının sürekli iş göremezlik geliri;

a) Geçici iş göremezlik ödeneğinin sona erdiği tarihi,

b) Geçici iş göremezlik tespit edilemeden sürekli iş göremezlik durumuna girilmişse, buna ait Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurulları tarafından verilen raporun tarihini,

takip eden ay başından başlar, Kanunun 94 üncü maddesine göre yapılan kontrol muayenesi sonucu sürekli iş göremezlik durumunun kalktığına anlaşılması halinde, yeni durumuna esas tutulan raporun tarihini takip eden ödeme dönemi başından kesilir.

(6) Yönetmeliğin 54 üncü maddesinin birinci fıkrası ve 56 ncı madde hükümleri, sürekli iş göremezlik gelirine hak kazanan sigortalılar hakkında da uygulanır.

(7) Yönetmelik uygulamasında, sürekli tam iş göremezlik, sigortalının meslekte kazanma gücünün % 100'ünün, sürekli kısmi iş göremezlik ise % 10 - % 99,99 arasında kaybedildiğini ifade eder.

(8) Sigortalının yeniden bir iş kazasına uğraması veya yeni bir meslek hastalığına tutulması halinde, meydana gelen özürlerin bütünü göz önüne alınarak Kurum Sağlık Kurulu tarafından belirlenen sürekli iş göremezlik derecesine göre gelir bağlanır.

Ölüm geliri

MADDE 46 – (1) İş kazası veya meslek hastalığı sonucu veya sürekli iş göremezlik geliri almakta iken ölen sigortalının hak sahiplerine, ölüm geliri bağlanır.

(2) Hak sahibi olma şartlarının belirlenmesi, ölüm geliri bağlanması için istenecek belgeler, ölüm gelirinin başlangıcı ve kesilmesi yönünden, bu Yönetmeliğin ölüm aylığına ilişkin 64, 65 ve 66 ncı madde hükümleri ölüm gelirleri için de geçerlidir.

(3) Sürekli iş göremezlik geliri almakta iken ölen sigortalıların ölüm sebebini bildiren ve ilgili makamlarca düzenlenen onaylı ölüm tutanağı, defin ruhsatı, gömme izin kağıdı, ölü muayene zabıt varakası, otopsi raporu veya doktor raporu gibi belgelerin temininin imkansız olduğu hallerde, sigortalının ölümünden önce sürekli iş göremezliğine esas iş kazası veya meslek hastalığı dışında başka bir kaza geçirip geçirmediği ya da başka bir hastalığa yakalanıp yakalanmadığının mahallinde tahkiki sosyal güvenlik kontrol memurları aracılığıyla yaptırılır. Ancak sigortalının kesin ölüm sebebine ilişkin karar, bu belgeler ile sigortalının dosyasının tetkiki sonucunda Kurum Sağlık Kurulunca verilir.

(4) İş kazası veya meslek hastalığı sonucu, meslekte kazanma gücünü;

a) Yüzde 50 oranının altında kaybetmesi nedeniyle sürekli iş göremezlik geliri bağlanmış iken ölen ve ölümü iş kazası veya meslek hastalığına bağlı olmayan sigortalının almakta olduğu sürekli iş göremezlik geliri,

b) Yüzde 50 oranının altında kaybetmesi nedeniyle sürekli iş göremezlik geliri bağlanmış iken ölen ve ölümü iş kazası veya meslek hastalığına bağlı olan sigortalı için, Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasına göre yeniden hesaplanan gelir tutarı,

c) Yüzde 50 veya daha fazla oranda kaybetmesi nedeniyle sürekli iş göremezlik geliri bağlanmış iken ölenlerin ölümün iş kazası veya meslek hastalığına bağlı olup olmadığına bakılmaksızın Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasına göre yeniden hesaplanan gelir tutarı,

Kanunun 34 üncü madde hükümlerine göre hak sahiplerine bağlanır.

(5) Bu maddenin 4 üncü fıkrasının (a) bendine göre hak sahiplerine bağlanacak gelirler, sigortalının sürekli iş göremezlik derecesi esas alınarak hesaplanır. Sigortalının gelirlerinde yapılan artırım ve indirimler dikkate alınır.

Evlenme ve cenaze ödeneği

MADDE 47 – (1) Yönetmeliğin 68 ve 69 uncu maddeleri;

- a) İş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölüm geliri almakta iken evlenen kız çocuklarına ödenecek olan evlenme ödeneği ile,
- b) Ölen sigortalıdan dolayı ilgililere yapılacak olan cenaze ödeneği,
hakkında da uygulanır.

Sigortalıdan kaynaklanan sebeplerle tedavi süresinin uzaması, iş göremezliğinin artması

MADDE 48 –(1) Sigortalının iş kazasına veya meslek hastalığına uğraması, hastalanması, tedavi süresinin uzaması veya iş göremezliğinin artması hallerinde geçici iş göremezlik ödeneği veya sürekli iş göremezlik geliri;

a) Ceza sorumluluğu olmayanlar ile kabul edilebilir mazereti olanlar hariç olmak üzere, sigortalının iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık nedeniyle tedavisini yapan hekim tarafından bildirilen tedbirlere ve yapılan tavsiyelere uymaması nedeniyle, normal tedavi süresi uzamış, sürekli iş göremezlik derecesi artmış veya malul kalmış yahut maluliyet oranı artmış ise, bu hususlar hekim raporu ile tespit ve belgelendirilmesi halinde sigortalıya ödenecek geçici iş göremezlik ödeneği veya sürekli iş göremezlik geliri, uzayan tedavi süresi veya artan iş göremezlik oranı esas alınarak dörtte birine kadar Kurumca eksiltilecek şekilde ödenir.

b) Ceza sorumluluğu olmayanlar hariç, ağır kusuru yüzünden iş kazasına uğrayan, meslek hastalığına tutulan veya hastalanan sigortalının, mahkeme kararı, denetim, soruşturma ve kontrol raporları, ünite kararı, hekim raporu, kamu kurum ve kuruluşlarının görevleri gereği düzenlediği tutanaklar veya belgeler ile bilirkişi raporlarında belirlenen kusur derecesi esas alınarak üçte birine kadar Kurumca eksiltilecek şekilde ödenir.

c) Mahkeme kararı, denetim, soruşturma ve kontrol raporları, ünite kararı, hekim raporu, kamu kurum ve kuruluşlarının görevleri gereği düzenlediği tutanaklar veya belgeler ile bilirkişi raporlarından kasdi bir hareketi yüzünden iş kazasına uğradığı saptanan meslek hastalığına tutulan, hastalanan veya Kurumun yazılı bildirimine rağmen teklif edilen tedaviyi kabul etmeyen sigortalıya, yarısı tutarında ödenir.

ç) Tedavi gördüğü hekimden, tedavinin sona erdiğine ve çalışabilir olduğuna dair belge almaksızın çalıştığı; mahkeme kararı, denetim, soruşturma ve kontrol raporları, ünite kararı, hekim raporu, kamu kurum ve kuruluşlarının görevleri gereği düzenlediği tutanaklar veya belgeler ile bilirkişi raporlarında belirlenen sigortalıya geçici iş göremezlik ödeneği ödenmez, ödenmiş olanlar da yersiz yapılan ödeme tarihinden itibaren Kanunun 96 ncı madde hükümlerine göre geri alınır.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin uygulanmasında; sigortalının, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili kurallara uymaması, tehlikeli olduğu veya hastalığa sebep olacağı bilinen bir hareketi yapması, yetkili kimseler tarafından verilen emirlere aykırı hareket etmesi, açıkça izne dayanmadığı gibi, hiçbir gereği veya yararı bulunmayan bir işi bilerek yapması ve yapılması gerekli bir hareketi savsaması, ağır kusuruna esas tutulur.

(3) Birinci fıkranın (ç) bendinde belirtilen sigortalılara ait raporda, istirahat süresi sonunda çalışır kararı varsa ayrıca çalışabilir belgesi aranmaz. Geçici iş göremezlik ödeneği ödenirken sigortalının istirahatlı olduğu devrede çalışmadığının işveren veya Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı olanlar tarafından beyan ve belgelenmesi gerekir.

(4) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen sigortalılara iş kazası sigorta kolundan geçici iş göremezlik ödeneği ödenirken, iş kazasının bu Yönetmeliğin 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen Kuruma bildirim tarihinin aşılması halinde bildirim tarihi esas alınarak ödeme yapılır.

(5) Sigortalıya ödenecek geçici iş göremezlik ödeneğinden veya sürekli iş göremezlik gelirinden yapılacak indirim oranı, Kurumca belirlenecek usul ve esaslara göre belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İşveren ve Üçüncü Kişilerin Sorumluluğu İle Peşin Sermaye Değerleri

İşverenin ve üçüncü kişilerin sorumluluğu

MADDE 49 - (1) İş kazası veya meslek hastalığı işverenin, kastı sonucunda meydana gelmişse işveren Kuruma karşı sorumlu hale gelir. Kasıt; iş kazası veya meslek hastalığına, işverenin bilerek ve isteyerek, hukuka aykırı eylemiyle neden olması halidir. Zarara neden olan eylemin bilinçli olarak yapılması, kasıt için yeterli olup, sonuçlarının istenip istenmemesi kastı ortadan kaldırmaz. İşverenin eylemi hukuka aykırı olmamakla birlikte, yaptığı hareketin hukuka aykırı sonuç doğurabileceğini bilmesi, ihmali veya ağır ihmali, sorumluluğunu kaldırmaz.

(2) İş kazası veya meslek hastalığı işverenin, sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareketi sonucunda oluşmuşsa işvereni Kuruma karşı sorumlu hale getirir. Mevzuat, yasal olarak yürürlüğe konulmuş ve yürürlüğünü muhafaza eden, sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği alanında, yasa koyucu ile yasa koyucunun yürütme veya idareye verdiği yetki sonucu, bu organlarca kabul edilen genel, objektif kural veya hükümlerin tümüdür.

(3) İşverenin sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesi dikkate alınır. Kaçınılmazlık, olayın meydana geldiği tarihte geçerli bilimsel ve teknik kurallar gereğince alınacak tüm önlemlere rağmen, kısmen ya da tüm olarak iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesi durumudur. İşveren alınması gerekli bir önlemi almamış ise olayın kaçınılmazlığından söz edilemez.

(4) İş kazası, meslek hastalığı ve hastalık, üçüncü bir kişinin kusuru nedeniyle meydana gelmişse, sigortalıya ve hak sahiplerine yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değerinin yarısı, zarara sebep olan üçüncü kişilere ve şayet kusuru varsa bunları çalıştıranlara rücu edilir.

(5) İş kazası, meslek hastalığı ve hastalık; kamu görevlileri, er ve erbaşlar ile kamu idareleri tarafından görevlendirilen diğer kişilerin vazifelerinin gereği olarak yaptıkları fiiller sonucu meydana gelmiş ise, bu fiillerden dolayı haklarında kesinleşmiş mahkûmiyet kararı bulunanlar hariç olmak üzere, sigortalı veya hak sahiplerine yapılan ödemeler veya bağlanan gelirler için kurumuna veya ilgililere rücu edilmez. Ayrıca, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölümlerde, Kanun uyarınca hak sahiplerine bağlanacak gelir ve verilecek ödenekler için, iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesinde kusuru bulunan hak sahiplerine veya iş kazası sonucu ölen kusurlu sigortalının hak sahiplerine, Kurumca rücu edilmez.

Peşin sermaye değeri tabloları

MADDE 50 – (1) Kurumca, Kanunun ilgili maddelerinde belirtilen giderlerin, yaş, kesilme veya yeniden bağlanma ya da hak sahipliği nedeniyle sonradan gelir veya aylık bağlanma ihtimalleri ve % 5 iskonto oranı dikkate alınarak hesaplanacak tutarı tespit etmek amacıyla peşin sermaye değeri tabloları hazırlanır. Hazırlanan tablolar demografik ve ekonomik değişiklikler nedeniyle Kurumca gerekli görülen hallerde güncellenir. İlk peşin sermaye değeri, gelir veya aylığın başlangıç tarihinde yürürlükte olan peşin sermaye değeri tablolarına göre belirlenir. Peşin sermaye değeri hesaplamalarıyla ilgili usul ve esaslar Kurumca çıkarılacak tebliğ ile duyurulur.

Peşin sermaye değerinde yaş hesabı

MADDE 51 – (1) Peşin sermaye değerlerinin hesabında, sigortalıların veya hak sahiplerinin gelire girme veya aylık başlangıç tarihindeki yaşları esas alınır. Yaş hesabında altı aydan küçük yıl kesirleri dikkate alınmaz. Altı ay ve daha fazla yıl kesirleri tam yıl sayılır.

Rücu davalarına esas tutarın hesabı

MADDE 52 – (1) İşveren veya üçüncü şahıslar aleyhine açılacak rücu tazminat davalarına konu olabilecek tutar, sigortalı ve hak sahiplerine bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değerine, Kurum tarafından Kanun gereğince yapılan veya ileride yapılması gereken diğer ödemeler eklenerek hesaplanır.

(2) İşveren, birinci fıkrada belirlenen rücu tazminat davalarına konu olan, Kurumca, sigortalıya veya hak sahiplerine Kanun gereğince yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değerinin tamamından kusur oranı kadar sorumludur.

(3) Ancak, üçüncü bir kişinin kusuru nedeniyle meydana gelen iş kazası veya meslek hastalığı olaylarında zarara sebep olan üçüncü kişilere ve şayet kusuru varsa bunları çalıştıranlara rücu edilecek tutar, sigortalıya ve hak sahiplerine yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelir veya aylığın başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri toplamının yarısından kusur oranları kadar sorumludur.

BEŞİNCİ KISIM

Uzun Vadeli Sigorta Kollarına İlişkin İşlemler

BİRİNCİ BÖLÜM

Malûllük Sigortası

Malul sayılma, malullük aylığından yararlanma, harp ve vazife malullüğü

MADDE 53 – (1) Sigortalılara aşağıdaki usul ve esaslar dikkate alınmak suretiyle Kanunun 26 ncı maddesinde belirtilen şartlarla malullük, vazife ve harp malullüğü aylıkları bağlanır.

(2) Sigortalının veya işverenin talebi üzerine, Kurumca yetkilendirilen sağık hizmeti sunucularının sağık kurullarınca usülüne uygun düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbi belgelerin incelenmesi sonucu, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının; (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılar için çalışma gücünün veya iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az % 60'ını kaybettiğı Kurum Sağık Kurulunca tespit edilen sigortalı; malül sayılır.

(3) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen sigortalılardan;

a) Görevlerine devam etmekte olanların, çalışma gücünün en az % 60'ını veya vazifelerini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücünü kaybettiğı,

b) Görevlerinden ayrıldıktan sonra herhangi bir sigortalılık haline tabi olmayanların, çalışma gücünün en az % 60'ını kaybettiğı,

c) Personel kanunlarına tabi olanların hastalıklarının kanunlarında tayin edilen sürelerden fazla devam ettiğı, olmayanların ise hastalık sebebiyle malül sayılmalarına esas alınacak hastalık süreleri hakkında kendi özel kanunları yürürlüğe girinceye kadar 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun hastalık iznine ilişkin hükümleri uygulanmak suretiyle bu süreleri doldurdukları,

Kurum Sağık Kurulunca tespit edilen sigortalı, malul sayılır.

(4) Sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten önce çalışma gücünün % 60'ını veya vazifesini yapamayacak derecede meslekte kazanma gücünü kaybettiğı önceden veya sonradan tespit edilen sigortalılar ile yedek subay veya er olarak ya da talim, manevra, seferberlik veya harp dolayısıyla görevleri ile ilgileri kesilmeksizin silah altına alındıkları dönemde malül olup, bu malüllükleri asıl görevlerini veya işlerini yapmaya mani olmayanlar hakkında, bu hastalık veya özürleri sebebiyle malüllük sigortasına ilişkin hükümler uygulanmaz.

(5) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılardan malul olduğuna karar verilenler, yazılı talepleri halinde, haklarında malullük hükümleri uygulanmaksızın görevlerinden istifa etmiş sayılmak suretiyle kurumlarınca malullüklerinin mani olmadığı başka vazife veya sınıflara naklen atanabileceklerdir. Bu şekilde başka vazife veya sınıflara naklen atanarak çalışanlar, istedikleri zaman malullük haklarını kullanırlar. Ancak özel kanunlarına göre yükümlülük süresine tabi olanlar, bu yükümlülüklerini tamamlamadıkça veya maluliyetlerinin yeni vazifelerini yapmaya mani olduğuna dair usulüne uygun yeniden rapor almadıkça malullük haklarını kullanamazlar.

(6) Vazifelerini yapamayacak derecede hastalığa uğrayanlardan, hastalıkları kanunlarında belirtilen sürelerden fazla sürmesi durumunda, hastalıklarının mahiyetine ve

doğuş sebeplerine göre malul sayılırlar. Kanunlarındaki yazılı sürelerden önce geçen hastalığının en çok bir yıl içinde nüksetmesi halinde eski ve yeni hastalık süreleri birleştirilmek suretiyle işlem yapılır.

(7) Hastalık izin süreleri hesap edilirken; hastalıkları kanunlarında yazılı sürelerden önce geçenlerin (iyileşenlerin) bu hastalıklarının en çok bir yıl içinde nüksetmesi halinde, eski ve yeni hastalık süreleri birleştirilmek suretiyle işlem yapılır.

(8) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinden birden fazlasına tabi olarak çalışan veya prim ödeyen sigortalıların malullük aylığı bağlanmasına ilişkin talepleri, son sigortalılık durumuna göre sonuçlandırılır.

(9) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanların malullükleri;

a) Vazifelerini yaptıkları sırada,

b) Vazifeleri dışında idarelerince görevlendirildikleri herhangi bir kamu idaresine ait başka işleri yaparken bu işlerden,

c) Kurumlarının menfaatini korumak maksadıyla bir iş yaparken,

ç) İdarelerince sağlanan bir taşıtla işe gelişi ve işten dönüşü sırasında,

d) İşyerinde herhangi bir nedenden dolayı meydana gelen kazadan,

doğmuş olması halinde, haklarında Kanunun 47 nci maddesine göre vazife malullüğü hükümleri uygulanır.

(10) Vazife malûllükleri; keyif verici içki ve her çeşit maddeler kullanmaktan, kanun, tüzük ve emir dışında hareket etmiş olmaktan, yasak fiilleri yapmaktan, intihara teşebbüsten, her ne suretle olursa olsun kendisine veya başkalarına menfaat sağlama veya zarar verme amacından meydana gelmesi halinde, haklarında vazife malûllüğü hükümleri uygulanmaksızın malullük hükümlerine göre işlem yapılır.

(11) Vazife malullüklerinin bildirimleri kamu idarelerince;

a) Vazife malûllüğüne sebep olan olayı, o yer yetkili kolluk kuvvetlerine veya kendi mevzuatlarına göre yetkili mercilere derhal,

b) Kuruma en geç onbeş iş günü içinde,

yapılır. Kuruma bildirim, aynı süre içerisinde sigortalılar veya hak sahiplerince de yapılabilir. Vazife malûllüğüne sebep olan olaydan kamu idarelerinin yetkili mercilerinin haberdar edilmemiş olması hali dışında ilgililerin bildirimini, kamu idarelerinin bildirim sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Kuruma bildirim süresi; vazife malûllüğüne sebep olan olayın meydana geldiği tarihten, hastalıklarının sebep ve mahiyetleri dolayısıyla haklarında vazife malûllüğü hükümleri uygulanacaklar için, hastalıklarının tedavisinin imkânsız olduğuna dair düzenlenen kati raporun onay tarihinden, esirlik ve gaiplik hallerinde ise, bu hallerin sona erdiği tarihten başlar.

(12) Süresi içerisinde bildirimde bulunulan vazife malûllüğü aylıkları, sigortalının ölüm ya da malûliyeti sebebiyle göreviyle ilişığının kesildiği tarihi takip eden aybaşından itibaren

bağlanır. Vazife malûllüğü, süresi içerisinde bildirilmeyen sigortalılara; kamu idareleri ya da sigortalılar veya hak sahiplerince sonradan yapılacak bildirim üzerine, vazife malûllüklerinin belgelenmesi ve müstahak olmaları şartıyla, bu Kanunun zamanaşımı hükümleri dikkate alınmak suretiyle vazife malûllüğü aylığı bağlanır veya bağlanmış olan aylıklar düzeltilir. Bu durumda, sigortalı veya hak sahiplerine bağlanacak aylık ya da aylık farklarının, vazife malûllüğünün bildirildiği tarihe kadar olan toplam tutarı Kurumca ilgili kamu idaresine ödettirilir. Kuruma bildirilen hususların gerçeğe uymadığı ve olayın vazife malullüğü kapsamında olmadığına anlaşılması halinde, Kurumca bu olay için yersiz olarak yapılmış ödemeler, ödemenin yapıldığı tarihten itibaren gerçeğe aykırı bildirimde bulunanlardan Kanunun 96 ncı maddesine göre tahsil edilir.

(13) Vazife malûllüğüne sebep olan olayla ilgili bilgi ve belgeler işveren tarafından doğrudan ya da posta yoluyla ilgili üniteye gönderilir. Adi posta ile yapılan bildirimlerde Kurum kayıtlarına intikal tarihi, taahhütlü, iadeli taahhütlü veya acele posta ile yapılan bildirimlerde postaya veriliş tarihi esas alınır. Kamu idaresinin kontrolü dışındaki yerlerde vazife malullüğüne ilişkin olay olması halinde, olayla ilgili bilgi almasına engel olacak durumlarda, olayın öğrenildiği tarihten itibaren en geç onbeş gün içinde bildirilir.

(14) Vazife malûllüğü aylığı, vazife malûllerinden itibari hizmet süreleri eklenmek suretiyle bulunacak prim ödeme gün sayısı toplamı;

a) 10800 güne kadar olanlara 10800 gün üzerinden,

b) 10800 günden fazla olanlara, toplam prim ödeme gün sayıları üzerinden,

en son prime esas kazancı esas alınmak suretiyle Kanunun 29 uncu maddesine göre hesaplanacak aylıklara, malullük derecelerine göre aşağıda belirtilen oranlarda ayrıca zam yapılmak suretiyle bağlanır.

MALULLÜK DERECESİ	ZAM NİSBETİ
1	%30
2	%23
3	%15
4	% 7
5	% 3
6	% 2

(15) Subay, astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş ile Türk Silâhlı Kuvvetlerince görevlendirilen Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılardan;

a) Harpte fiilen ateş altında,

b) Harpte, harp bölgelerindeki harp harekât ve hizmetleri sırasında, bu harekât ve hizmetlerin sebep ve etkileriyle,

c) Harpte veya harbe hazırlık devresinde her çeşit düşman silâhlarının etkisiyle,

ç) Askerî harekâtı gerektiren iç tedip ve sınır hareketleri sırasında, bu hareketlerin sebep ve etkisiyle,

d) Barışta veya olağanüstü hallerde, emir veya görev ile uçuş yapan uçucularla hangi meslek ve sınıftan olursa olsun emirle görevli olarak uçakta bulunanlardan uçuşun havadaki ve yerdeki sebepleriyle ve yine emir ve görev ile dalış yapan dalgıçlarla, hangi meslek ve sınıftan olursa olsun emirle görevli olarak denizaltı gemisinde veya dalgıç kıtasında bulunanlardan denizaltıcılık veya dalgıçlığın çeşitli sebep ve etkileriyle,

e) Anayasanın 92 nci maddesi veya Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler uyarınca Türk Silâhlı Kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesini gerektiren durumlarda, birliklerin buldukları yerlerden hareketlerinden itibaren yurt içinde, yurt dışında, yabancı ülkelerde veya yurda dönüş sırasında,

vazife malulü olanlara harp malûlü denir. Ayrıca, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılardan, uluslararası barışı koruma ve destekleme operasyonlarında Türkiye Cumhuriyetince görevlendirilenlerden vazife malullüğü hükümleri uygulananlar hakkında da Kanunun 47 nci maddesi hükmüne göre harp malullüğü hükümlerinden yararlanacaklardır.

(16) Harp malûllerinin, malûllük derecesine göre aşağıda belirtilen göstergeler esas alınarak bulunacak harp malullüğü zammı tutarı vazife malullüğü aylıklarına ayrıca eklenir.

MALULLÜK DERECESİ	GÖSTERGELER
1	1100
2	950
3	800
4	600
5	500
6	400

(17) Kanunun 47 nci maddesine göre bağlanacak vazife veya harp malullüğü aylıkları, Kanunla değiştirilen veya yürürlükten kaldırılan maddeleri dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre emsali iştirakçiye bağlanacak harp veya vazife malullüğü aylığından az olamaz. Vazife malullüğü aylığı almakta iken veya vazife malullüğüne bağlı nedenlerden dolayı ölen sigortalının hak sahiplerine de ölüm aylığı bağlanır.

(18) Vazife malullüğü aylığı alanlardan tekrar Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışmaları halinde; bu görevleri sırasında eski malûllük derecelerinin değişmesi veya görevleri esnasında vazife malulü olmaları halinde, aylığı yeni malûllük derecesi dikkate alınarak son prime esas kazancı üzerinden ilk vazife malullüğü aylığından az olmamak kaydıyla yeniden hesaplanacaktır.

(19) Harp malûlleri ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre vazife malûllüğü aylığı bağlanmış malûllerden, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında sigortalı olarak çalışmaya başlayanların aylıkları kesilmez. Harp malûlleri (harp malullüğü zamları hariç) ile 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre vazife malûllüğü aylığı bağlanmış malûllerden (c) bendi kapsamında sigortalı olarak çalışmaya başlayanlar ile bunların dışında vazife malullüğü aylığı alanlardan Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri kapsamında sigortalı olarak çalışmaya başlayanların aylıkları kesilir.

(20) 3713 sayılı Kanuna göre aylık bağlanmış malûller ile aynı Kanun kapsamına giren olaylar sebebiyle vazife malûllüğü aylığı alan er ve erbaşların, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olmaları halinde aylıkları kesilmez.

(21) Aylıkları kesilmeksizin Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışanlar hakkında uzun vadeli sigorta kolları, (a) ve (b) bentleri kapsamında çalışanlar hakkında ise, iş kazası ve meslek hastalığı sigortası hükümleri uygulanır. İş kazası ve meslek hastalığı sigortası hükümleri uygulananların uzun vadeli sigorta kollarına tabi olmayı istemeleri halinde, bu isteklerini Kuruma bildirdikleri tarihi takip eden ay başından itibaren, haklarında uzun vadeli sigorta kolları da uygulanır ve bu fıkra kapsamına girenlerden ayrıca genel sağlık sigortası primi alınmaz.

(22) Vazife malullüğü aylığı almakta iken, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri kapsamında tekrar sigortalı olarak çalışmaya başlayanlar bu görevlerinden ayrılışlarında, vazife malullüğü aylığı bağlandıktan sonra geçen çalışmalarına karşılık ayrıca yaşlılık aylığına hak kazanıyor ise her iki aylığı birden ödenir, yaşlılık aylığına hak kazanamayanlara ise, bu hizmetlerine karşılık toptan ödeme yapılır.

Sevk işlemleri

MADDE 54 – (1) Sevk işlemleri, “Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği”nde belirlenen usul ve esaslara göre yürütülür.

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılar hariç, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim ödeme gün sayısı 1800 günden az olan sigortalılar ile Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanlardan prim ödeme gün sayısı 1800 günden fazla olduğu halde kendi sigortalılığı nedeniyle genel sağlık sigortası primi dahil, prim ve prime ilişkin her türlü borçları bulunan sigortalıların sevkleri yapılmaz. Ancak Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanlardan prim ve prime ilişkin her türlü borçları bulunanların sevk işlemleri her türlü masrafları kendilerince ödenmek üzere yapılır.

(3) Sigortalıların sevk için gerekli olan asgari 1800 gün prim ödeme gün sayısını Kanunun 41 inci maddesine göre hizmet borçlanması yaparak tamamlamaları halinde, borçlanma taleplerinin alınması kaydıyla sevk işlemleri yapılır.

Malûllük durumunun tespiti

MADDE 55 – (1) Sigortalının malûllük durumu, kendisinin veya işverenin talebi üzerine;

a) Sigortalının ilk işe giriş tarihini gösterir belgenin,

b) Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarınca usûlüne uygun düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbî belgelerin,

c) Varsa ilk defa sigortalı olarak çalışmaya başladığı tarihteki sağlık durumunu gösteren raporun,

) Erkek sigortalıların askerliğe başlayış ve terhis tarihlerini gösteren askerlik süresine ait belgenin,

d) Varsa sigortalının malûliyetine sebep olduğu ileri sürülen hastalığı ile ilgili daha önce başvurulan sağlık hizmeti sunucularından temin edilecek rapor, tıbbi belge ve epikrizlerin,

e) Sigortalı hakkında daha önce Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu veya Kurum sağlık kurulunca verilmiş bir karar mevcut ise, bu kararın bir örneği ile dayanağı rapor ve tıbbi belgelerin,

Kurum Sağlık Kurulunca incelenmesi sonucunda tespit edilir.

(2) Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılardan geçirdiği iş kazası veya tutulduğu meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az % 60'ını kaybettiği Kurum Sağlık Kurulunca tespit edilenlere malullük aylığı bağlanması için yeni bir sağlık kurulu raporu istenmez.

(3) Kontrol muayenesi yapılmasına ihtiyaç olup olmadığı ile kontrol muayenesinin süresi Kurum Sağlık Kurulunca belirlenir.

Karara karşı yapılan itiraz başvuruları

MADDE 56 - (1) Kurum Sağlık Kurulunca malul sayılmayan sigortalıya, durum bir yazı ile bildirilir. Daha önce malul sayılmayanlardan, yeni hastalık, maluliyete esas hastalığında artma, eksik muayene gerekçeleri ile malullük durumunun veya vazife malullerinden maluliyet derecelerinin yeniden tespitini yazılı olarak isteyenlerin, Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarına sevkleri yapılır.

(2) Ancak;

a) Aynı hastalık veya özrü nedeniyle önceki sağlık kurulu rapor tarihinden itibaren bir yıl geçmeden malullük durumunun tespiti talebinde bulunanların yeniden sevk edilip edilmeyeceklerine karar verilebilmesi,

b) Kurum Sağlık Kurulunun kararına karşı itirazda bulunanların Sosyal Sigortalar Yüksek Sağlık Kurulunca incelenerek bir karar alınmasının sağlanması,

için yazılı talepleri, bu Yönetmeliğin 55 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen belgelerle birlikte Kurum Sağlık Kuruluna gönderilir.

Malûllük aylığı başvurusu ve istenecek belgeler

MADDE 57 – (1) Malûllük aylığı bağlanabilmesi için, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerindeki sigortalılardan çalışma gücünün veya iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az % 60'ını, (c) bendi kapsamındaki sigortalıların ise çalışma gücünün en az % 60'ını veya vazifelerini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücünü kaybettiği, Kurum Sağlık Kurulu tarafından tespit edildikten sonra sigortalının Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının;

a) (a) bendi kapsamında bulunması halinde, çalıştığı işten ayrıldıktan,

b) 4 numaralı alt bendi kapsamında olanlar hariç olmak üzere, (b) bendi kapsamında bulunanların, iş yerini kapattıktan veya devrettikten,

sonra örneği Kurumca hazırlanacak tahsis talep dilekçesi ile ilgili üniteye başvurması şarttır.

c) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanların kendi sigortalılığı nedeniyle genel sağlık sigortası primi dahil, prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması zorunludur.

d) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında, sigortalı olup çalışmaya devam edenlerin, çalıştıkları kurumlarına müracaatları ile kurumlarınca alınacak emekliye sevk onayının ilgili üniteye gönderilmesi, görevinden ayrıldıktan sonra başka bir sigortalılık haline tabi olarak çalışmamış olanların ise örneği Kurumca hazırlanacak tahsis talep dilekçesi ile ilgili üniteye başvurmaları şarttır.

(2) Tahsis talep dilekçesine, sigortalının iki adet belgelik fotoğrafı ile Kurumca istenilmesi halinde nüfus cüzdanının bir fotokopisi ve Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalılardan ilgili döneme ait aylık prim ve hizmet belgesi henüz Kuruma verilmemiş olanlar için sigortalı işten ayrılış bildirgesi eklenir.

(3) Malullük durumunu gösteren sağlık kurulu raporu alınmadan doğrudan malullük aylığı bağlanması talebinde bulunan sigortalılar, öncelikle Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarına sevk edilerek, malullük durumunun tespitine esas sağlık kurulu raporunun temini yoluna gidilir.

Malûllük aylığının başlangıcı, kesilmesi ve yeniden bağlanması

MADDE 58 – (1) Malûllük aylığı, Kanunun 27 nci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen tarihlerden geçerli olmak üzere başlatılır. Sigortalı, aylığın başlangıç tarihinde geçici iş göremezlik ödeneği almakta ise, malullük aylığı geçici iş göremezlik ödeneğinin verilme süresinin sona erdiği tarihten sonraki aybaşından başlar. Ancak, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçen hizmetlerle birlikte Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamında aylık bağlanacağı durumlarda, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçen hizmetler prim ve prime ilişkin her türlü borçların ödendiği tarih itibarıyla geçerli sayılır ve aylık bu tarihi takip eden aybaşından itibaren başlar.

(2) Malullük aylığı almakta iken;

a) Kanuna tabi sigortalı olarak veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaya başlaması halinde, çalışmaya başladığı tarihi,

b) Kanunun 94 üncü maddesine göre yapılan kontrol muayenesi sonucu malûllük durumunun kalktığına anlaşılması halinde, yeni malullük durumuna esas tutulan raporun tarihini,

takip eden ödeme dönemi başından kesilir.

(3) Çalışmaya başlamaları nedeniyle aylıkları kesilenlerden, Kanuna tabi çalıştıkları süre zarfında Kanunun 80 inci maddesine göre belirlenen prime esas kazançları üzerinden 81 inci maddesi gereğince kısa ve uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortasına ait prim alınır. Malullük aylığı kesilenlerden sigortalılığı sona erip malullük aylığı bağlanması için yeniden yazılı istekte bulunanlar ya da emekliye ayrılan veya sevk edilenlere; kontrol muayenesine tabi tutulmak ve ilk aylığına esas malullüğünün devam ettiği anlaşılacak kaydıyla, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının; (c) bendi kapsamında çalışanlar için görevinden ayrıldığı tarihi, (a) ve (b) bendi kapsamındakiler için ise istek tarihlerini takip eden ödeme döneminden itibaren yeniden malullük aylığı bağlanır.

(4) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bendi kapsamındaki sigortalılara yukarıdaki (3) üncü fıkraya göre yeniden bağlanacak aylıkların hesabında; ilk bağlanan malullük aylığına esas prim ödeme gün sayısı 9000 günün üzerinde ve 9000 günden az olanlar için Kanunun 27 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) ve (b) bentlerindeki hükümler esas alınır. 9000 prim ödeme gün sayısı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalılar için 7200 gün olarak uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Yaşlılık Sigortası

Yaşlılık aylığından yararlanma

MADDE 59 – (1) Sigortalılara, Kanunun 28, 43, 44 üncü maddeleri ile geçici 6 ncı maddesinin yedinci fıkrasında belirtilen şartlarla yaşlılık aylığı bağlanır.

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinden birden fazlasına tabi olarak çalışan veya prim ödeyen sigortalıların yaşlılık aylığı bağlanmasına ilişkin talepleri, sigortalılık süresi içinde en fazla sigortalılığının geçtiği sigortalılık hali esas alınarak sonuçlandırılır. Sigortalılık hallerindeki hizmet sürelerinin eşit olması ile yaş haddinden re'sen emekli olma, süresi kanunla belirlenen vazifelere atanma veya seçilme ve bağlı oldukları sigortalılık halinin kanunla değiştirilmesi durumunda ise son sigortalılık hali esas alınır.

(3) Kanunun 28 inci maddesinin dördüncü ve beşinci fıkralarında belirtilen sigortalıların çalışma gücündeki kayıp oranları ile yedinci fıkrasında belirtilen sigortalıların erken yaşlanma durumları Kurum Sağlık Kurulunca tespit edilir. Bunların Kurum Sağlık Kurulu kararlarına karşı itiraz başvurularının sonuçlandırılmasında, bu Yönetmeliğin 54 üncü maddesinin birinci fıkrası ve 56 ncı madde hükümleri uygulanır.

(4) Cumhurbaşkanlığı görevinde bulunduktan sonra her ne sebeple olursa olsun anılan Makamdan ayrılanlara, istekleri üzerine, müracaat tarihini takip eden aybaşından itibaren, istek tarihindeki Cumhurbaşkanına ödenmekte olan aylık ödeneğin % 40'ı yaşlılık aylığı olarak bağlanır.

(5) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı veya Başbakan iken her ne sebeple olursa olsun görevlerinden ayrılanlara, istekleri üzerine, müracaat tarihini takip eden ay başından itibaren, istek tarihindeki Cumhurbaşkanına bağlanacak yaşlılık aylığının % 75'i oranında yaşlılık aylığı bağlanır.

(6) 4 üncü ve 5 inci fıkralarda belirtilenlerin ayrıca bu Kanuna tabi sigortalı çalışmalarından dolayı yaşlılık aylığına hak kazanamamaları halinde aylığın tamamı, hak kazanıyorlar ve bağlanacak yaşlılık aylığı belirtilen görevlerden dolayı bağlanan aylıktan düşük ise aradaki fark Hazineden tahsil edilir.

(7) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan;

(a) 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 40 ıncı maddesi gereğince yaş haddinden emekliye ayrılanlara 5400,

(b) Kadrosuzluk nedeniyle emekliye sevk edilenlere yaş şartı aranmaksızın 9000,

Prim ödeme gün sayısı olması halinde yaşlılık aylığı bağlanır.

(8) Kurumlarınca sicilleri nedeniyle veya askerî mahkemelerce verilecek kararlar ya da ahlâk ve yetersizlik sebeplerinden dolayı resen emekliye sevk edilenlere, Kanunun 28 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrasında belirtilen yaş ve prim ödeme gün sayısını tamamlamaları halinde yaşlılık aylığı bağlanır.

(9) 7 nci fıkraya göre bağlanacak yaşlılık aylıkları, Kanunun 28 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrasında aranan yaş ve prim ödeme gün sayısı tamamlanıncaya kadar bunları çalıştıran kamu idarelerinden tahsil edilir.

Yaşlılık aylığı başvurusu ve istenecek belgeler

MADDE 60 – (1) Yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için, sigortalının Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının;

a) (a) bendi kapsamında bulunması halinde, çalıştığı işten ayrıldıktan,

b) (b) bendi kapsamında bulunması halinde, tarım işlerinde kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar hariç sigortalılığa esas faaliyetine son verip vermeyeceğini beyan ettikten,

sonra örneği Kurumca hazırlanacak tahsis talep dilekçesi ile ilgili üniteye başvurması şarttır.

c) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanların kendi sigortalılığı nedeniyle genel sağlık sigortası primi dahil, prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması zorunludur.

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılar için çalıştıkları kurumlarına müracaatları ile kurumlarınca alınacak emekliye sevk onayının ilgili üniteye gönderilmesi şarttır.

(3) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalıların emekliye sevk işlemleri Kanunun 48 inci maddesinde belirtilen makamların onayıyla tamamlanır. Ancak, özel kanun hükümleri hariç olmak üzere yetkili makamın emekliye sevk onayı alınma süresi, talep tarihinden itibaren bir ayı geçemez. Bakanlar Kurulu kararı veya müşterek kararname ile atanmaların görevleriyle ilişkilerinin kesilmesi ilgili bakanın onayı ile tekemmül eder. Özelleştirilmeleri sonucu sermayesindeki kamu payı % 50'nin altına düşen kuruluşlar ile satış veya devri yapılmış olan kuruluşlarda çalışmakta iken emekliye ayrılanlar için emekliye sevk onayı aranmaz.

(4) Tahsis talep dilekçesine, sigortalının iki adet belgelik fotoğrafı ile Kurumca istenilmesi halinde nüfus cüzdanının bir fotokopisi ve Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalılardan ilgili döneme ait aylık prim ve hizmet belgesi henüz Kuruma verilmemiş olanlar için sigortalı işten ayrılış bildirgesi eklenir.

(5) Kanunun 28 inci maddesinin; dördüncü fıkrasına göre, sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten önce Kanunun 25 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre malûl sayılmayı gerektirecek derecede hastalık veya özürü bulunan, beşinci fıkrasına göre, çalışma gücünü % 40 ila % 59 arasında kaybeden veya yedinci fıkrasına göre erken yaşlanan sigortalıların, bu durumlarını gösterir sağlık raporu almadan doğrudan yaşlılık aylığı talebinde bulunmaları halinde, öncelikle Kurumca yetkilendirilen sağlık kuruluşuna sevk edilerek, durumlarının tespitine esas sağlık kurulu raporunun temini yoluna gidilir.

Yaşlılık aylığının başlangıcı, kesilmesi ve yeniden bağlanması

MADDE 61 – (1) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının;

a) (a) ve (b) bentlerinde belirtilen sigortalılardan yaşlılık aylığına hak kazananlara, yazılı istek tarihinden sonraki,

b) (c) bendinde belirtilen sigortalılardan yaşlılık aylığına hak kazananlara, yetkili makamdaki alınan emekliye sevk onayı üzerine görevleriyle ilişkisinin kesildiği tarihi takip eden,

c) (c) bendinde belirtilen sigortalılardan her ne şekilde olursa olsun görevinden ayrılmış ve daha sonra başka bir sigortalılık haline tabi olarak çalışmamış olanlar ile kontrol muayenesi sonucu aylığı kesilenlerden yaşlılık aylığına hak kazananlara ise istek tarihini takip eden,

ay başından itibaren aylık bağlanır.

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçen hizmetlerle birlikte Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamında aylık bağlanacağı durumlarda, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçen hizmetler, prim ve prime ilişkin her türlü borçların ödendiği tarih itibariyle geçerli sayılır ve aylık bu tarihi takip eden ay başından itibaren başlar.

(3) Aylığın ödenmesine başlanacağı tarihte hastalık sigortasından geçici iş göremezlik ödeneği almakta olan sigortalının yaşlılık aylığı, geçici iş göremezlik ödeneği verilme süresinin sona erdiği tarihi takip eden ay başından başlar.

(4) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olan kişilerden yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra;

a) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin 4 numaralı alt bendi hariç olmak üzere Kanuna göre veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaya başlayanların yaşlılık aylıkları, çalışmaya başladıkları tarihi,

b) 21/4/2005 tarih ve 5335 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen kamu idarelerinde herhangi bir kadro, pozisyon ve görevde çalışmaya başlayanların, çalışmaya başladıkları tarihi,

c) Çalışma gücünün %40'ı ile %59 arasında kaybedilmesi nedeniyle yaşlılık aylığı alanların yapılan kontrol muayenesi sonucu, çalışma gücündeki kayıp oranının %40'ın altına düştüğünün anlaşılması halinde, bu durumun tespitine esas tutulan raporun tarihini,

takip eden ödeme dönemi başında yaşlılık aylığı kesilir.

(5) Bunlardan Kanuna tabi çalıştıkları süre zarfında Kanunun 80 inci maddesine göre belirlenen prime esas kazançları üzerinden 81 inci madde gereğince kısa ve uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortasına ait prim alınır.

(6) Yaşlılık aylığı kesilenlerden, işten ayrılarak veya işyerini kapatarak yeniden yaşlılık aylığı bağlanması için yazılı istekte bulunanlara ya da emekliye ayrılan veya sevk edilenlere, yazılı istek tarihini veya görevinden ayrıldığı tarihi takip eden ödeme döneminden itibaren yeniden yaşlılık aylığı bağlanır. Yeni aylık Kanunun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendine göre hesaplanır.

Sosyal güvenlik destek primine tabi olarak çalışma

MADDE 62 – (1) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bendi kapsamında sigortalı olup, yaşlılık aylığı bağlananlardan tarımsal faaliyetlerde kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar hariç yeniden çalışmaya başlamaları halinde yaşlılık aylıkları çalışmaya başladıkları tarihi takip eden ödeme dönemi başında kesilir. Bu sigortalılardan (b) bendi kapsamında çalışmaya başlayanların, tarımsal faaliyetlerde kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar hariç, aylıklarının kesilmemesi için yazılı istekte bulunanların yaşlılık aylıklarının ödenmesine devam edilir. Bunlardan, almakta oldukları aylıklarının % 15'i oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir. Yaşlılık aylığından kesilecek olan bu tutar, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine tabi sigortalılara ilgili yılın Ocak ayında ödenen en yüksek yaşlılık aylığından alınabilecek sosyal güvenlik destek priminden fazla olamaz.

(2) Aylıklarından sosyal güvenlik destek primi kesilen sigortalılardan ayrıca kısa vadeli sigorta kolları primi alınmaz. Sosyal güvenlik destek primine tâbi olanların primleri, aylıklarından kesilmek suretiyle tahsil edilir. Sosyal güvenlik destek primi ödenmiş veya bildirilmiş süreler Kanuna göre malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim ödeme gün sayısına ilave edilmez, Kanunun 31 inci ve 36 ncı madde hükümlerine göre toptan ödeme yapılmaz.

(3) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine tâbi faaliyete başladığı için Kanunun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendine göre yaşlılık aylığı kesilenler, tercihlerini sosyal güvenlik destek primine tabi olma yönünde, sosyal güvenlik destek primine tabi olanlar ise tüm sigorta kollarına tabi olma yönünde kullanabilirler.

(4) Kanunun 30 uncu maddesinin beşinci fıkrası gereğince statü değişikliği talebinde bulunanların bu değişikliğe ilişkin talepleri, örneği Kurumca hazırlanacak sigorta kolu tercih bildirimini ile alınır. Bunlardan tüm sigorta kollarına tabi olmak isteyenlerin aylıkları, bildirim Kurum kayıtlarına geçtiği tarihi izleyen ödeme dönemi başında kesilir. Sosyal güvenlik destek primine tabi olmak isteyenlerin aylıkları ise, bildirim Kurum kayıtlarına geçtiği tarihi takip eden ödeme döneminden itibaren Kanunun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrasınca yeniden hesaplanmak suretiyle başlatılır.

(5) 3201 sayılı Kanuna göre borçlanılan yurtdışı hizmetlerine istinaden yaşlılık aylığı bağlananlar hakkında sosyal güvenlik destek primine ilişkin hükümler uygulanmaz.

Yaşlılık toptan ödemesi ve ihyası

MADDE 63 – (1) Yaşlılık toptan ödemesi, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının; (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılar ile ilk defa (c) bendi kapsamında sigortalı olanlardan,

a) Çalıştığı işten ayrılan, işyerini kapatan veya devreden,

b) Yaşlılık aylığı bağlanması için gerekli yaş şartını doldurduğu halde malullük ve yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanamayan,

sigortalıya yapılır.

(2) Yaşlılık toptan ödemesi yapılabilmesi için, sigortalının Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının;

a) (a) bendi kapsamında bulunması halinde, çalıştığı işten ayrıldıktan sonra,

b) (b) bendi kapsamında bulunması halinde, iş yerini kapattıktan veya devrettikten sonra,

c) (c) bendi kapsamında bulunanlardan aylık bağlanması için gerekli şartları taşımayanlardan herhangi bir nedenle görevinden ayrılanlar veya görevine son verilenlerin,

örneği Kurumca hazırlanan dilekçe ile ilgili üniteye başvurması şarttır.

(3) Dilekçeye; Kurumca gerekli görülmesi halinde sigortalının nüfus cüzdanının bir fotokopisi ile Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalılardan ilgili döneme ait aylık prim ve hizmet belgesi henüz Kuruma verilmemiş olanlar için sigortalı işten ayrılış bildirgesi; sigortalılığına esas faaliyetine son vereceğini beyan eden Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalılar için de sigortalı işten ayrılış bildirgesi eklenir.

(4) Toptan ödeme tutarı, malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primleri güncelleme katsayısı ile güncellenerek hesaplanır. Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bendi kapsamındaki sigortalıların kendisinin ve işverenlerinin, (b) bendi kapsamındaki sigortalının ise kendisinin ödediği malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin her yıla ait tutarı, primin ait olduğu yıldan itibaren yazılı istek tarihine kadar geçen yıllar için, her yılın gerçekleşen güncelleme katsayısı ile güncellenerek toptan ödeme şeklinde verilir.

(5) Toptan ödeme yapılarak hizmetleri tasfiye edilmiş bulunanlardan, yeniden Kanuna tâbi olarak veya isteğe bağlı sigortaya devam ederek malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olanların, yazılı müracaat ederek, aldıkları toptan ödemenin ödeme tarihi ile yazılı istek tarihi arasında geçen yıllar için güncellenerek bulunan tutarın ilgiliye tebliğ tarihini takip eden ayın sonuna kadar ödenmesi halinde, bu hizmetleri ihya edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ölüm Sigortası

Hak sahiplerinin ölüm aylığından yararlanma şartları

MADDE 64 – (1) Ölüm aylığı, Kanunun 32 nci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen durumda iken ölen sigortalının;

a) Ölüm tarihinde sigortalı ile yasal evlilik bağı bulunan eşine,

b) Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentlerine tabi olarak iş kazası ve meslek hastalığı ile hastalık, analık sigortasına göre çalışmaları hariç Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmayan veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış çocuklardan;

1) 18 yaşını, ortaöğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim görmesi halinde 25 yaşını doldurmayan erkek çocuklarına,

2) Evli olup olmadığına bakılmaksızın, Kurum Sağlık Kurulu kararı ile çalışma gücünü en az yüzde 60 oranında yitirdiği tespit edilen çocuklarına,

3) Yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan kız çocuklarına,

c) Aylıkta hak sahibi eş ve çocuklardan;

1) Artan hissenin bulunması halinde, her türlü kazanç ve ırtattan elde etmiş olduğu gelirinin asgari ücretin net tutarından daha az olması ve diğer çocuklarından hak kazanılan gelir ve aylıklar hariç olmak üzere gelir ve/veya aylık bağlanmamış olması şartıyla ana ve babasına,

2) Artan hisseye bakılmaksızın, 1 inci maddedeki şartları taşıyan ve 65 yaşın üstünde olan ana ve babasına,

Kanununun 34 üncü maddesindeki esaslar dahilinde bağlanır.

(2) Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanların hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanabilmesi için ölen sigortalının genel sağlık sigortası primi dahil, prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması zorunludur.

(3) Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinden birden fazlasına tabi olarak çalışmış olan sigortalıların hak sahiplerinin aylıkları, en son sigortalı sayıldığı sigortalılık hali esas alınarak bağlanır.

(5) Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılardan harp malûllüğü, 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununa, 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre vazife veya harp malûllüğü aylığı bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanmış olanlardan ölenlerin anne ve babalarına herhangi bir şart aranmaksızın aylık bağlanır. Bağlanacak bu aylık, diğer dul ve yetimlere bağlanacak aylığın oranını etkilemez ve bu kapsamda bağlanan aylıklar Hazine'den tahsil edilir.

Ölüm aylığı başvurusu ve istenecek belgeler

MADDE 65 – (1) Ölüm aylığı bağlanabilmesi için, hak sahiplerinin örneği Kurumca hazırlanacak tahsis talep dilekçesini doğrudan Kuruma vermesi veya posta yoluyla ya da elektronik ortamda göndermesi şarttır.

(2) Tahsis talep dilekçesine;

a) Kurumca gerekli görülen hallerde hak sahiplerinin nüfus cüzdanının bir fotokopisi,

b) 18 yaşını doldurmamayanlar hariç, ortaöğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim görmesi halinde 25 yaşını doldurmamayan erkek çocukların ilgili öğretim kurumundan alacakları öğrenci belgesi,

c) 15 yaşından küçük çocuklar hariç olmak üzere iki adet belgelik fotoğraf,

d) Malul çocuklar için sağlık kurulu raporu,

eklenir.

(3) Malul çocukların çalışma gücündeki kayıp oranlarının tespitinde ve bunların Kurum Sağlık Kurulu kararlarına karşı itiraz başvurularının sonuçlandırılmasında, bu Yönetmeliğin 54 üncü maddesinin birinci fıkrası ve 56 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

Ölüm aylığının başlangıcı ve kesilmesi

MADDE 66 – (1) Ölüm sigortasından sigortalının hak sahiplerine bağlanacak aylıklar;

a) Sigortalının ölüm tarihini,

b) Hak sahibi olma niteliğinin ölüm tarihinden sonra kazanılması halinde, bu niteliğin kazanıldığı tarihi,

c) Ölüm aylığının kesilmesine yol açan sebebin ortadan kalkması halinde, talep tarihini,

takip eden ay başından itibaren başlatılır. Ancak, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçen hizmetlerle birlikte Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamındaki sigortalıların hak sahiplerine aylık bağlanacağı durumlarda, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçen hizmetler, prim ve prime ilişkin her türlü borçların ödendiği tarih itibariyle geçerli sayılır ve aylık bu tarihi takip eden aybaşından itibaren başlar.

(2) Hak sahiplerine bağlanan aylıklar bu Yönetmeliğin 64 üncü maddesinde belirtilen şartların ortadan kalktığı tarihi takip eden ödeme dönemi başından itibaren kesilir.

Ölüm toptan ödemesi ve ihyası

MADDE 67 – (1) Ölüm toptan ödemesi, ölen sigortalının hak sahiplerinin ölüm aylığı bağlanmasına hak kazanamaması durumunda, nitelikleri bu Yönetmeliğin 64 üncü maddesinde belirtilen sigortalının eşine, çocuklarına ve ana ve babasına Kanunun 36 ncı maddesinde belirtilen esaslara göre yapılır.

(2) Ölüm toptan ödemesi yapılabilmesi için, hak sahiplerinin örneği Kurumca hazırlanacak tahsis talep dilekçesi ile ilgili üniteye başvuruları şarttır.

(3) Tahsis talep dilekçesine;

a) Hak sahiplerinin nüfus cüzdanlarının birer fotokopisi,

b) 18 yaşını doldurmamayanlar hariç, ortaöğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim görmesi halinde 25 yaşını doldurmamayan erkek çocukların ilgili öğretim kurumundan alacakları öğrenci belgesi,

eklenir.

(4) Malul çocukların çalışma gücündeki kayıp oranlarının tespitinde ve bunların Kurum Sağlık Kurulu kararlarına karşı itiraz başvurularının sonuçlandırılmasında, bu Yönetmeliğin 54 üncü maddesinin birinci fıkrası ve 56 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

(5) Kanuna göre toptan ödeme yapılarak tasfiye edilmiş süreler, borçlanılarak veya yurt dışı hizmetleri birleştirilerek ya da sonradan hizmet tespiti nedeniyle hak kazanılan sürelerin eklenmesi suretiyle ölüm sigortasından yararlanmak için gerekli prim ödeme gün sayısının tamamlanması halinde, hak sahiplerinin yazılı isteği üzerine Kanunun 31 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre ihya edilebilir. Yukarıdaki süreler, ihya edilen süreye ilişkin tutar dahil her türlü borçların ödendiği tarihi takip eden ay başı itibarıyla aylık bağlanmasında dikkate alınır.

Evlenme ödeneği

MADDE 68 – (1) Sigortalının, ölüm aylığı almakta iken evlenen ve bu nedenle aylığı kesilen kız çocuklarına, Kanunun 37 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında belirtilen usul ve esaslarla evlenme ödeneği ödenir.

(2) Evlenme ödeneğinin ödenmesi için hak sahiplerinin bir dilekçe ile Kurumun ilgili ünitesine başvurması gerekir. Evlenme tarihi nüfus kütüğüne işlenmemişse, dilekçeyle birlikte, evlenme cüzdanının bir örneğinin de Kuruma verilmesi zorunludur.

Cenaze ödeneği

MADDE 69- (1) Cenaze ödeneği;

- a) İş kazası veya meslek hastalığı sonucu,
- b) Sürekli iş göremezlik geliri, malullük, vazife malullüğü veya yaşlılık aylığı almakta iken,
- c) Kendisi için en az 360 gün malullük yaşlılık ve ölüm sigortası primi bildirilmiş iken,

ölen sigortalının hak sahiplerine verilir. Bu fıkranın (c) bendine istinaden verilecek cenaze ödeneğinde ölüm tarihinde sigortalı olma şartı aranmaz.

(2) Cenaze ödeneği sırasıyla; sigortalının eşine, yoksa çocuklarına, o da yoksa ana veya babasına, o da yoksa kardeşlerine verilir. Ödenek, çocuklara ve kardeşlere eşit şekilde paylaşılır.

(3) Cenaze ödeneğinin ödenmesi için, hak sahiplerince bir dilekçe ile Kurumun ilgili ünitesine başvurulması yeterlidir. Sigortalının ölüm tarihi nüfus kütüğüne kaydedilmemişse dilekçeyle birlikte sigortalının ölüm tarihini belirten ilgili makamlarca usulüne göre düzenlenen bir belgenin de Kuruma verilmesi gerekir.

(4) Cenaze ödeneğinin ikinci fıkrada belirtilen kişilere ödenmemesi ve sigortalının cenazesinin gerçek veya tüzel kişiler tarafından kaldırıldığına belgelenmesi durumunda, Kanunun 37 inci maddesi üçüncü fıkrasında belirtilen tutarı geçmemek üzere belgelere dayanan tutar, masrafi yapan gerçek veya tüzel kişilere ödenir.

(5) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan ölenlerin hak sahiplerine kendi kurumları tarafından ilgili mevzuat gereği ölüm yardımı hariç cenaze gideri, cenaze nakil gideri ödeneği veya bu mahiyette bir ödemenin yapılması halinde, Kurum tarafından cenaze ödeneği ödenmez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Uzun Vadeli Sigorta Kollarına İlişkin Ortak Konular

Hizmet borçlanmaları

MADDE 70 - (1) Hizmet borçlanmasına ilişkin talepler örneği Kurumca hazırlanan hizmet borçlanması başvuru belgesi veya borçlanma isteğini belirtir dilekçe ile Kuruma yapılır. Adi posta yolu ile gönderilen veya Kuruma doğrudan verilen belgenin Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarih, taahhütlü, iadeli taahhütlü veya acele posta servisi olarak gönderilenlerde ise postaya verildiği tarih, başvuru tarihi olarak kabul edilir. Hizmet borçlanması için Kanun veya mülga sosyal güvenlik kanunlarına göre tescil edilmiş olmak yeterli olup, borçlanma talep tarihi veya ölüm tarihi itibarıyla sigortalı olma şartı aranmaz.

(2) Sigortalıların veya hak sahiplerinin yazılı talepte bulunmaları ve talep tarihinde Kanunun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt ve üst sınırları arasında olmak üzere, kendilerince belirlenecek günlük kazancın % 32'si üzerinden hesaplanacak primlerini borcun tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde ödemeleri şarttır. Tahakkuk ettirilen borç tutarı, ilgiliye iadeli taahhütlü olarak tebliğ edilir. PTT alındısının ilgiliye teslim edildiği tarih borcun tebliğ tarihidir. Bir ay içinde ödenen tutara isabet eden süre geçerli sayılır. Tebliğ edilen borcunu süresi içinde ödemeyenler ile kısmi ödeme yapanların kalan sürelerinin borçlandırılması için yeni başvuru şartı aranır.

(3) Kanuna göre tespit edilen sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

(4) Kanunun 41 inci maddesinin birinci fıkrasının;

a) (a), (b), (d), (e), (f), (g) ve (h) bentleri gereği borçlanılan süreler, borçlanıldığı tarihteki 4 üncü maddenin birinci fıkrasının ilgili bendine göre,

b) (c) ve (i) bentleri gereği borçlanılan süreler, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendine göre,

Uzun vadeli sigorta ve genel sağlık sigortası bakımından sigortalılık süresi olarak değerlendirilir.

(5) Fakülte veya yüksek okullarda kendi hesabına okuduktan sonra subay veya astsubaylığa nasbedilen veya yedek subaylık hizmetini takiben subaylığa geçirilenler ile fakülte ve yüksek okullarda kendi hesabına okuduktan sonra, komiser yardımcısı veya polis memuru olarak atananların başarılı öğrenim süreleri; borçlanmanın yapıldığı tarihte ilgisine göre en az aylık alan teğmenin, astsubay çavuşun veya polis memuru ya da komiser yardımcısının prime esas kazancı üzerinden, bu süreler için primler kendilerince ödenerek, borçlandırılmak suretiyle hizmetten sayılır. Bu şekilde hesap edilecek borç, tebliğ tarihinden itibaren iki yıl içinde eşit taksitler halinde ödenir.

(6) Fakülte veya yüksek okullarda kendi hesabına okumakta iken Türk Silahlı Kuvvetleri veya Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okumaya devam eden öğrencilerin, daha önce kendi hesabına okudukları normal okul süreleri hakkında, 5 inci fıkra hükümleri uygulanır.

(7) 5 ve 6 ncı fıkralar uyarınca borçlandırılan süreler uzun vadeli sigorta kolları bakımından sigortalılık süresi olarak değerlendirilir.

(8) Borçlanma sürelerinin belgelendirilmesi, hizmet borçlanma başvuru belgesindeki ilgili bölümün aşağıdaki fıkrada belirtilen işveren, kurum ve kuruluşlarının onayı ile gerçekleşir. Gerekliğinde usulüne göre düzenlenmiş ayrı bir belgenin de Kuruma ibrazı istenebilir.

(9) Hizmet borçlanma başvuru belgeleri;

a) Kanunları gereği verilen ücretsiz doğum ya da analık izni sürelerinin borçlanma talebinde bulunulması halinde, sigortalının bu sürelerde tabi olduğu işyerince,

b) Er veya erbaş olarak silâh altında veya yedek subay okulunda geçen sürelerin borçlandırılması talebinde bulunulması halinde, askerlik şubelerince,

c) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olanların, personel mevzuatına göre aylıksız izin sürelerinin borçlandırılması talebinde bulunulması halinde, ilgili işverenlerince,

ç) Sigortalı olmaksızın doktora öğrenimi veya tıpta uzmanlık için yurt içinde veya yurt dışında geçirdikleri normal doktora veya uzmanlık öğrenim sürelerinin borçlandırılması halinde, ilgili hastane veya öğrenim kurumlarınca,

d) Sigortalı olmaksızın avukatlık stajını yapanların normal staj sürelerinin borçlandırılması halinde, ilgili baro başkanlıklarınca,

e) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında geçen süreler hariç, sigortalı iken herhangi bir suçtan tutuklanan veya gözaltına alınanlardan, bu suçtan dolayı beraat edenlerin tutuklulukta veya gözaltında geçen primi ödenmemiş sürelerin borçlandırılması halinde, Cumhuriyet Savcılığınca,

f) Grev ve lokavtta geçen süreler ilgili işverence,

g) Hekimlerin fahrî asistanlıkta geçen sürelerinin borçlandırılması halinde, ilgili kurumca,

ğ) Seçim kanunları gereğince görevlerinden istifa edenlerin, istifa ettikleri tarih ile seçimin yapıldığı tarihi takip eden ay başına kadar açıkta geçirdikleri sürelerinin borçlandırılması halinde, ilgili kamu idarelerince,

onaylanır.

Tahsis talep tarihi

MADDE 71 – (1) Uzun vadeli sigorta kollarından hak kazanılan yardımların yapılması veya aylıkların bağlanması için, sigortalı veya hak sahibince adi posta yolu ile veya Kuruma doğrudan yapılan yazılı başvurularda, tahsis talep tarihi olarak dilekçenin Kurum

kayıtlarına intikal ettiği tarih esas alınır. Taahhütlü, iadeli taahhütlü veya acele posta servisi olarak gönderilen tahsis taleplerinde ise dilekçenin postaya verildiği tarih, Kuruma intikal tarihi olarak kabul edilir.

(2) Malullük veya yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazandığı tarihin ayın son günü resmi tatil gününe veya hafta sonu tatiline rastlaması nedeniyle taleplerini Kuruma veremeyen sigortalıların, bu resmi tatil gününü takip eden ilk iş günü mesai bitimine kadar Kuruma verilen, taahhütlü, iadeli taahhütlü veya acele posta servisi olarak gönderilen talepleri, önceki ayın son günü verilmiş gibi kabul edilir.

(3) Aylığa hak kazanılmış ve aynı ay içinde olmak kaydıyla, tahsis talep tarihinden sonra işinden ayrılan veya işyerini kapatan sigortalıların tahsis talepleri de geçerli sayılır.

(4) Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen sigortalıların ise yaşlılık ve malullük aylığı bağlanması amacıyla emeklilik taleplerinde, aylık bağlanma hakkı olduğu tespit edilen sigortalının bağlı olduğu yetkili makamdan emekliliğine sevk onayı verildikten ve ilişkisi kesildikten sonra çalıştıkları işverenlerince emekliliğe sevk onayının Kuruma gönderilmesi şarttır. Bu sigortalıların çalıştığı işyerinden bu nedenle ilişkisini kestiği tarih tahsis talep tarihi olarak kabul edilir.

(5) Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen sigortalıların her ne suretle olursa olsun açıkta bulunanlardan yaşlılık veya malullük aylığına hak kazananlara veya ölenlere yaşlılık, malullük veya ölüm aylıkları ilgililerin son ayrıldıkları kurumlarına kendileri veya hak sahipleri tarafından yazı ile yapılacak müracaatları tahsis talep tarihi olarak kabul edilir.

(6) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçen hizmetlerle birlikte Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamında yaşlılık, malullük veya ölüm aylığı bağlanacağı durumlarda, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçen hizmetlerle ilgili prim ve prime ilişkin her türlü borçlar ödenmeden tahsis talebinde bulunulması halinde, tahsis talebi borçların ödendiği tarih itibarıyla geçerli sayılır.

(7) Tahsis talep tarihinde Kanunda yaşlılık aylığı için belirlenen yaş ve sigortalılık süresi şartlarından birini yerine getirememiş olan, ancak yerine getirilemeyen şartı tahsis talep tarihinden itibaren 1 ay içerisinde yerine getiren sigortalının tahsis talebi, bu şartın yerine getirildiği tarih itibarıyla geçerli sayılır.

ALTINCI KISIM

Kısa ve Uzun Vadeli Sigorta Kollarına İlişkin Ortak Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Gelir ve Aylıkların Ödenmesi

Ödemeler kütüğü

MADDE 72 – (1) Gelir ve aylıkların bağlanması, artırılması, azaltılması, ödenmesi ve kesilmesi ile toptan ödeme yapılmasına ait işlemleri bilgisayar ortamında yürütmek üzere, ödemeler kütüğü oluşturulur.

(2) Ödemeler kütüğündeki kayıtların oluşturulmasında sigortalının sosyal güvenlik sicil numarasının başına Kurumca belirlenen esaslara göre oluşturulan tahsis kodunun eklenmesi ile üretilen bir tahsis numarası esas alınır.

(3) Banka/PTT bank şubelerince ilgililere yapılacak ödemeler sosyal güvenlik sicil numarası üzerinden yapılır.

Ödeme dönemi ve ödeme tarihleri

MADDE 73 – (1) Sigortalıya ve hak sahiplerine bağlanan gelir ve aylıklar, Kurumca belirlenen dönem ve tarihlerde her ay peşin olarak ödenir. Ödeme günü cumartesi gününe rastlayan grubun ödemesi cuma, pazar gününe rastlayan grubun ödemesi pazartesi günü grup ile birleştirilerek yapılır.

(2) Ödeme günlerinden herhangi birinin cumartesi veya pazar günü dışında resmi tatil gününe rastlaması halinde, ödemelerin hangi tarihlerde yapılacağı, Kurumca belirlenerek ilan edilir.

(3) Daha önce belirlenen ödeme dönem ve tarihlerinin Kurumca yeniden düzenlenmesi halinde, ödeme tarihleri öne alınanların gelir ve aylıklarından bir kesinti yapılmaz. Ancak, ikinci fıkra hariç olmak üzere, ödeme tarihleri ileri alınanlara bir ayı aşan gün karşılığı kadar fark ödenir.

(4) 1 ve 2 inci fıkralarda belirtilen nedenlerle ödeme günü öne alınan sigortalı ve hak sahiplerine ödenen gelir ve aylıklar geri alınmaz.

Ödeme şekli ve ödeme merkezleri

MADDE 74 – (1) Sigortalı ve hak sahiplerinin gelir ve aylıklarının ödenmesini sağlamak ve ödeme merkezlerini belirlemek üzere Kurum, bankalarla ve PTT ile protokol imzalayabilir. Ödemeler, protokol imzalanan bankalara ve PTT bilgi işlem birimlerine bilgisayar ortamında gönderilen ödeme bilgilerinin, gelir ve aylık sahipleri adına banka şubelerinde açılan mevduat veya çek hesaplarına aktarılması ile sağlanır.

(2) İlk defa ödemeler kütüğüne dahil edilen gelir ve aylık sahiplerinin birikmiş ödemeleri ile daha önce hak kazanılan birikmiş ödemeler de, bilgisayar ortamında düzenlenen kayıtlara eklenerek, işlemin sonuçlandığı ayı takip eden ilk ödeme döneminde ödenmek üzere, ilgililerin hesaplarına aktarılır.

(3) Sigortalı veya hak sahiplerine bir defaya özgü olarak ödenecek olan emeklilik ikramiyesi, toptan ödeme ve ilgilinin sağlığında hak edip alamadığı gelir ve aylıklarından

varislere yapılacak ödemeleri, mevduat veya posta çek hesabı açılmadan ilgili ödeme merkezleri aracılığı ile ödenir.

(4) Kurumca belirlenen yaşın üzerinde olanlarla, başkasının bakımına muhtaç olduğu Kurumca tespit edilen ya da sağlık kurulu raporu ile belgelenen sigortalı veya hak sahiplerinin gelir ve aylıkları, yazılı istekleri üzerine PTT aracılığıyla, bildirdikleri adreslerde, ödenebilir.

(5) Uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yurtdışında sürekli ikamet edenlerin gelir ve aylıkları, yazılı istekleri halinde, masrafları kendilerince karşılanmak üzere yurtdışı hesaplarına transfer edilir.

Tanıtım kartları

MADDE 75 – (1) Kurumca gelir ve aylık bağlananlara, bu gelir ve aylıkların ödenmesi sırasında ilgili banka veya PTT personeline gösterilmek üzere birer tanıtım kartı verilebilir.

(2) Yönetmeliğin 18 inci maddesinde belirtilen kartların, tanıtım kartı olarak kullanılmasına Kurum karar verebilir.

Kanuni temsilcilere ödeme yapılması

MADDE 76– (1) On sekiz yaşını doldurmamış çocuklara, kısıtlılara veya kendisine kayyım tayin edilen kimselere ait gelir ve aylıklar, bunların veli, vasi veya kayyımlarına ödenir.

(2) Vekillere yapılacak ödemelerde, sigortalı veya hak sahibine ait gelir ve aylığı alma yetkisi bulunduğunu açıkça belirten ve noterlikçe onaylanmış vekaletnamenin, ödeme merkezlerinin ilgili personeline ibraz edilmesi şarttır.

İKİNCİ BÖLÜM

Yoklama İşlemlerinin Usul ve Esasları

Yoklama işlemlerinin amacı

MADDE 77 - (1) Yoklama işlemlerinin amacı, gelir veya aylık almakta iken ölen ya da gelir ve aylık alma koşullarını kaybedenlerin zamanında belirlenerek, öncelikle bunlar adına yapılan ödemelerin durdurulması, daha sonra da gelir ve aylığın kesilerek varsa yersiz ödemelerin Kanununun 96 ncı maddesi hükümlerine göre geri alınmasını sağlamaktır.

Yoklama işlemlerinin kapsamı

MADDE 78 – (1) Gelir ve aylık alma şartlarının devam etmesi ile ilgili olarak Kurumca yürütülecek işlemler;

a) Sürekli iş göremezlik geliri alanlar için, sürekli iş göremezlik durumlarının devam ettiği,

b) Vazife malullüğü aylığı ile malullük sigortasından aylık alanlar için; Kanun kapsamında sigortalı olmadıkları, yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmadıkları ile malullük durumlarının devam ettiği,

c) Yaşlılık aylığı bağlananlar için; Kanun kapsamında sigortalı olmadıkları, yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmadıkları ile Kanun kapsamında sigortalı olmakla birlikte sosyal güvenlik destek primine tabi oldukları,

ç) Ölüm geliri veya ölüm aylığı alanlar için; sigortalının,

1) Dul eşinin yeniden evlenmediği,

2) Reşit duruma girmemiş çocukların hayatta buldukları,

3) 18 yaşını doldurmuş erkek çocuklardan lise ve dengi öğrenim yapanların 20 yaşına, yüksek öğrenim yapanların 25 yaşına kadar öğrencilik durumlarının devam ettiği,

4) Kız çocukların evlenmedikleri,

5) Malul çocukların çalışma gücündeki kayıp oranının en az % 60 olduğu,

6) (3), (4) ve (5) numaralı alt bentlerde belirtilen çocukların aynı zamanda Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentlerine tabi olarak iş kazası ve meslek hastalığı ile hastalık sigortasına göre çalışmaları hariç Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmadığı veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık almadığı,

7) Ana ve babasının her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirinin asgari ücretin net tutarından daha az olup olmadığı veya diğer çocuklarından hak kazanılan gelir ve aylıklar hariç olmak üzere gelir ve aylık bağlanmadığı,

8) Eş ve kız çocuklarından eşinden boşandığı halde, boşandığı eşiyile fiilen birlikte yaşadığı,

d) Kendisi ve hak sahiplerinin hayatta olup olmadıkları,

hususlarını kapsar.

(2) Gelir ve aylık sahiplerinin Kanun kapsamında sigortalı olup olmadıkları ile Kanuna göre başka bir gelir veya aylık alıp almadıkları Kurumun ve diğer kurum ve kuruluşların ilgili kayıtlarının belirli dönemlerle taranması ile tespit edilir.

(3) Türk Vatandaşı olmayan ve Kurumdan aylık veya gelir alan kişilerin aylık ve gelir alma şartlarının devam edip etmediği hususunun tespiti için Kurumca belge istenebilir.

Yoklama yapılması

MADDE 79 – (1) Kurum gerekli gördüğü zaman ve hallerde belirleyeceği yöntemlerle gelir veya aylık alanlarla bunların veli, vasi, kayyım ve vekillerinin, bu Yönetmeliğin 78 inci maddesinde yer alan bilgilerinin tespiti amacıyla yoklama yaptırabilir. Yoklama işlemi gelir veya aylık ödeyen bankalar ve PTT şubelerine de yaptırılabilir.

(2) Kanuna göre bağlanan gelir ve aylıklarının tahakkuk ettirildiği tarihlerden itibaren aralıksız altı ay sonuna kadar tahsil etmeyenlerin gelir ve aylıkları, gelir ve aylık bağlanma şartlarının devam edip etmediğinin tespiti amacıyla durdurulur.

İlgili kurum ve kuruluşlardan bilgi ve belge istenmesi

MADDE 80 – (1) Kurumca, gelir veya aylık alma şartlarının devam edip etmediğinin tespiti amacı ile gerekli görülen hallerde kendi mevzuatlarına göre kayıt veya tescil yapan ilgili kurum, kuruluş ve birlikler veya vergi dairelerinden usulüne göre düzenlenmiş belge istenebilir.

(2) Gelir ve aylık almakta olan çocukların öğrencilik niteliğinin devam edip etmediği hususunun tespiti için Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu ile sözleşmeler yapılabilir.

(3) Kurum ödemeler kütüğü ile Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünün nüfus kütükleri belirli periyotlarla karşılaştırılarak, cinsiyet değişikliği, ölümü veya evlenmesi nedeniyle gelir ve aylık alma şartlarını yitirenler tespit edilir.

Yoklama yetkisi

MADDE 81 – (1) Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurları, gelir ve aylık alma şartlarının devam edip etmediği, sigortalıların geçici iş göremezlik süresince ve maluliyet aylığı alanların fiilen çalışıp çalışmadığının tespiti hususunu mahallinde inceleme yetkisine sahiptir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen inceleme, öldüğü halde nüfusa tescil edilmeyen gelir ve aylık sahipleri ile boşandığı eşi ile fiilen birlikte yaşamayı sürdüren eş ve kız çocuklar olmak üzere, gelir ve aylık alma şartlarını yitirenlerin tespitini de kapsar.

(3) Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yürütülen soruşturma sonucunda; temin edilen yeni sağlık kurulu raporlarının Kurum Sağlık Kurulunca incelenmesi sonucu sigortalı ve hak sahiplerinin, malullük ve iş göremezlik raporlarında belirtilen rahatsızlıklarının mevcut olmadığı ya da mevcut olmasına rağmen gelir ve aylık bağlanmasını gerektiren düzeyde olmadığına karar verilmesi halinde, ilgililere bağlanan gelir ve aylıklar başlangıç tarihi itibarıyla iptal edilir, yapılan yersiz ödemeler Kanununun 96 ncı maddesi hükümlerine göre tahsil edilir.

Kontrol muayenesi

MADDE 82 – (1) Kurum Sağlık Kurulunca ihtiyaç duyulan veya Kurum Sağlık Kurullarınca verilen kararlara sigortalı ve hak sahiplerinin itirazları veya sigortalı ve hak sahipleri dışında bu kararlara yapılan itiraz, ihbar ve şikayetler ile Kurumca yürütülen denetim ve soruşturma kapsamında kontrol muayeneleri “Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği”ne göre düzenlenmiş yeni tarihli sağlık kurulu raporu ve daha önce Kurum tarafından verilmiş kararlara ilişkin tüm belgelerin birlikte değerlendirilmesi ile yapılır.

(2) Malûllük, vazife malullüğü aylığı veya sürekli iş göremezlik geliri bağlanmış sigortalılar, malûllük durumlarında artma veya başka birinin sürekli bakımına muhtaç olduğunu ileri sürerek aylık ve gelirlerinde değişiklik yapılmasını isteyebilecekleri gibi; Kurum da harp malûllüğü ve vazife malûllüğü, malûllük aylığı veya sürekli iş göremezlik

geliri bağlanmış sigortalılar ile ölüm geliri veya aylığı bağlanan malul çocukların kontrol muayenesine tâbi tutulmasını talep edebilir.

(3) Kontrol muayenesi için temin edilen sağlık kurulu raporları, bu Yönetmeliğin 45 ve 55 nci maddelerinde belirtilen belgeleri de kapsayan sigorta sicil veya tahsis dosyaları ile birlikte Kurum Sağlık Kuruluna intikal ettirilir.

(4) Kurum Sağlık Kurullarınca; “Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği”ne göre düzenlenmiş yeni tarihli sağlık kurulu raporunun değerlendirilmesi sonucu gerekli görülen hallerde, ek bilgi belge ve/veya yeniden muayenesiyle düzenlenecek rapor/sağlık kurulu raporu istenir.

(5) Kurum Sağlık Kurulları tarafından yapılan değerlendirme sonucu gerekli görüldüğü hallerde sigortalı ve hak sahipleri yeniden kontrol muayenesine tabi tutulur.

(6) Kurumun yazılı çağrısı üzerine kontrol muayenesi tarihinden önceki en az bir ay içinde sevk için başvuruda bulunmak kaydıyla gelir ve aylıkların kontrol muayene tarihine göre durdurulması dört aya kadar Kurumca ertelenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yersiz Ödemelerin Geri Alınması

Yersiz ödemelerin kapsamı

MADDE 83 – (1) Kanuna göre ilgililere yapılan, ancak sonradan fazla veya yersiz ödendiği tespit edilen;

a) Geçici iş göremezlik, emzirme, evlenme ve cenaze ödeneklerine,

b) Yaşlılık ve ölüm toptan ödemelerine,

c) Sürekli iş göremezlik ve ölüm gelirlerine,

ç) Malullük, vazife malullüğü, yaşlılık ve ölüm aylıkları ile bu aylıklarla birlikte ödenen ek ödemelere,

d) Kısa ve uzun vadeli sigorta kollarından karşılanan yol, gündelik ve refakatçi giderlerine,

e) Emekli ikramiyelerine,

ait tutarların geri alınmasında, bu Yönetmelik hükümleri uygulanır.

(2) Kurumca herhangi bir nedenle, ilgililere fazla veya yersiz olarak yapılan ödemeler, ilgili hayatta ise onun adına, ölümü halinde kanuni varisleri adına borç kaydedilir.

İlgililerin kasıtlı veya kusurlu davranışlarından doğan yersiz ödemeler

MADDE 84 – (1) Fazla veya yersiz olarak yapıldığı tespit edilen ödemeler, ilgililerin kasit veya kusurlu davranışlarından doğmuşsa, hatalı işlemin tespit tarihinden geriye doğru en

fazla on yıllık süreye ilişkin tutarı, bu ödemelerin yapıldığı tarihlerden itibaren hesaplanacak kanuni faizi ile birlikte borç kaydedilir.

(2) Bu Yönetmeliğin 83 üncü maddesinde sayılan ödenek, toptan ödeme, gider veya masrafların yapılması ile gelir veya aylıkların bağlanması, ödenmesi ve yoklanması sırasında;

a) Kuruma verilen veya ibraz edilen belgelerle gerçeğe aykırı bildirimde bulunulması,

b) (a) bendinde belirtilen belgelerle bildirilmesi taahhüt edilen durum değişikliklerinin bir ay içinde Kuruma bildirilmemesi,

c) Kanunda öngörülen şartlar yerine gelmediği halde, sahte bilgi ve belgelerle yardımlardan yararlandırılması ile gelir veya aylık bağlatılması,

ç) Sahte hizmet kazandırılmak suretiyle, yardımlardan yararlandırılması ile gelir veya aylık bağlatılması,

d) Eşinden boşanması nedeniyle gelir veya aylık bağlanmasına rağmen boşandığı eşiyile fiilen birlikte yaşaması,

ilgililerin kasıtlı ve kusurlu davranışlarını oluşturur.

~~(3) İkinci fıkranın (a), (e) ve (ç) bentlerinde belirtilen şekilde yanlış beyanda bulunmak veya gerçeğe aykırı belgeler ibraz etmek suretiyle veya (d) bendinde belirtilen hususun tespiti halinde Kurumun yanlış işlem ve ödeme yapmasına sebebiyet veren ve bu suretle adına borç tahakkuk ettirilen ve/veya borç tahakkuk ettirilmesine neden olan kişiler hakkında, ayrıca Kurumca Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulur.~~

Kurumun hatalı işlemlerinden doğan yersiz ödemeler

MADDE 85 - (1) Bu Yönetmeliğin 84 üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen ilgililerin kasıtlı ve kusurlu davranışları dışında kalan ve Kurumun çalışma sistemi ile uygulama değişiklikleri ve personelin ihmali, dikkatsizliği ve bilgisizliği gibi sebeplerden kaynaklanan yersiz ödemeler, Kurumun hatalı işlemlerini oluşturur.

(2) Fazla veya yersiz olarak yapıldığı tespit edilen ödemeler, Kurumun hatalı işlemlerinden kaynaklanmışsa, hatalı işlemin tespit tarihinden geriye doğru en fazla beş yıllık süreye ait ödemeler toplamı;

a) İlgiliye tebliğ edildiği tarihten itibaren üç ay içinde yapılacak ödemelerde, faizsiz olarak,

b) Üç aylık sürenin dolduğu tarihten sonra yapılacak ödemelerde, bu süre sonundan itibaren hesaplanacak olan kanunî faizi ile birlikte,

borç kaydedilir.

Yersiz ödemelerin alacaklardan mahsubu

MADDE 86 – (1) Adına borç kaydedilen kişinin Kurumdan bu Yönetmeliğin 83 üncü maddesinin birinci fıkrasında belirtilen yardım ve birikmiş aylık ve gelirleri ile diğer her türlü alacaklarından, yersiz ödeme tutarları mahsup edilir. Bu alacaklardan yapılan yersiz ödemelerin mahsubu, en eski borçtan başlanarak borç aslına yapılır, kanunî faiz kalan borca uygulanır. Bu hüküm, sigortalıya hayatta iken yapılan yersiz ödemelerin hak sahiplerinin alacaklarından mahsubunda ve ilgili hak sahiplerinin muvafakat etmeleri kaydıyla, aynı dosyadan diğer bir hak sahibine yapılan yersiz ödemelerin mahsubunda da uygulanır.

(2) Sonradan veya yeniden gelir veya aylık bağlanmasına hak kazananların birikmiş istihkaklarından, ölenler dahil olmak üzere aynı dosyadan aylık veya gelir alan diğer hak sahiplerine Kurumca çıkarılan borç tahsil edilerek, varsa kalanı kendilerine ödenir.

(3) Bu maddeye göre, yapılan mahsup işleminden sonra, ilgililerin varsa;

a) Bakiye alacak tutarı, kendilerine ödenir.

b) Bakiye borç tutarı, almakta oldukları gelir ve aylıklardan bu Yönetmeliğin 87 nci maddesine göre kesilmek suretiyle, yoksa genel hükümlere göre geri alınır.

Yersiz ödemelerin gelir ve aylıklardan kesilmesi

MADDE 87 – (1) Yersiz ödeme tutarı varsa alacaklar toplamından mahsup edildikten sonra kalan borç nedeniyle adına borç kaydı yapılan kimse Kurumdan gelir ve aylık almaya devam ediyorsa, kesintinin başlayacağı ödeme dönemi başı itibarıyla kanunî faizi ile birlikte hesaplanan borç, gelir ve aylıklardan % 25 oranında kesilmek suretiyle tahsil edilir.

(2) Gelir ve aylık almakta iken ölen sigortalıya yapılan yersiz ödemelerin, hak sahiplerine bağlanacak gelir ve aylıklardan mahsubu veya kesilmesinde de birinci fıkra hükmü uygulanır.

Gelir ve aylıkların hesaplardan yersiz çekilmesi

MADDE 88 – (1) Kurumdan gelir veya aylık almakta iken ölen sigortalılar adına hesaplarına gönderilen ve yersiz tahsil edilen miktarlar, hak sahiplerine yapılacak birikmiş gelir ve aylıklarından mahsup edilir. Bu şekilde tahsil edilememesi halinde ise ödeme tarihi itibarıyla kanuni faizi ile birlikte hesaplanacak borç, hak sahiplerine bağlanan gelir veya aylıklarından % 25 oranında kesilerek geri alınır. Ancak yersiz tahsil eden kişinin hak sahipleri dışında başka kişi olduğu tespit edilmesi durumunda yersiz ödemeler genel hükümlere göre bu kişilerden tahsil edilir.

Yersiz ödemelerin taksitlendirilmesi

MADDE 89 – (1) Kurumdan alacağı bulunmayan borçlu ve borçlunun kanuni varisleri ile borcu kabul eden şahıslar, borçlarını taksitle ödeme talebinde bulunabilirler. Alacakların, borcun miktarı ve borçlunun ödeme gücü gibi hususlar göz önünde bulundurularak, Kurumun uygun göreceği ve 60 ayı geçmeyecek şekilde, taksitle ödenmesi kabul edilebilir. Taksitlendirme süresince 4/12/1984 tarihli ve 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunla belirlenen kanuni faiz oranları uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kısa ve Uzun Vadeli Sigorta Kollarına Ait Çeşitli Hükümler

Prim ödeme şartı

MADDE 90 – (1) Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen sigortalılara, hastalıkları halinde geçici iş göremezlik ödeneği verilebilmesi, sürekli iş göremezlik geliri, malullük ve yaşlılık aylığı ile sigortalının ölümü halinde hak sahiplerine gelir ve aylık bağlanabilmesi için, sigortalının genel sağlık sigortası primi dahil prime ilişkin her türlü borcunun ödenmiş olması zorunludur.

Kanuni temsilcilerce veya vekillerce yapılan tahsis başvuruları

MADDE 91 – (1) Kanununun öngördüğü yardım veya tahsisin yapılabilmesi için; sigortalı ve hak sahiplerinden reşit ve mümeyyiz olmayanların kanuni temsilcilerinin yazılı istekte bulunmaları şarttır.

(2) Sigortalı veya hak sahiplerinin vekilleri tarafından yapılacak yazılı taleplerde, Kurumca verilecek ödenekler ile bağlanacak gelirler veya aylıklar için başvurma yetkisi bulunduğunu açıkça belirten ve noterlikçe onaylanmış vekaletnamenin de ibraz edilmesi gerekir.

Yabancıların başvuruları

MADDE 92 – (1) Yabancı sigortalılarla, bunların hak sahipleri için nüfus cüzdanının fotokopisi yerine, bunların hüviyetlerini gösteren ve 24/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununa göre yetkili makamlar tarafından düzenlenerek verilen yabancılar ait ikamet tezkeresi, Kuruma ibraz edilir. Hak sahibi yabancılar, hak sahibi olduklarını Kurumca istenecek belgelerle ispatlar.

Avans ödenmesi

MADDE 93 – (1) Aylık veya gelirin süresi içinde ödenememesi halinde Kurumca gelir ve aylık bağlanmasına hak kazandığı anlaşılan sigortalı ve hak sahiplerine yazılı talepte bulunmaları halinde, ilerideki alacaklarından mahsup edilmek üzere avans ödenebilir.

(2) Avansın bağlanacak gelir ve aylık birikmiş tutarından fazla olan bölümü, müteakip gelir ve aylıklarından 1/4 oranında kesilerek mahsup edilir.

Kurumca hazırlanacak belgeler

MADDE 94 – (1) Kanunda belirtilen ödeneklerin verilmesi ile gelir veya aylıkların bağlanması için yapılan başvurular ile bunların ödenmesi ve yoklanması sırasında, bu Yönetmelik gereğince Kuruma veya diğer ilgili kişi ve kuruluşlara verilmesi gereken belgelerin hazırlanmasına, değiştirilmesine, bir belgede yer alan bilgilerin birden fazla belge olarak ya da farklı belgelerin birleştirilerek bir belge olarak düzenlenmesine Kurum yetkilidir.

Gerçeğe aykırı bildirimler

MADDE 95 – (1) Kanunda belirtilen ödeneklerin verilmesi, gelir ve aylıkların bağlanması, ödenmesi ve yoklanması sırasında, bu Yönetmelik gereğince Kuruma veya diğer ilgili kişi ve kuruluşlara verilen belgelerdeki kayıtların, Kurumca yapılan inceleme veya soruşturma sonucunda gerçeğe aykırı olduğu tespit edildiği takdirde, bu belgelere dayanılarak işlem yapılmaz, yapılmış işlemler varsa iptal edilir.

(2) Bu belgelerdeki bildirimlerin gerçeğe aykırılığının tespiti ile bu belgelerle taahhüt edilen durum değişikliklerinin en geç bir ay içinde Kuruma bildirilmemesi durumlarında oluşan Kurum zararının kanuni faiziyle ödenmesinden ilgililer sorumludurlar. Gerçeğe aykırı bildirim suç oluşturması halinde, bunlar hakkında ayrıca suç duyurusunda bulunulur.

Farklı doğum tarihleri

MADDE 96 – (1) Sigortalılar ile hak sahiplerinin;

a) Nüfus cüzdanlarındaki doğum tarihleri ile nüfus kayıtlarındaki doğum tarihleri arasında fark varsa nüfus kayıtlarındaki tarih,

b) Birden fazla nüfus kaydı bulunanların bu kayıtları arasında fark varsa nüfus kayıtlarındaki tarihi eski olan kayıt,

c) Birden fazla nüfus kaydı bulunanlardan, kayıtlarının birisinin idare veya kaza mercilerinden verilmiş bir kararla yapılmış veya düzeltilmiş olması durumunda kararların kesinleşmiş olması şartıyla nüfus kayıtlarına geçirilmemiş olsa bile bu kayıt,

esas alınır.

(2) Ancak sigortalı ve hak sahiplerinin;

a) İş kazası ve meslek hastalığı sigortasından gelir tahsisi ile vazife veya harp malullüğü aylığı bağlanmasında peşin sermaye değerinin hesabında, iş kazasının olduğu veya meslek hastalığının ilk defa tespit edildiği,

b) Malullük, vazife veya harp malullüğü, yaşlılık ve ölüm sigortalarına ilişkin yaş ile ilgili hükümlerin uygulanmasında sigortalı veya hak sahibi çocuklarının Kanuna, Kanunla yürürlükten kaldırılmış kanunlara veya 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun Geçici 20 nci maddesine tabi sandıklara göre ilk defa uzun vadeli sigorta kollarına tabi olduğu,

tarihten sonraki yaş düzeltmeleri dikkate alınmaz.

(3) Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına ilişkin yaş ile ilgili hükümlerin uygulanmasında sigortalının ilk defa Kanuna tabi olduğu tarihten sonra doğan çocuklarının, nüfus kütüğüne ilk olarak yazılan doğum tarihleri esas alınır.

(4) Nüfus kütüğünde ilk defa kayıtlı olan doğum tarihinin;

a) Nüfus kütüğünün yenilenmesi sırasında, yeni kütük kayıtlarına,

b) Nüfus kütüklerinin naklinde, yeni nüfus idaresi kayıtlarına,

c) Türk vatandaşlığına geçenlerin Türkiye'deki nüfus idaresi kayıtlarına,

hatalı işlenmiş olması nedeniyle yapılan düzeltmelerin, sigortalıların iradesi dışında nüfus idaresince yapılan maddi hataların giderilmesi amacını taşıması nedeniyle, bu hususların belgelenmesi veya mahkeme kararında belirtilmiş olması halinde söz konusu kayıt düzeltmelerinde, düzeltilen yeni kayıt esas alınır.

Malullük durumlarının tespitinde yapılan harcamalar

MADDE 97 – (1) Sürekli iş göremezlik, malûllük, vazife malullüğü, çalışma gücü kaybı ile erken yaşlanma hallerinin tespiti veya bu amaçla yapılan kontroller nedeniyle oluşan sağlık hizmeti giderleri ile Kanunun 72 nci maddesine göre ödenen gündelik ve yol giderleri, refakatçi giderleri, ilgili kısa ve uzun vadeli sigorta kolları prim gelirlerinden karşılanır.

YEDİNCİ KISIM

Sigortalıların Yurt Dışında Bulunmaları ve İsteğe Bağlı Sigorta

BİRİNCİ BÖLÜM

Sigortalıların Yurt Dışında Bulunmaları

Sigortalıların görev ve işleri nedeniyle yurt dışında bulunmaları

MADDE 98 – (1) Kanunun 10 uncu maddesinin uygulamasında yurt dışında;

a) Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrası (a) bendi kapsamındaki sigortalılardan geçici görevlendirilenler ile Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrası (b) bendi kapsamındaki sigortalılardan işleri nedeniyle geçici olarak bulunanların,

1) Uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanan ülkelerde buldukları sürelerde sözleşme hükümlerine göre,

2) Uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelerde buldukları sürelerde,

b) Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrası (c) bendinde sayılan sigortalılardan, çalıştıkları Kurum mevzuatlarına dayanarak usule uygun gönderilenlerin, görevde buldukları sürelerde,

sosyal sigortaya ilişkin hak ve yükümlülükleri devam eder.

Yurt dışında bulunulan sürelerin tespiti

MADDE 99 – (1) Yurt dışındaki sürelerin tespiti için;

a) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamında sigortalı olanlar için işverenlerince görevlendirildiklerine dair görev belgesinin,

b) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı olanlar için işleri nedeniyle yurt dışına çıkacaklarına dair beyan belgesi ile varsa bunu destekleyen belgelerin,

ibrazı istenir.

(2) Kurumun denetim ve kontrol ile görevli elemanlarınca yurtdışında bulunma hali her türlü bilgi ve belgeyle de tespit edilebilir.

Ülkemizle uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi bulunmayan ülkelerde, işverenlerce üstlenilen işlere ilişkin işlemler

MADDE 100 – (1) Ülkemiz ile uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi bulunmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır ve bunlar hakkında kısa vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır.

(2) Bu sigortalıların uzun vadeli sigorta kollarına tabi olmak istemeleri halinde, haklarında isteğe bağlı sigorta hükümleri uygulanır, ancak, bunlar için ayrıca genel sağlık sigortası primi alınmaz.

(3) Yurtdışına sigortalı götürecektir işveren, Türk kanunlarına göre kurulu ve tescilli olmalıdır. Yabancı ülke mevzuatına göre kurulan firmalarca yurtdışında gerçekleştirilen işlerde çalıştırılan Türk vatandaşları hakkında bu madde hükümleri uygulanmaz.

(4) Yurt dışında üstlenilen işin, Kurumda tescilli olan devamlı mahiyetteki işyeri dosyasından bildiri yapılan sigortalılarca gerçekleştirilecek olması halinde, devamlı işyerinde yapılan işin mahiyetinin yurt dışında üstlenilen işe uygun olması gerekir. İşveren durumu dilekçeyle Kuruma bildirir. Dilekçe ekine, işin alındığını belgeleyen sözleşme örneği ile ilgili ülkedeki Türkiye Cumhuriyeti Dış Temsilciliği yazısı veya Dış Ticaret Müsteşarlığı'na düzenlenecek belge eklenir.

(5) İşverenler, yurt dışında yapacakları işi, yeni tescil edecekleri işyeri dosyasından bildirilecek sigortalılarca gerçekleştireceklerse; işletme merkezlerinin bağlı olduğu üniteye işyeri dosyası tescil ettirerek, sosyal sigorta yükümlülüklerini bu dosyadan gerçekleştirirler. İşyeri bildirgesi ekine Yönetmeliğin 31 inci maddesinde sayılan belgelerden ayrı olarak işin alındığını belgeleyen sözleşme örneği ile ilgili ülkedeki Türkiye Cumhuriyeti Dış Temsilciliği yazısı veya Dış Ticaret Müsteşarlığı'na düzenlenecek belge eklenir.

(6) Kurum, çalıştırılmak üzere yurt dışına götürülen Türk işçilerinin her biri için, kurulan sigortalılık ilişkisi hakkında Türkiye İş Kurumu'na yazılı olarak bilgi verir. Talep etmeleri halinde, aynı mahiyetteki bilgi, işverene ve sigortalılara da verilir.

Yabancı ülkede bulunan sigortalılara sağlanan haklar

MADDE 101 – (1) Geçici olarak yurtdışına gönderilenler, Ülkemiz ile uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri veya işleri nedeniyle ya da kendi imkanlarıyla yurt dışında bulunanlar, kısa vadeli sigorta kollarından sağlanan ve Kanununun 16 ncı maddesinde belirtilen haklardan yararlandırılır.

(2) Durumu Yönetmeliğin 98, 99 ve 100 üncü maddelerine uygun olan sigortalının tedavi gördüğü sağlık tesislerinden alacağı raporlarda belirtilen tedavi ve istirahat sürelerine ait, Kanuna göre hak kazandığı geçici iş göremezlik ödenekleri, raporun Kurumca tasdik edilme şartı aranmaksızın Türk Lirası olarak ödenir.

(3) Kendi imkanlarıyla yurt dışında buldukları sırada istirahat raporu alanların istirahat raporları, bu Yönetmeliğin 43 üncü maddesi esaslarına göre tasdik edilmesi halinde geçerli sayılır.

İşverenin yükümlülüğü

MADDE 102 – (1) İşveren, geçici veya sürekli görevle yurt dışında görevlendirdiği ya da yurtdışına götürdüğü sigortalının, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde, Kurum tarafından işe el konuluncaya kadar, Kanuna göre hak kazandığı geçici iş göremezlik ödeneğini ödemekle yükümlüdür. Bu yükümlülüğün yerine getirilmesindeki gecikmeden dolayı işveren, gerek Kurumun gerekse sigortalının uğrayacağı her türlü zarardan sorumludur.

(2) Kurum, Kanuna uygun olarak yapılan ve belgelere dayanan geçici iş göremezlik ödenekleri tutarını işverene öder.

Sigorta olaylarının bildirilmesi

MADDE 103 – (1) Yabancı ülkelerde meydana gelen iş kazası, meslek hastalığı, vazife malullüğü, hastalık ve analık olayları için Kanunda belirtilen haber verme süreleri, olayın meydana geldiği,

(2) İş kazasının işverenin kontrolü dışındaki yerlerde meydana gelmesi halinde, üç iş günlük bildirim süresi iş kazasının öğrenildiği,

(3) Kurumca kabul edilebilir belgelenmiş bir mazeretin olması şartıyla bildirim süresi, mazeretin ortadan kalktığı,

tarihten itibaren başlar.

İKİNCİ BÖLÜM

İsteğe Bağlı Sigorta

İsteğe bağlı sigorta şartları

MADDE 104 – (1) İsteğe bağlı sigortalı olabilmek için;

a) Uluslararası sosyal güvenlik sözleşmelerinden doğan haklar saklı kalmak kaydıyla Türkiye’de yasal olarak ikamet etmek,

b) Türk vatandaşlarından, Türkiye’de ikamet etmekte iken sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelerde bulunmak,

c) 18 yaşını doldurmuş olmak,

ç) Kanuna tâbi zorunlu sigortalı olmayı gerektirecek şekilde çalışmamak veya Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı olarak çalışmakla birlikte, ay içerisinde 30 günden az çalışmak ya da tam gün çalışmamak,

d) Kendi sigortalılığı nedeniyle aylık bağlanmamış olmak,

e) İsteğe bağlı sigorta giriş bildirgesiyle Kuruma başvuruda bulunmak,

şartları aranır.

(2) Ülkemiz ile uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçilerinden isteğe bağlı sigortalılık talebinde bulunanlardan Türkiye’de ikamet şartı aranmaz.

İsteğe bağlı sigortalılık başvurusu ve tescil

MADDE 105 – (1) İlk defa isteğe bağlı sigortaya bildirim işlemi, **Ek-8'de** bulunan isteğe bağlı sigortalılık giriş bildirgesinin başvuru sahibinin ikametini görev bölgesi içine alan Kurum ünitesine verilmesi ile gerçekleşir. Tekrar isteğe bağlı sigortalılık talebinde bulunacaklar ise talep dilekçesi ile Kuruma başvururlar.

(2) İsteğe bağlı sigortalılık başvurusu kabul edilen sigortalılardan Kurum tescil kütüğünde kaydı bulunmayanların tescil işlemleri, bu Yönetmelikte yer alan usul ve esaslar dahilinde sonuçlandırılır.

İsteğe bağlı sigortalılığın başlangıcı ve zorunlu sigortalılıkla çakışma

MADDE 106 – (1) İsteğe bağlı sigortalılık, isteğe bağlı sigortalılık giriş bildirgesinin veya talep dilekçesinin Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarihi takip eden günden itibaren başlar. Adi posta yolu ile gönderilen veya Kuruma doğrudan verilen bildirgenin Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarih, taahhütlü, iadeli taahhütlü veya acele posta servisi olarak gönderilenlerde ise postaya verildiği tarih, başvuru tarihi olarak kabul edilir.

(2) Ancak, isteğe bağlı sigortanın başladığı tarihten itibaren, aynı zamanda Kanunun 4 üncü maddesine göre sigortalı olmayı gerektirecek çalışması bulunduğu tespit edilenlerin isteğe bağlı sigortalılıkları, Kanuna tabi sigortalılıklarının sona erdiği tarihi takip eden günden başlatılır. Bunların zorunlu sigortalılıkla çakışan sürede isteğe bağlı sigorta primi ödenmişse, bu süreye ilişkin ödedikleri isteğe bağlı sigorta primleri talepleri halinde ilgililere iade edilir.

(3) Ay içerisinde 30 günden az çalışan veya Kanunun 80 inci maddesi uyarınca prim ödeme gün sayısı, ay içindeki toplam çalışma saatinin 4857 sayılı Kanuna göre belirlenen günlük normal çalışma saatine bölünmesi suretiyle hesaplanan sigortalıların aynı ay içerisinde isteğe bağlı sigorta primi ödemeleri halinde, ödenen primler zorunlu sigortalılığa ilişkin prim ödeme gün sayısına otuz günü geçmemek üzere eklenir. Bu sigortalılar çalışma durumlarını belgelendirmek zorundadırlar.

İsteğe bağlı sigorta primleri ve ödenmesi

MADDE 107 – (1) İsteğe bağlı sigorta primi, Kanunun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas kazancın alt sınırı ile üst sınırı arasında, sigortalı tarafından belirlenen ve yazılı olarak talep edilen prime esas aylık kazancın % 32'sidir. Bunun % 20'si malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi, % 12'si genel sağlık sigortası primidir. Kanunun 51 inci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilenler için 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas kazancın alt sınırı ile üst sınırı arasında olmak kaydıyla belirlenen günlük kazanç ve gün sayısı üzerinden malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile genel sağlık sigortası primi alınır. Yazılı olarak talepte bulunmayan sigortalıların primleri prime esas kazancın alt sınırı üzerinden tahsil edilir. İsteğe bağlı sigortalıların sigortalılıkları devam ettiği sürece ödeyecekleri aylık prim tutarlarını değiştirmek için yazılı talepte bulunmaları gerekir. Bu talepler, talep tarihini takip eden aybaşından geçerli olmak üzere uygulanır.

(2) İsteğe bağlı sigortalı olanlar, bakmakla yükümlü olunan kişi olsa dahi, Kanunun 60 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılır ve genel sağlık sigortası primini de ödemekle yükümlüdürler. Yabancı ülke vatandaşlarından Türkiye'de yerleşik olma hali 1 yılı doldurmadıkça genel sağlık sigortası primi alınmaz ve bu kişiler genel sağlık sigortalısı sayılmaz.

(3) İsteğe bağlı sigorta primi, Kurumca çıkarılacak tebliğde belirlenecek sürede ödenir. Ait olduğu aydan itibaren en geç 12 ay içinde kendileri veya hak sahipleri tarafından Kanunun 89 uncu maddesinin ikinci fıkrasına göre hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammıyla birlikte ödenmeyen süreler, hizmet olarak değerlendirilmez. Bu 12 aylık süreden sonra ödenen primler sigortalının veya hak sahiplerinin talebi üzerine Kanunun 89 uncu maddesinin üçüncü fıkrası hükümlerine göre iade veya doğacak borçlarına mahsup edilebilir.

(4) İsteğe bağlı sigortalılıktaki prime esas kazançlar ile prim ödeme gün sayıları kısa vadeli sigorta uygulamalarında dikkate alınmaz.

(5) İsteğe bağlı sigortalılardan, zorunlu sigortalılık nedeniyle prim borcunun bulunması halinde, isteğe bağlı sigortaya tabi ödenen primler öncelikle zorunlu sigortalılık nedeniyle Kuruma olan borçlarına mahsup edilir.

(6) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında ay içerisinde 30 günden az çalışan veya tam gün çalışmayan sigortalıların aynı ay içerisinde isteğe bağlı sigortaya prim ödeyebilmeleri için eksik çalışmaya ilişkin belgelerin beyanı ile talepte bulunmaları gerekir.

İsteğe bağlı sigortalılığın sona ermesi ve yeniden başlaması

MADDE 108 – (1) İsteğe bağlı sigortalılık;

a) İsteğe bağlı sigortalılığını sona erdirme talebinde bulunanların, buna ait dilekçelerinin Kurum kayıtlarına geçtiği tarihten önceki primi ödenmiş son günü takip eden günden,

b) Aylık talebinde bulunanların, aylığa hak kazanmış olmak şartıyla talep tarihinden,

c) Uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri hariç, uluslararası sosyal güvenlik sözleşmelerinden doğan haklar saklı kalmak kaydıyla, ikametini yurt dışına taşıdığı tarihten,

ç) Sigortalının ölümü halinde:

1) Prim borcu bulunmuyorsa ölüm tarihinden,

2) Prim borcu varsa borcun hak sahiplerince Kanunun 52 nci maddesi hükümleri saklı kalmak şartıyla 12 ay içerisinde ödenmesi halinde ölüm tarihinden,

3) Prim borcunun 12 ay içinde ödenmemesi veya hak sahiplerinin talebi halinde en son primi ödenmiş ayın sonundan,

d) Kanunun 51 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları hükmü saklı kalmak kaydıyla Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamında çalışmaya başladığı tarihten bir gün önce, (b) bendi kapsamında çalışmaya başladığı tarihten,

itibaren sona erer.

(2) Ay içerisinde kısmi çalışanlar hariç olmak üzere yeniden isteğe bağlı sigortaya devam etmek isteyenler hakkında yeniden talep şartı aranır.

İsteğe bağlı sigortalılık sürelerinin değerlendirilmesi

MADDE 109 – (1) İsteğe bağlı sigorta primi ödenmiş süreler, malûllük, vazife malullüğü, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile genel sağlık sigortası hükümlerinin uygulamasında dikkate alınır ve bu süreler Kanunun 4 üncü maddesinin, birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalılık süresi olarak kabul edilir.

SEKİZİNCİ KISIM

Primler

BİRİNCİ BÖLÜM

Sigorta primine esas kazançlar

Prime tabi olan ve olmayan ödemeler ile prime esas kazanç sınırları

MADDE 110 – (1) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalıların prime esas kazançları aşağıdaki şekilde belirlenir.

a) Prime esas kazançların hesabında;

1) Hak edilen ücretlerin,

2) Prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaktan o ay içinde yapılan ödemelerin ve işverenler tarafından sigortalılar için özel sağlık sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine ödenen tutarların,

3) İdare veya yargı mercilerince verilen karar gereğince yukarıdaki (1) ve (2) numaralı alt bentlerde belirtilen kazançlar niteliğinde olmak üzere sigortalılara o ay içinde yapılan ödemelerin,

brüt toplamı esas alınır.

b) Ayni yardımlar, ölüm, doğum ve evlenme yardımları, görev yollukları, seyyar görev tazminatı, kıdem tazminatı, iş sonu tazminatı veya kıdem tazminatı mahiyetindeki toplu ödeme, keşif ücreti, ihbar ve kasa tazminatları ile Kurumca tutarları yıllar itibarıyla belirlenecek yemek, çocuk ve aile zamları, işverenler tarafından sigortalılar için özel sağlık sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine ödenen ve aylık toplamı asgarî ücretin % 30'unu geçmeyen özel sağlık sigortası primi ve bireysel emeklilik katkı payı tutarları, prime esas kazançta tâbi tutulmaz.

c) (b) bendinde belirtilen istisnalar dışında her ne adla yapılırsa yapılsın tüm ödemeler ile aynı yardım yerine geçmek üzere yapılan nakdi ödemeler prime esas kazançta tabi tutulur. Diğer kanunlardaki prime tâbi tutulmaması gerektiğine dair muafiyet ve istisnalar Kanunun uygulanmasında dikkate alınmaz.

ç) Ücretler hak edildikleri aya mal edilmek suretiyle prime tâbi tutulur. Diğer ödemeler ise öncelikle ödendiği ayın kazancına dahil edilir ve ücret dışındaki bu ödemelerin yapıldığı ayda üst sınırın aşılması nedeniyle prime tabi tutulamayan kısmı, ödemenin yapıldığı ayı takip eden aydan başlanarak iki ayı geçmemek üzere üst sınırın altında kalan sonraki ayların prime esas kazançlarına ilave edilir. Toplu iş sözleşmelerine tâbi işyerleri işverenlerince veya kamu idareleri veya yargı mercilerince verilen kararlara istinaden, sonradan ödenen ücret dışındaki ödemelerin hizmet akdinin mevcut olmadığı veya askıda olduğu bir tarihte ödenmesi durumunda, Kanunun 82 nci madde hükmü de dikkate alınmak suretiyle prime esas kazancın tâbi olduğu en son ayın kazancına dahil edilir. Bu durumlarda sigorta primlerinin, yukarıda belirtilen mercilerin kararlarının kesinleşme tarihini izleyen ayın

sonuna kadar ödenmesi halinde, gecikme cezası ve gecikme zammı alınmaz ve Kanunun 102 nci madde hükümleri uygulanmaz.

d) Saatlik, günlük, haftalık veya aylık olarak belirli bir ücrete dayanmış olmayıp da komisyon ücreti ve kâra katılma gibi belirsiz zaman ve tutar üzerinden ücret alan sigortalıların prim ve ödeneklerinin hesabında esas tutulacak günlük kazançları, Kanunun 82 nci madde hükmüne göre belirlenen alt sınırdır.

e) Bir işverene tâbi olarak çalışan sigortalının belirli ücretinin dışında ayrıca (d) bendi kapsamında ücret alması halinde, prime esas günlük kazancı bunların toplamından oluşur.

f) Primlerin hesabına esas tutulacak günlük kazanç, sigortalının, bir ay için prime esas tutulan kazancının otuzda biridir. Ancak günlük kazancın hesabına esas tutulan ay içindeki bazı günlerde çalışmamış ve çalışmadığı günler için ücret almamış sigortalının günlük kazancı, o ay için prime esas tutulan kazancının ücret aldığı gün sayısına bölünmesi suretiyle hesaplanır.

g) Sigortalıların günlük kazançlarının hesabında esas tutulan gün sayıları, aynı zamanda, bunların prim ödeme gün sayılarını gösterir. Ancak, işveren ve sigortalı arasında kısmî süreli hizmet akdinin yazılı olarak yapılmış olması kaydıyla, ay içerisinde günün bazı saatlerinde çalışan ve çalıştığı saat karşılığında ücret alan sigortalının ay içindeki prim ödeme gün sayısı, ay içindeki toplam çalışma saati süresinin 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa, 20/4/1967 tarihli ve 854 sayılı Deniz İş Kanununa ve 13/6/1952 tarihli ve 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanuna göre belirlenen haftalık çalışma süresine göre hesaplanan günlük çalışma saatine bölünmesi suretiyle bulunur. Bu şekildeki hesaplamada gün kesirleri bir gün kabul edilir.

ğ) İşveren ve sigortalı arasında çağrı üzerine çalışmaya dayalı yazılı iş sözleşmesinde taraflar arasında çalışma süresi gün, hafta ve ay olarak belirlenmemiş ise, sigortalının ay içindeki prim ödeme gün sayısı haftalık çalışma süresi en az yirmi saat kararlaştırılmış sayılarak (g) bendi hükmüne göre hesaplanır.

h) Kanunun 88 inci maddesinin dördüncü fıkrasına göre ay içerisinde 30 günden az prim ödeme gün sayılarına ait eksik günlerin genel sağlık sigortası primleri, eksik çalışma süreleri dikkate alınmak suretiyle hesaplanır.

(2) Bunlardan geçici iş göremezlik ödeneği alan sigortalılara istirahatlı buldukları sürede;

a) Geçici iş göremezlik ödeneği dikkate alınmadan verilmesine devam edilen tam ücret,

b) Bireysel veya toplu iş sözleşmesine istinaden verilen geçici iş göremezlik ödeneğinin işverene iadesi ile alınan tam ücret,

c) Geçici iş göremezlik ödeneği ile ödenek alınan süredeki kazancı arasındaki ücret farkı,

ç) Bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayalı olmadan geçici iş göremezlik ödeneği aldığı sürede atıfet kabilinde yapılan ödemeler,

çalışılan sürelerde ödenen ücretler olarak prime tabi tutulur. İstirahatlı olunan süre için (c) bendine göre ödenen günlük fark tutar, günlük sigorta primine esas kazancın alt sınırının altında kalması durumunda günlük alt sınıra yükseltir.

(3) Bu sigortalılarından, birden çok işverenin işinde çalışanların, bu işlerden elde ettiği aylık ve günlük kazanç tutarı ayrı ayrı dikkate alınır ve primler buna göre hesaplanır.

(4) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalıların prime esas kazançları aşağıdaki şekilde belirlenir.

a) Aylık prime esas kazanç, Kanunun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırı ile üst sınırı arasında kalmak şartı ile kendileri tarafından beyan edilecek günlük kazancın otuz katıdır. Bu sigortalılar, prime esas kazanç alt ve üst sınırlarının değiştiği her dönemin ilk ayında, aylık prime esas kazançlarını beyan ederler. Sigorta primine esas kazanç sınırları dahilinde yapılan ödemeler beyan olarak kabul edilir. Ayrıca beyan şartı aranmaz. Ancak beyan edilen kazançta bir değişiklik olması durumunda, sigortalının yeniden beyan ettiği kazanç üzerinden hesaplanan prim tahsil edilir. Beyanda bulunmayan sigortalının primleri, asgarî aylık prime esas kazanç üzerinden hesap ve tahsil edilir. Aylık prime esas kazanç tutarı, aylık asgari kazancın üzerinde olan sigortalıların yeni beyan döneminde beyanda bulunmaması halinde, daha önce beyan ettiği aylık prime esas kazancın yeni dönem prime esas kazanç alt sınırının üzerinde olması durumunda mevcut kazanç, yeni dönem prime esas kazanç alt sınırının altında kalması halinde ise, yeni prime esas alt sınır kazancı, sigortalının yeni prime esas kazancı olarak kabul edilir.

b) Sigortalı aynı zamanda işveren ise beyan edeceği aylık kazancı, çalıştırdığı sigortalıların aylık kazancının en yüksekinden az olamaz. Beyanda bulunmayan veya beyan ettiği kazancın çalıştırdığı sigortalının otuz günlük prime esas kazancından düşük olduğu tespit edilen sigortalıların aylık prime esas kazançları, tespit edilen kazanç düzeyine çıkarılarak beyan edilen kazançla arasındaki farkın primi Kanunun 89 uncu maddesi hükümlerine göre gecikme cezası ve gecikme zammı uygulanmak suretiyle tahsil edilir.

c) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılmayı gerektirecek birden fazla durumun söz konusu olması halinde, bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen esaslara göre tek beyanda bulunulur

ç) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılmayı gerektirecek birden fazla durumun söz konusu olması halinde, kısa vadeli sigorta kollarına ilişkin sigorta primi tehlike sınıf ve derecesi en yüksek olan işyeri üzerinden hesaplanır. Aynı ay içerisinde faaliyetini sonlandırıp yine aynı ay içinde yeniden faaliyete başlayan sigortalıların kısa vadeli sigorta kollarına ilişkin sigorta primi, son faaliyet konusu işine göre hesap ve tahsil olunur.

d) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan köy muhtarları ile tarım işlerinde kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanların prime esas kazançlarının belirlenmesinde; Kanunun yürürlüğe girdiği yıldan başlamak üzere, 80 inci maddesine göre belirlenen günlük kazancın 15 katı dikkate alınır. Bu oran 30 katı geçmemek üzere her yıl 1 puan artırılarak uygulanır.

(5) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında ilk defa sigortalı olanların prime esas kazançlarının hesabında;

a) Aylıklarını personel kanunlarına göre alan sigortalılar için;

1) İlgili kanunları uyarınca aylık gösterge, ek gösterge, memuriyet taban aylık ve kıdem aylıkları üzerinden ödenen aylık tutarları,

2) Makam, temsil ve görev tazminatları, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca ödenen tazminatlar 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun ek 17 nci maddesinin (A) bendinde yer alan cetvelde belirtilen oranlar üzerinden ödenen hizmet tazminatı (28/2/1982 tarihli ve 2629 sayılı Kanun ile 17/11/1983 tarihli ve 2955 sayılı Kanuna göre tazminat veya üniversite ödeneği alanların sadece rütbelerinin karşılığı hizmet tazminatları), 11/10/1983 tarihli ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun 12 nci maddesi uyarınca ödenen üniversite ödeneği, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 106 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca ödenen ek ödeme,

esas alınır. Ancak, ödenen tazminat ve diğer ödemelerde bölge, kurum, birim, çalışma mahalli, görevin niteliği ve benzeri kriterlere dayalı olarak asıl tazminatlara ilave, ek veya ayrıca ödenen tazminatlar hariç tutulur.

b) Kadro karşılığı sözleşmeli olarak görev yapan sigortalılar için işgal ettikleri kadrolar esas alınmak suretiyle Devlet Memurları Kanununa göre girebilecekleri sınıflardaki görevlerin aynı kadro, unvan ve derecesi için, (a) bendinde öngörülen unsurlar üzerinden hesaplanan tutarı,

c) Açıktan vekil olarak atanan sigortalılar için, (a) bendinde öngörülen unsurlardan ilgili mevzuatı uyarınca ödenen tutarı,

ç) Başka bir kadro ya da görevin ödeme unsurları esas alınmak ve kıyaslanmak suretiyle aylık veya ücret ödenen sigortalılar için; emsal alınan kadro veya görevin prime esas kazanç tutarını geçmemek üzere, bu kazancın aylık veya ücret ödenmesinde öngörülen oranında hesaplanacak tutarı,

d) Büyükşehir belediye başkanları için bakanlık genel müdürünün, diğer belediye başkanları için ise öğrenim durumları itibarıyla 657 sayılı Kanuna göre yükselebilecekleri dereceyi aşmamak kaydıyla, 657 sayılı Kanuna ekli (I) sayılı ek gösterge cetvelinin "VIII. Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfı" bölümünün (d) bendinde belirtilenlerin prime esas kazançları,

e) 78 sayılı Yüksek Öğretim Kurumları Öğretim Elemanlarının Kadroları Hakkında Kanun Hükmünde Kararname eki cetvellere yer alan yükseköğretim kurumlarına bağlı konservatuarlarda 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanununun 15 inci maddesi uyarınca sözleşme ile istihdam edilen öğretim elemanlarından sanatçı öğretim elemanı olarak istihdam edilenler için, anılan Kanunda öğretim görevlisi kadro unvanında istihdam edilenlerin tahsil ve derecelerine göre belirlenen prime esas kazanç tutarı; kamu idarelerinde sanatçı, sanatkar ve sanatçı öğretmen olarak sözleşme ile istihdam edilenler için, tahsil ve dereceleri itibarıyla 657 sayılı Kanuna tabi olarak Teknik hizmetler sınıfında yer alan mühendislerin (a) bendindeki prime esas kazanç tutarı; yüksek öğretim kurumları ile diğer kamu idarelerinde sanat uygulamacısı ve sahne uygulamacısı olarak sözleşme ile istihdam edilenlerden en az ön lisans mezunu olanlar için tahsil ve dereceleri itibarıyla 657 sayılı Kanuna tabi olarak teknik

hizmetler sınıfında yer alan teknikerlerin, diğeri için ise teknisyenlerin prime esas kazanç tutarları,

f) İlgili kanunlarında emeklilik ya da ek gösterge açısından belirli bir kadro, unvan veya görevle bağlantı kurulanlar için, bağlantı kurulan kadro, unvan veya görevin bu fıkranın (a) bendinde belirtilen prime esas kazanç tutarı,

g) Bu fıkranın (a) ile (f) bentleri kapsamı dışında kalan sigortalılar için, atandıkları görev itibarıyla 657 sayılı Kanuna göre girebilecekleri sınıflardaki benzer görevlerin aynı kadro, unvan, tahsil ve derecesi için bu fıkranın (a) bendinde belirtilen prime esas kazanç tutarı,

esas alınır. Vekalet veya ikinci görev karşılığında ilgili mevzuatı uyarınca yapılacak ödemeler prime esas kazancın hesabında dikkate alınmaz.

(6) Prime esas kazançların tespitinde personel kanunlarında ya da aylık ödenmesine dayanak teşkil eden diğeri kanunlarda kendileriyle 657 sayılı Kanuna girebilecekleri sınıflardaki benzeri kadro veya görev unvanı bulunmayanlar hakkında Devlet Personel Başkanlığının görüşü alınmak suretiyle Maliye Bakanlığı ile Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından benzeri kadro ve görev unvanı belirlenir.

(7) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına giren sigortalıların prime esas kazançlarının tespitinde 82 nci maddede belirtilen üst sınır aranmaz.

(8) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına giren sigortalılardan görevden uzaklaştırılan, görevi ile ilgili olsun veya olmasın herhangi bir suçtan tutuklanan veya gözaltına alınanlardan, kanunları gereğince eksik aylığa müstahak bulunanların prime esas kazançlarının yarısı; kanunlarına göre bu müddetler için sonradan görevlerine iade edilerek tam aylığa hak kazananların aylıklarının ödenmesi halinde, prime esas kazançlarının tamamı üzerinden prim alınır. Prime esas kazançların yarısı üzerinden prim alınanların prim ödeme gün sayısı bu sürelerin yarısı olarak hesap edilir.

(9) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olup görevlerine son verilenlerden yargı kararı ile görevlerine iade edilenlerin primleri, göreve son verildiği tarihten görevine başladığı tarihe kadar kendi kadrosunun veya emsali kadronun prime esas kazancına göre hesaplanır.

(10) Harp okulları ile fakülte ve yüksek okullarda silâhlı kuvvetler hesabına okuyanların ve astsubay meslek yüksek okulu öğrencileri ile astsubay nasbedilmek üzere temel askerlik eğitimine tabi tutulan adayların öğrenci harçlıkları ile ilgisine göre en az aylık alan teğmen veya astsubay çavuşun prime esas kazançları arasındaki farkın primi; polis akademisi ile fakülte ve yüksek okullarda Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okuyan öğrencilerin öğrenci harçlıkları ile komiser yardımcısı veya polis memuru prime esas kazançları arasındaki farkın primi, öğrenciler adına kurumlarınca ödenir.

(11) Talim ve manevra için rütbe ile silâh altına alınan sigortalılardan rütbelerinin prime esas kazançları, vazifelerinin prime esas kazancından fazla olanların prime esas kazanç farklarına ait primleri vazife gördükleri kurumlarınca vazifelerinin prime esas kazançları, rütbelerinin prime esas kazancından fazla olanların prime esas kazançları arasındaki farkın primleri ise, rütbelerinin prime esas kazancını ödeyen kamu idaresince kesilerek Kuruma ödenir.

(12) Sigortalılardan, aylıksız izinli sayılmaksızın ve tabi olduğu personel kanunu ile ilgisi devam edecek şekilde yurt dışına geçici ya da sürekli görevle gönderilenlerin prime esas kazancının hesabında; geçici görevle gönderilenlerin buldukları kadroya ilişkin prime esas kazancı, yurt dışı kadrolarına atanmaların ise yurt dışına atanma tarihi itibarıyla, atandıkları kadro ile atanmadan önceki yurt içi kadrosuna ilişkin prime esas kazançtan yüksek olanı esas alınır. Sürekli görevle atanmaların yurt dışı kadrolarına ilişkin prime esas kazancın hesabında dikkate alınacak ödeme unsurlarından, ilgili mevzuatı uyarınca söz konusu kadroya bağlı olarak belirleme yapılmamış ödeme unsur ve tutarlarını, kadrosunun bulunduğu kurum personelinin yararlanmakta olduğu ödeme unsurlarıyla sınırlı olmak ve aynı veya benzer nitelikteki kadroya ilişkin prime esas kazançta tabi ödemeleri gözönünde bulundurmak suretiyle belirlemeye ilgili kamu idaresinin görüşü üzerine Kurum ve Maliye Bakanlığı müştereken yetkilidir.

(13) Yalnızca genel sağlık sigortasına tâbi olanlar bakımından prime esas aylık kazancın tespitinde;

a) Kanununun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (d) ve (g) bentlerinde sayılan kişiler için Kanununun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının iki katının otuz günlük tutarı,

b) Kanununun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen kişiler için asgarî ücret, (e) bendinde belirtilen kişiler için ise prime esas asgarî kazanç tutarı,

c) Kanununun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılmak için müracaat etmekle birlikte, Kurumca belirlenecek test yöntemleri ve veriler kullanılarak tespit edilen aile içindeki gelirin kişi başına düşen aylık tutarı;

1) Asgari ücretin üçte birinden asgari ücrete kadar olduğu tespit edilen kişiler için Kanununun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz günlük tutarının üçte biri,

2) Asgari ücretten asgari ücretin iki katına kadar olduğu tespit edilen kişiler için Kanununun 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz günlük tutarı,

3) Asgari ücretin iki katından fazla olduğu tespit edilen kişiler için 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz günlük tutarının iki katı,

prime esas asgari kazanç tutarı olarak esas alınır.

Prim ödeme gün sayısı ve günlük kazanç

MADDE 111- (1) Sigortalının bir günlük prime esas tutulacak kazancı, sigortalının bir ay için prime esas tutulacak kazancının otuzda biridir.

(2) Günlük kazancın hesabına esas tutulan ay içindeki bazı günlerde çalışmamış ve çalışmadığı günler için ücret almamış sigortalının günlük kazancı, o ay için prime esas tutulan kazancının ücret aldığı gün sayısına bölünmesi suretiyle hesaplanır.

(3) Sigortalının günlük kazançları hesabına esas tutulan gün sayıları, aynı zamanda bunların prim ödeme gün sayılarıdır.

(4) Sigortalının aynı ay içinde birden fazla işyerinde çalışması halinde, o aydaki toplam prim ödeme gün sayısı 30 günü geçemez.

(5) Sigortalıların Kanununun 53 üncü maddesine göre belirlenen aynı sigortalılık haline tâbi olacak şekilde birden fazla işte çalışması nedeniyle Kuruma ödenen primler toplamı, bu sigortalılık hali için belirlenen prime esas kazanç üst sınırı üzerinden hesaplanacak miktarı aşarsa, aşan kısmın tamamı, sigortalının talebi üzerine en geç talep tarihini takip eden ay içinde hissesi oranında sigortalıya defaten geri ödenir. Geri verilen primler için ayrıca gecikme cezası ve gecikme zammı ile faiz ödenmez.

(6) Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olan sigortalılardan görevden uzaklaştırılan, görevi ile ilgili olsun veya olmasın herhangi bir suçtan tutuklanan veya gözaltına alınanlardan, kanunları gereğince eksik aylığa müstahak bulunanların onbeş gün; kanunlarına göre bu müddetler için sonradan görevlerine iade edilerek tam aylığa hak kazananların ise 30 güne tamamlamak suretiyle bildirimleri yapılır.

(7) Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında olan sigortalıların aylık prim ödeme gün sayısı, ay içinde işe başlama veya işten ayrılmaları hali hariç olmak üzere her ay için otuz gün olarak hesaplanır.

Kısmi süreli çalışmalarda prim ödeme gün sayısı

MADDE 112 – (1) İşyerinde tam süreli iş sözleşmesi ile yapılan emsal çalışmanın üçte ikisi oranına kadar yapılan çalışma kısmi süreli çalışmadır..

(2) Kısmi süreli çalışma, işveren ile sigortalının yazılı olarak yapılan iş sözleşmesinin niteliğine bağlı, aylık ücret karşılığı çalışma biçiminde imzalanmışsa, sigortalı haftalık çalışma süresine bakılmaksızın tam ay olarak bildirilir.

(3) İş sözleşmesi saat ücreti karşılığı yapılmış ise, kısmi süreli çalışan sigortalıların ay içinde çalıştığı toplam sürenin, 4857 sayılı İş Kanununa göre günlük olağan çalışma süresi olan 7,5 saate bölünmesiyle, sigortalı için bildirilmesi gereken prim ödeme gün sayısı hesaplanır. Bu şekilde yapılacak hesaplamalarda 7,5 saatin altındaki çalışmalar 1 güne tamamlanır.

(4) 20/4/1967 tarihli ve 854 sayılı Deniz İş Kanunu ve 13/6/1952 tarihli ve 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanun kapsamında çalışan sigortalıların ay içinde çalıştığı toplam sürenin 8'e bölünmesiyle, ayda kaç gün sigortalı bildirileceği hesaplanır. Bu şekilde yapılacak hesaplamalarda 8 saatin altındaki çalışmalar 1 güne tamamlanır.

(5) Yazılı sözleşme ile sigortalının yapmayı üstlendiği işle ilgili olarak kendisine ihtiyaç duyulması halinde iş görme ediminin yerine getirileceğinin kararlaştırıldığı çağrı üzerine çalışmalarda, çalışma süresi gün, hafta ve ay olarak belirlenmiş ise, bu süreler üzerinden; taraflar arasında çalışma süresi gün, hafta ve ay olarak belirlenmemiş ise, sigortalının aylık çalışma süresi yukarıdaki fıkralar hükmünce hesaplanan gün sayısı üzerinden bildirilir. Ancak, çalışma süresinin gün, hafta ve ay olarak belirlenmiş süreden fazla olması halinde bu süre dikkate alınarak yukarıdaki fıkralar hükmünce hesaplanan gün sayısı

üzerinden bildirilir. Bu fıkranın uygulanmasında 4857 sayılı İş Kanunu'nun 14 üncü maddesi hükümleri de dikkate alınır.

İKİNCİ BÖLÜM

Aylık Prim ve Hizmet Belgesi

Aylık prim ve hizmet belgesinin düzenlenmesi, verilmesi ve saklanması

MADDE 113 - (1) İşverenler, bir ay içinde Kanunun 4 üncü ve 5 inci maddelerine tâbi çalıştırdığı sigortalılar, 5434 sayılı Kanunun mülga hükümlerine tabi iştirakçiler ~~ile~~ ve 4857 sayılı İş Kanununun 7 nci maddesine göre iş görme edimini yerine getirmek üzere başka işverene geçici olarak devrettiği sigortalılar ile sosyal güvenlik destek primine tâbi sigortalıların;

a) Sosyal güvenlik sicil numaralarını (TC Kimlik Numaralarını),

b) Ad ve soyadlarını,

c) Sigorta, işsizlik ve aylık sosyal güvenlik destek primlerini,

ç) Prime esas kazançlar tutarını,

d) Prim ödeme gün sayılarını,

yanı sıra;

e) Varsa 3568 sayılı Kanuna tabi olan meslek mensubunun adı ve soyadı ile bunların mesleki oda kayıt numarasını,

f) İşverenin kamu idaresi olması halinde tahakkuk veya tediye görevlisinin adı, soyadını,

g) Kurumca belirlenen diğer bilgileri,

taşıyan ve örneği Ek-9, Ek 9/A ve Ek 9/A-1'de bulunan aylık prim ve hizmet belgesini ve yine örneği Ek-9/B, Ek-9/B-1'de bulunan aylık fiili hizmet süresi zammı prim belgesini, Kurumca çıkarılacak tebliğde belirtilen süre içinde Kuruma vermekle; sigortalıyı çalıştırmaya son verdiği veya sigortalının işten çıkması durumlarda, sigortalının işten ayrıldığı tarihten itibaren 15 gün içinde durumu ilgili üniteye bildirmekle yükümlüdür. Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi gereğince sigortalı olan ve sigortalı çalıştıran işverenlerin kendilerinin veya tüzel kişi şirket ortaklarının da bu belge ile Kuruma bildirilmesi hususunda Kurum yetkilidir. Kurum, elektronik imza uygulamasına geçildiğinde bu fıkranın (e) ve (f) bentlerinde belirtilen kişiler ile işverenlerin veya vekilinin elektronik imzalarını isteyebilir.

Kurum, bu maddede belirtilen aylık prim ve hizmet belgesini, diğer kamu idarelerine verilen ve çalışanlara ait bilgileri ihtiva eden belgelerle birleştirmeye, kamu idarelerinin internet veya elektronik bilgi işlem ortamından almaya ve işverenleri bu yönde yükümlü kılmaya yetkilidir.

2) Kurumca çıkarılacak tebliğde belirtilecek sürelerde verilmemiş olmakla beraber;

a) 7/5/1983 tarihli ve 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanununa göre toplu iş sözleşmesi akdedilen işyerlerinden dolayı, toplu iş sözleşmesine istinaden geriye yönelik olarak düzenlenmesi gereken ek aylık prim ve hizmet belgelerinin, toplu iş sözleşmesinin imzalandığı tarihten,

b) Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan ve toplu iş sözleşmesi dışında kalan sigortalı personel ile toplu iş sözleşmesine tabi olmakla beraber sendikalara üye olmamaları sebebiyle özel sektöre ait işyerlerinde sözleşme kapsamında bulunmayan personele yapılan geriye dönük ücret artışlarına ilişkin alınan karar tarihlerinden,

c) Ücretleri Maliye Bakanlığının vizesine tabi olması sebebiyle ödenmesine sonradan karar verilen kamu idarelerinde görevli, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı personel için vizenin gecikmesine bağlı olarak yasal süresi dışında, ancak vize işleminin gerçekleştiğine ilişkin yazının tarihinden,

ç) Bir aydan fazla istirahat alan sigortalılara Kurumca ödenen geçici iş göremezlik ödeneğinin yanı sıra işverenlerince toplu iş sözleşmesine dayanılarak istirahatl bulunulan süre için ücret ödenmesi halinde, istirahat süresinin sona erdiği tarihten,

d) 4857 sayılı İş Kanununun 21 inci maddesine istinaden iş mahkemelerince veya özel hakem tarafından verilen kararlar uyarınca, göreve iadesine karar verilen sigortalı personel için, kesinleşen mahkeme veya özel hakem kararının, sigortalıya tebliğinden sonra on iş günü içinde sigortalı işverene işe başlamak üzere başvurduğu takdirde, onuncu günü takip eden tarihten,

e) İdare mahkemesi kararlarına göre görevlerine iade edilen sigortalı personel ile ilgili olarak kesinleşen mahkeme kararının idareye tebliğ edildiği tarihini takip eden günden,

f) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen sigortalılar için kanuni düzenleme veya Bakanlar Kurulu Kararı ile enflasyon farkı veya başka ad altında geriye yönelik olarak yapılan ödemelere ilişkin ek nitelikteki aylık prim ve hizmet belgeleri, ödemenin yapıldığı tarihi takip eden günden,

g) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanlardan görevden uzaklaştırılması veya görevine son verilmesine rağmen idari tasarrufla ya da yargı kararı ile görevlerine iade edilenler için geriye dönük olarak ödenen aylık, ücret veya tahsisata ilişkin aylık prim ve hizmet belgeleri ödemenin yapıldığı tarihi takip eden günden,

başlamak üzere Kurumca çıkarılacak tebliğde belirtilecek süreler içinde verilecek ek veya asıl aylık prim ve hizmet belgeleri yasal süresi içerisinde verilmiş kabul edilir.

(3) Operasyonlara katılmak amacıyla görev yerleri değiştirilen askeri birliklerin bu durumunu belgelemeleri kaydıyla yasal süresi dışında verilen belgeler süresinde verilmiş sayılır.

(4) Yasal süresi içerisinde vermiş oldukları prim belgesi türünde yanlışlık yapıldığının anlaşılması üzerine, düzeltme amacıyla yasal süresi geçirildikten sonra verilen ek veya asıl aylık prim ve hizmet belgeleri süresinde verilmiş sayılır.

(5) Yabancı ülkelere sefer yapan ulaştırma araçları, aylık prim ve hizmet belgesinin Kuruma verilme süresi içinde Türkiye'ye dönmemişse, bu araçlarda çalıştırılan sigortalıya ait aylık prim ve hizmet belgesi, araçların Türkiye'ye dönüşünü takip eden ayın sonuna kadar Kuruma verilir. Ancak, aylık prim ve hizmet belgesinin Kuruma verilmesi ve sigorta primlerinin ödenmesi, bu maddede belirtilen belgenin Kurumca çıkarılacak tebliğde belirtilecek verilme süresinin sona erdiği tarihten itibaren bir ayı geçemez.

(6) Aylık prim ve hizmet belgesi, her işyeri için ve sigortalıların tabi oldukları sigorta kolları ve farklı prim oranları dikkate alınarak ayrı ayrı düzenlenir. Belgelerde, sigortalılar sosyal güvenlik numaralarına göre küçükten büyüğe doğru sıralanır.

(7) Bir işte, bir işin bölüm veya eklentilerinde işveren den iş alan alt işverenler de, çalıştırdıkları sigortalılar için asıl işyerine Kurumca verilmiş olan sicil numarasını yazarak bu maddenin birinci fıkrasında öngörülen biçimde ve sürede aylık prim ve hizmet belgesini düzenleyip Kuruma vermek zorundadırlar.

(8) İşveren, alt işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılar için, hangi alt işverene, sigortalıyı devir alan da, hangi işverene ait olduğunu belirterek bu şahıslar adına aylık prim ve hizmet belgesi düzenleyip Kuruma verebilir.

(9) Kendisine ait işyeri müstakilen tescil edilmiş olan işverenlerin başka işverenlerden aldıkları işlerde çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili belgeler, kendilerine ait tescilli işyerinden Kuruma verilir.

(10) Kurum barkodu bulunan, aylık prim ve hizmet belgesinin bir nüshası Kuruma verilmesi gereken sürenin son gününü takip eden günden başlanarak müteakip belgenin verilmesi gereken sürenin sonuna kadar işyerinde sigortalıların görebileceği bir yere asılır. Sigortalısını geçici olarak bir başka işverene devreden işverenler aylık prim ve hizmet belgesinin bir nüshasını işyerine asılmak üzere sigortalısını devrettiği işverene verir.

(11) Aynı işverene ait olup, tek sicil numarası verilmiş olan birden fazla işyerlerinde de, aylık prim ve hizmet belgesinin Kurum barkodlu çıktılarının aynı süre içerisinde sigortalıların görebilecekleri bir yere asılması zorunludur.

(12) Aylık prim ve hizmet belgesi ile birlikte ay içinde otuz günden az çalışan veya eksik ücret ödenen sigortalılara ilişkin;

a) Kurumca yetkilendirilmiş sağlık hizmeti sunucularından veya işyeri hekimlerinden alınmış istirahatlı olduğunu gösteren raporu,

b) Ücretsiz veya aylıksız izinli olduğunu kanıtlayan izin belgesi,

c) Disiplin cezası uygulaması, gözaltına alınma ile tutukluluk haline ilişkin belgeleri,

ç) Kısmi süreli çalışmalara ait yazılı iş sözleşmesi,

d) İşverenin imzasını da taşıyan puantaj kayıtları,

e) Grev, lokavt, genel hayatı etkileyen olaylar, doğal afetler nedeniyle işyerinde faaliyetin durdurulduğunu veya işe ara verildiğini gösteren ilgili resmi makamlardan alınan yazı örneği,

sigortalıların eksik gün bildirimine ilişkin bilgi formu (Ek-10) ekinde ilgili üniteye verilir veya Acele Posta Servisi, iadeli taahhütlü ya da taahhütlü olarak gönderilir.

(13) Onikinci fıkrada sayılan hallerle ilişkin belgelerin geriye yönelik olarak her zaman düzenlenebilir nitelikte olanları, aylık prim ve hizmet belgesinin verilmesi gereken süreden sonra verilmesi halinde işleme konulmaz. Bu durumların dışındaki otuz günden az çalışılan sürelerle ait geçerli belgeleri belirlemeye Kurum Yönetim Kurulu yetkilidir.

(14) Toplu iş sözleşmesi yapılan işyerleriyle kamu işyerlerinde çalışan sigortalılara ilişkin eksik bildirim nedenlerinin aylık prim ve hizmet belgesinde belirtilmesi şartıyla ayrıca belge aranmaz.

(15) İşyerinde sigortalı çalıştırmaya ara verdiğini sigortalıyı çalıştırmaya son verdiği tarihten itibaren 15 gün içinde yazılı olarak bildiren işverenin, her ay ayrıca sigortalı çalıştırmadığına ve ücret ödemediğine ilişkin bir bildirimde bulunması gerekmez.

(16) Yalnızca genel sağlık sigortasına tâbi olanlar için aylık prim ve hizmet belgesi verilmez. Genel sağlık sigortası priminin alınmasına esas tahakkuk işlemi, Kurumca oluşturulur.

Belgenin sonradan verilmesi

MADDE 114 – (1) Yasal verilme süresi geçirildikten sonra Kuruma verilen asıl, ek veya iptal mahiyetteki aylık prim ve hizmet belgesi, aylık fiili hizmet süresi zammı prim belgesi ve yıllık itibari hizmet süresi prim belgesi Kurumca gerekli görülen hallerde, muhteviyatının; fiilen veya işyeri kayıtlarından tespit edilecek her türlü bilgi ya da kamu kuruluşları tarafından düzenlenen belge veya alınan bilgi ile doğrulanması halinde işleme konulur.

(2) Her zaman düzenlenebilir nitelikte kayıt tutmakla yükümlü olan işveren veya alt işveren tarafından yasal süresi geçirildikten sonra verilen aylık prim ve hizmet belgesinde bu işyerinde o ay çalışmaya başladığı tespit edilen sigortalıların işe giriş bildirgelerinin yasal süresi içinde verilmesi koşuluyla, cari yıl içinde verilen aylık prim ve hizmet belgesi işleme konulur.

(3) Kanunları gereğince defter tutmak zorunda olan işveren, alt işveren ve sigortalıyı devir alanlar, tarafından yasal süresi geçirildikten sonra verilen aylık prim ve hizmet belgeleri için, aksine yapılmış bir tespit yoksa aylık prim ve hizmet belgesinde bulunan sigortalıların, işe giriş bildirgelerinin yasal süresi içinde verilmiş olması koşuluyla ayrıca incelemeye gidilmez.

(4) İhbar, şikayet ve şüphe halinin bulunması durumunda, sonradan verilen aylık prim ve hizmet belgesindeki bildirimleri işverenin yasal kayıt ve belgelerinden doğrulanması koşuluyla kabul edilir.

(5) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde sayılan sigortalıların, ihbar, şikayet ve şüphe halleri bulunmadığı sürece sonradan verilen aylık prim hizmet belgesi kayıt incelemesine gidilmeden kabul edilebilir.

Belgenin dayanağı

MADDE 115 – (1) İşverenlerin diğer kanunlar gereğince tutmak zorunda oldukları defterlerle dayanağı belgeler, aylık prim ve hizmet belgesinin, aylık fiili hizmet süresi zammı prim belgesinin ve yıllık itibari hizmet süresi prim belgesinin dayanağı belgeler niteliğinde sayılır.

(2) Kanunun 102 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinin 4 üncü alt bendinde belirtilen şekilde tutulmuş kayıtlar geçerli sayılmaz ve her bir geçersizlik hali için idari para cezası uygulanır.

(3) İşverenler ve işyeri sahipleri ile alt işverenlerin kanunlar gereğince tutmak zorunda oldukları defterlerle dayanağı belgeler, aylık prim ve hizmet belgesinin dayanağı belgeler niteliğinde sayılır. Şu kadar ki;

a) Kullanılmaya başlanmadan önce tasdik ettirilmesi zorunlu olduğu halde tasdiksiz tutulmuş olan defterlerde sigorta primine esas kazanç ödemeleri bulunan ilgili aylara,

b) Kanuni tasdik süresi geçtikten sonra tasdik ettirilmiş olan defterlerin tasdik tarihinden önceki sigorta primine esas kazanç ödemeleri bulunan ilgili aylara,

c) İşçilikle ilgili giderlerin işlenmemiş, eksik veya fazla işlenmiş olduğu tespit edilen defterlere ilişkin aylara,

ç) Gerçek ve fiili çalışmaya dayanmadığı halde, kayıt ve belgelerde ücret tahakkuk veya ödemesi bulunan aylara,

d) Sigorta primleri hesabına esas tutulan kazançların kesin olarak tespitine imkan vermeyecek şekilde usulsüz, karışık veya noksan tutulmuş defterlere ait aylara,

e) Herhangi bir ay için sigorta primleri hesabına esas tutulması gereken kazançların ve kazançlarla ilgili ödemelerin o ayın dahil bulunduğu hesap dönemine ait defterlere işlenmemiş olması halinde o aylara,

f) 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu gereğince bilanço esasına göre defter tutulması gerekirken işletme hesabı esasına göre tutulmuş defterlerde, sigorta primine esas kazanç ödemelerinin ilgili olduğu aylara,

g) Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasındaki getirilen hükümler doğrultusunda yapılan inceleme sonucunda, işin yürütümü için gerekli olan sigorta primine esas kazanç tutarının Kuruma noksan bildirilmesi dolayısıyla re'sen tahakkuk yapılan ay veya aylara,

ğ) Durum tespiti, kamu kurum ve kuruluşlarından alınan bilgi ve belgelerden çalıştığı tespit edilen sigortalıların kaydedilmemiş ücret tediye bordrolarının ait olduğu ay veya aylara,

h) Meslek odaları ile kamu kurum ve kuruluşlarının yazılarından tespit edilen ücretin altında ücret tahakkuklarının bulunduğu aylara,

ı) Tasdikli sayfalarının dolması üzerine, yeni defter tasdiki yerine, belgeli bilgilerin yazım sayfaları kalmayan defterin tasdiksiz sayfalarına kaydedilen ay veya aylara,

ilişkin defter kayıtları geçerli sayılmaz. Kullanılmaya başlanmadan önce tasdik ettirilmesi zorunlu olduğu halde tasdiksiz tutulmuş olan defterlerde herhangi bir kaydın bulunmaması halinde kayıt ve belgelerin ibraz edilmemesine ilişkin hükümler uygulanır.

Ücret tediye bordrosu

MADDE 116 – (1) İşverenler, Kuruma verdikleri aylık prim ve hizmet belgesinde yazılı olanları doğrulayıcı nitelikte olmak üzere aylık ücret tediye bordrosu düzenlemekle yükümlüdürler.

(2) Aylık ücret tediye bordrosunda; Kanununun 102 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinin 5 inci alt bendinde sayılan hususların bulunması zorunludur.

(3) İşyerinin sicil numarası, bordronun ilişkin olduğu ay, sigortalının adı, soyadı, sigortalının sosyal güvenlik sicil numarası, ücret ödenen gün sayısı, sigortalının ücreti, ödenen ücret tutarı ve, ücretin alındığına dair sigortalının imzasını ihtiva etmeyen ücret tediye bordroları geçerli sayılmaz. Ücretlerin ve diğer ödemelerin makbuz mukabilinde veya banka aracılığı ile yapılması halinde ücret tediye bordrosunda imza şartı aranmaz.

Ücret tediye bordrosunun ayrı ayrı düzenlenmesi ve belgenin işyeri kayıtları ile mutabakatı

MADDE 117 – (1) Tehlike sınıfları farklı olan işyerlerinde çalışan sigortalıların aylık ücret tediye bordroları işverence ayrı ayrı düzenlenir.

(2) Aynı işverene ait iş veya işyerleri ile ilgili defter veya kayıtların müştereken tutulmuş olması ve bu defter veya kayıtların, her iş veya işyeri için ayrı ayrı verilmiş olan aylık prim ve hizmet belgesinde yazılı kazançlar toplamı ile uyumlu olması halinde, iş veya işyeri kayıtlarının verilen bu belgelerde yazılı olanları doğrulayıcı nitelikte olduğu kabul edilir.

İşyeri kayıtlarının ibrazı

MADDE 118 – (1) a) İşverenler, işyeri sahipleri ve alt işveren işyeri ile ilgili tüm defter ve belgeleri, istenilmesi halinde, Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş ilgili memurlarına göstermek üzere, ilgili buldukları yılı takip eden takvim yılından başlayarak 10 yıl süreyle, Kamu idareleri 30 yıl süreyle, tasfiye ve iflas idaresi memurları ise görevleri süresince saklamak zorundadırlar.

b) Sigortalıyı devir alan işverenler, devredilen sigortalılarla ilgili yükümlülüklerini yerine getirmişler ise, yükümlülüklerini yerine getirdikleri sigortalılarla ilgili kendilerine ait işyeri kayıt ve belgelerini birinci fıkrada belirtilen sürelerle saklamak zorundadır.

(2) Yapılacak tebligat üzerine defter ve belgeler, incelemeyi yapacak denetim ve kontrolle görevlendirilmiş ilgili memurun tebligatta belirttiği adrese getirilir. Ancak, işverenler, işyeri sahipleri, alt işveren ya da sigortalıyı devir alan işveren tarafından defter ve belgelerin işyerinde ya da belge ile kanıtlanması kaydıyla işletme merkezinde incelenmesinin yazılı olarak istenilmesi veya bu isteğin bir tutanakla tespit edilmesi halinde, denetim ve kontrolle görevlendirilmiş ilgili memurca da teftişe elverişli bulunursa inceleme orada yapılabilir.

(3) Denetim ve kontrolle görevlendirilmiş ilgili memurların istemeleri halinde işverenler, bilgisayar ortamında sakladığı işyeri kayıt ve belgelerini manyetik ortamda verirler. İşveren, denetim ve kontrolle görevlendirilmiş ilgili memurlara uygun donanım ve yazılımlar, terminallere ulaşım imkanları ve uzman personel sağlamak zorundadır.

(4) Defter ve belgeler Kanununun 99 uncu maddesi gereğince 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanununa göre yapılacak bildirim ile istenilebileceği gibi, işveren, işveren vekili, işyeri sahibi, alt işveren veya sigortalıyı devir alan işveren ile düzenlenecek tutanakla da istenebilir.

(5) Yapılacak tebligata rağmen, 15 gün ya da haklı bir sebep ileri sürülerek yazılı istekte bulunulması veya bu durumun ilgililerin şahsen başvurusu ile bir tutanakla tespiti üzerine verilen mehil süresi içinde gösterilmeyen defter ve belgelerin daha sonra ibraz edilmesi halinde de gerekli inceleme yapılır. Ancak bu durumda ilgililer hakkında Kanununun 102 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi hükmü uygulanır.

(6) İşveren, işyeri sahibi, işveren vekili, alt işveren veya sigortalıyı devir alan işveren tarafından haklı bir sebep ileri sürülerek istenilen mehil süresi, ilgili denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurca belirlenir ve ilgiliye yazılı bildirilir. Zamanaşımının söz konusu olduğu hallerde mehil süresine ilişkin istekler kabul edilmez.

(7) Defter ve belgelerin gösterilemeyeceği veya mevcut olmadığı işveren, işyeri sahibi, işveren vekili, alt işveren veya sigortalıyı devir alan işveren tarafından yazılı olarak bildirildiği ya da bu durum ilgili denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurca bir tutanakla tespit edildiği takdirde, ilgililere süre verilmesi hususunda ayrıca tebligat yapılmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Primlerin Ödenmesi

Sigorta primlerinin ödenme süresi

MADDE 119 – (1) Kanunda belirtilen sigorta primleri, Kurumca çıkarılacak tebliğde belirtilecek süre içinde Kuruma ödenir.

(2) Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi gereğince sosyal güvenlik destek primine tabi olanların primleri aylıklarından kesilmek suretiyle tahsil edilir.

(3) Kanununun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (e) bendi gereğince genel sağlık sigortalılarının sigorta primleri ilgisine göre kamu idareleri ve Türkiye İş Kurumu tarafından; aynı maddenin (d) ve (g) bentlerine göre genel sağlık sigortalısı olanların sigorta primleri ise kendilerince Kurumca çıkarılacak tebliğde belirtilecek süre içinde ödenir. Türkiye İş Kurumu tarafından Kuruma ödenmesi gereken primlerin anılan Kuruma aktarılacak olan işsizlik sigortası priminden mahsup edilmesine ilişkin esaslar iki kurum arasında yapılacak protokolle düzenlenir.

(4) Cari aya ilişkin prim borçlarının katma değer vergisi alacağından mahsup suretiyle ödenmek istenilmesi halinde, Kurumca çıkarılan tebliğde belirtilecek ödeme sürelerinin bitim tarihinden itibaren on beş gün içinde yapılan mahsuplar süresi içinde yapılmış sayılır.

(5) Kurum, işverenlerin her türlü borçlarını, varsa kendilerine yapacağı ödemelerden mahsup etmeye yetkilidir.

(6) Sigorta primleri, Kurumca çıkarılacak tebliğde belirtilecek süreler dışında ödenmekle birlikte;

a) 2822 sayılı Kanuna göre toplu iş sözleşmesi akdedilen işyerlerinden dolayı toplu iş sözleşmesine istinaden geriye yönelik olarak ödenen ücretlere ilişkin sigorta priminin, toplu iş sözleşmesinin imzalandığı tarihten,

b) Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan ve toplu iş sözleşmesi dışında kalan sigortalı personel ile, toplu iş sözleşmesine tabi olmakla beraber sendikalara üye olmamaları sebebiyle özel sektöre ait işyerlerinde sözleşme kapsamında bulunmayan personele yapılan geriye dönük ücret artışlarına ilişkin kararların alındığı tarihlerden,

c) Ücretleri Maliye Bakanlığının vizesine tabi olması sebebiyle ödenmesine sonradan karar verilen kamu sektöründe görevli sigortalı personel için vizenin gecikmesine bağlı olarak yasal süresi dışında verilmek zorunda kalınan ek prim belgelerine ilişkin sigorta primlerinin, vize işleminin gerçekleştiğine ilişkin yazının ilgili kuruluşa intikal tarihinden,

ç) Bir aydan fazla istirahat alan sigortalılara Kurumca ödenen geçici iş göremezlik ödeneğinin yanı sıra işverenlerince toplu iş sözleşmesine dayanılarak istirahatlı bulunulan süre için ücret ödenmesi halinde istirahat süresinin sona erdiği tarihten,

d) Operasyonlara katılmak amacıyla görev yerleri değiştirilen askeri birliklerin bu durumunu belgelemeleri kaydıyla yasal süresi dışında vermiş oldukları prim belgelerine ilişkin sigorta primlerinin belgenin verildiği tarihten,

e) 4857 sayılı İş Kanununun 21 inci maddesine istinaden iş mahkemelerince veya özel hakem tarafından verilen kararlar uyarınca, göreve iadesine karar verilen sigortalı personel için, kesinleşen mahkeme veya özel hakem kararının, sigortalıya tebliğinden sonra on iş günü içinde sigortalı işverene işe başlamak üzere başvurduğu takdirde, onuncu günü takip eden tarihten,

f) İdare mahkemesi kararlarına göre görevlerine iade edilen sigortalı personel ile ilgili olarak mahkeme kararının idareye tebliğ edildiği tarihi takip eden günden,

g) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre sigortalı olanlar için yasal düzenleme veya Bakanlar Kurulu Kararı ile geriye dönük olarak ödenmesine karar verilen aylık, ücret veya tahsisata ait olmak kaydıyla tahakkuk ettirilecek primler ödeme gününü takip eden günden,

ğ) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre sigortalı olanlardan görevden uzaklaştırılması veya görevine son verilmesine rağmen idari tasarrufla ya da yargı kararı ile görevlerine iade edilenler için geriye dönük olarak ödenen aylık, ücret veya tahsisata ait tahakkuk ettirilecek primler ödemenin yapıldığı tarihi takip eden günden,

başlamak üzere Kurumca çıkarılacak tebliğde belirtilecek süreler içinde ödenirse yasal süresi içerisinde ödenmiş kabul edilir.

(7) Kurumun süresi içerisinde ödenmeyen prim alacakları hakkında Kanunun 89 uncu maddesinin ikinci fıkrası hükmü uyarınca işlem yapılır.

(8) Yasal süresi içerisinde ödenmeyen prim alacakları için, en geç bir yıl içinde icra yoluna başvurmayan Kurumun yetkili personeli hakkında genel hükümlere göre kovuşturma yapılır.

(9) Kurum, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin 4 numaralı alt bendi kapsamında sigortalı olarak tescil edilmiş olanların prim borçlarını, sattıkları tarımsal ürün bedellerinden borç tutarını geçmemek şartıyla %5 oranında kesinti yapmak suretiyle tahsil eder.

(10) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı olmakla birlikte, 4857 sayılı Kanunun 13 ve 14 üncü maddelerine göre kısmi süreli veya çağrı üzerine çalışanlar ile Kanuna göre ev hizmetlerinde ay içerisinde 30 günden az çalışan sigortalılar için eksik günlerine ait genel sağlık sigortası primlerinin 30 güne tamamlanması zorunludur. Bu durumda olan sigortalıların eksik günlerine ilişkin genel sağlık sigortası primleri, Kanunun 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi veya (g) bendi kapsamında ödenir.

Afet durumunda belgelerin verilme süresi ve primlerin ertelenmesi

MADDE 120 – (1) Kanunun 91 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen nedenlerle prim borçları ertelenen işverenler ile sigortalıların borçlarını ödeme vadesi, erteleme süresinin son günüdür.

(2) Kanunun 91 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen durumlarda, afetin meydana geldiği ayda verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesi, aylık fiili hizmet süresi zammı prim belgesi ve yıllık itibari hizmet süresi prim belgesi afetin meydana geldiği ayı takip eden üç ay içinde Kuruma verildiği takdirde, süresinde verilmiş sayılır.

(3) Kurum Yönetim Kurulu; genel hayatı etkilediğine karar verilen afetler dolayısıyla Kanunun 91 inci maddesinin üçüncü fıkrasının uygulaması bakımından prim ödeme sürelerini, vadelerinin bitim tarihinden itibaren uzatmaya yetkilidir. Bu yetki, bölge, il, ilçe, mahal ve afetten zarar görenler ile afetten zarar görme derecesi veya prim türleri itibarıyla farklı süreler tespit etmek suretiyle de kullanılabilir.

(4) Prim borcunun ertelendiği sürede zamanaşımı işlemez ve ertelenen kısmına gecikme cezası ve gecikme zammı uygulanmaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kuruma Yeterli İşçiliğin Bildirilmiş Olup Olmadığına İlişkin

Araştırma ve Re'sen Yapılacak İşlemler

İhale konulu işlerde araştırma ve re'sen yapılacak işlemler

MADDE 121- (1) Kanunun 85 inci maddesinde belirtilen kurum ve kuruluşlar tarafından ihale yoluyla yaptırılan her türlü işlerde ünitece yapılacak araştırma; işin kesin kabulünün ya da geçici kabulünün noksansız olarak yapıldığı tarihten sonra ve işverene ödenmesi gereken Katma Değer Vergisi hariç, malzeme fiyat farkı ve akreditif bedeli dahil toplam istihkak tutarına, işin asgari işçilik oranının yüzde 25 eksiği uygulanmak suretiyle yapılır.

(2) İşin sözleşmesinde çalıştırılacak sigortalı sayısı belli ise, öncelikle bu sigortalıların kişi/gün sayısı üzerinden Kuruma bildirilmiş olup olmadığı araştırılır. Bu araştırma sonucunda Kuruma bildirilmeyen sigortalılar ile ilgili belgelerin verilmesi, yapılacak bir ay süreli bir tebligat ile işverenden istenir. Belgelerin verilmemesi veya eksik verilmesi halinde bu belgeler ünitece re'sen düzenlenir. Belgelerin ünitece düzenlenmesinin mümkün olmadığı hallerde ise birinci fıkrada öngörüldüğü gibi işlem yapılır. İşin sözleşmesi ile Kuruma yapılan bildirimler arasında herhangi bir eksikliğin bulunması halinde söz konusu eksikliğin ihale makamınca doğrulanması durumunda bazı aylardaki kişi/gün sayısı eksikliği üzerinde durulmaz.

(3) Asgari işçilik oranları, Kurum bünyesinde oluşturulan Asgari İşçilik Tespit Komisyonunca belirlenir ve bu oranlar tebliğ ile Resmi Gazete'de yayımlanır.

(4) İhaleli işin birden fazla konuyu kapsıyor olması ve bünyesindeki her bir işin asgari işçilik oranı ile ihale makamı tarafından her bir işe ait istihkak tutarlarının ayrı ayrı bildirilmesi halinde her bir işin değerlendirilmesi işe ait asgari işçilik oranları üzerinden yapılır. Ancak, her bir işe ait istihkak tutarlarının ayrı ayrı bildirilmemesi halinde ise, işverenin yazılı isteği üzerine araştırma, bu işlerin en yükseğine ilişkin asgari işçilik oranı dikkate alınarak yapılır.

(5) İdarece, işverene ödemelerin döviz şeklinde yapılması durumunda, döviz tutarı, ödemenin yapıldığı tarihlerdeki Merkez Bankasınca belirlenen döviz satış kuru üzerinden Yeni Türk Lirasına çevrilerek işlem yapılır.

(6) Fiilen işin başlangıç ve bitiş tarihlerinin, işverence resmi makamlardan alınacak belgelerle kanıtlanması istenebilir. Bu tarihlerin resmi belge ile kanıtlanamaması halinde, ihale makamının bildirmiş olduğu tarihlere itibar edilerek işlem yapılır.

Özel bina inşaatlarında araştırma ve re'sen yapılacak işlemler

MADDE 122 - (1) Gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişiliği haiz olmayan kurum ve kuruluşlar tarafından yapılan özel bina inşaatı işyerleri hakkında ünitece yapılacak araştırma; bina maliyetine Kurumca yayımlanan tebliğ ile belirlenen asgari işçilik oranının %25 eksiği uygulanmak suretiyle yapılır.

(2) Bina maliyeti, belediyeler, valilikler ve ruhsat vermeye yetkili diğer makamların vermiş olduğu inşaatın ruhsatnamesinde yazılı bulunan, ruhsatnamesi yoksa ünitece tespit edilecek yüzölçümü ile birim maliyet bedelinin çarpımı suretiyle bulunacak tutar üzerinden hesaplanır.

(3) Birim maliyet bedelleri, her yıl inşaatın sınıfı ve grubuna göre Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca tespit edilerek Kurumca çıkarılacak bir genelge ile açıklanır.

(4) İnşaatın niteliği dikkate alınarak, inşaatın ruhsatnamesi ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca tespit edilen listede kayıtlı yapının sınıfı ve grubunun farklı olduğunun anlaşılması halinde, inşaatın yapı grup ve sınıfı, Kurumun denetim ve kontrole görevli memurlarınca mahallinde düzenlenen tespit tutanağına istinaden ünitece belirlenerek işlem yapılır; ünitece tespit edilen yapı sınıf ve grubuna gelen itirazlar ise karara bağlanmak üzere Asgari İşçilik Tespit Komisyonuna intikal ettirilir,

(5) Genelgede belirtilmemiş olan inşaata ait birim maliyet bedeli, genelgede kayıtlı benzeri bir inşaatın birim maliyet bedeli üzerinden hesaplanabilir.

(6) Başladığı yıl içinde bitirilmiş olan inşaatın maliyetinin hesaplanmasında o yıl için tespit edilen, başladığı yıldan sonraki yıllarda bitirilmiş inşaatın maliyetinin hesabında ise bitirildiği yıldan önceki yıla ait birim maliyet bedeli esas alınır.

(7) Araştırma, bina inşaatının bittiği tarihten sonra yapılır. Ancak, bu işlem, zorunlu hallerde, inşaat, **Ek-11'de** inşaatın ikmal edilen kısmının bina maliyetine oranlarını gösterir tabloda gösterilen durumlara uygun bulunduğu takdirde bu oranlar aynen, uymadığı takdirde ise, yapılmayan kısımlar yapılan kısımlara oranlanarak bulunacak maliyet esas alınmak suretiyle inşaatın herhangi bir safhasında da yapılabilir.

(8) Gerektiğinde, inşaatın başladığı ve bitirildiği tarihin işverence resmi makamlardan alınacak belgelerle kanıtlanması istenebilir. İnşaatın başladığı tarihin resmi belge ile kanıtlanamaması halinde, yapı ruhsat tarihi inşaatın başladığı tarih olarak kabul edilir. Aksi kanıtlanmadığı sürece, inşaatın bitim tarihi, işverenin yapı kullanma ruhsatı alabilmek için ilgili belediyeye müracaat tarihidir.

Araştırma ve re'sen yapılacak işlemlerde ortak hükümler

MADDE 123 - (1) Araştırma yapılırken, ihale konusu işlerde kesin kabulün ya da geçici kabulün noksansız yapıldığı, inşaat işyerlerinde de, inşaatın bitirildiği tarihe kadar Kuruma bildirilmiş olan işçilik miktarı dikkate alınır. İşin başlangıç tarihinden önce ve bitim tarihinden sonra Kuruma bildirilmiş olan sigorta primine esas kazanç tutarları ile gün sayıları asgari işçilik değerlendirme ve araştırmasında dikkate alınmaz. Ancak, aksine tespit yoksa iptali de yapılmaz.

(2) Kurumda tescil edilmemiş veya tescil edilmiş olmakla beraber hiç işçilik bildirilmemiş işyerleri ya da gerekli görülen diğer hallerde işin yürütümü için gerekli olan asgari işçilik miktarı, Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarınca tespit olunur. İhale konusu ve inşaat işlerinde ünitece yapılacak araştırma, söz konusu işlerin Kuruma tesciline ve bildirimde bulunulması koşuluna bağlıdır. Şu kadar ki faaliyet süresinin tümü zamanaşımına uğramış olan bu tür işlerde ünitece prim tahakkuku ve tahsili yapılabilmesi için yukarıda belirtilen işlerin tescili ve bildirim koşulu aranmaz.

(3) Ünitece ihale konusu işlerde yapılan araştırma sonucunda bu Yönetmeliğin 121 inci maddesine göre tespit edilen ve Kuruma bildirilmediği anlaşılan asgari işçilik miktarı üzerinden, gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişiliği haiz olmayan kurum ve kuruluşlarca yapılan bina inşaatı işyerlerinde ise bu Yönetmeliğin 122 nci maddesi uyarınca hesaplanan prim tutarı, aksine bir tespit olmaması halinde faaliyet süresinin son ayına mal edilerek tahakkuk ettirmek suretiyle gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte ödenmek üzere işverene tebliğ olunur. İşverence borcun tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödeneceğinin ve daha sonra Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarınca inceleme yapılması istenilmeyeceğinin bir dilekçe ile bildirilmesi halinde borç kesinleşir ve işlemler sonuçlandırılır.

(4) Ünitece hesaplanan borcun yapılan tebligata rağmen ödenmeyeceğinin bildirilmesi veya tebligatta belirtilen sürede bildirimde bulunulmaması durumunda Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarınca inceleme yapılır.

(5) Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarınca inceleme yapılmasına başlandıktan sonra inceleme sonucuna göre işlem yapılır. Ancak denetim ve kontrole başlanmakla birlikte, işverenin borcu ödeyeceğine ilişkin, üniteye yazılı başvurusu üzerine, ünitenin bu isteği ön kabulü, Kurum denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarının uygun bulması koşuluyla inceleme durdurulur. En geç bir ay içinde borcun ödendiğine ilişkin yazının Kurum denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarına ulaşması üzerine, kontrol ve inceleme işleminden vazgeçilmiş sayılır ve yasal kayıt ve belgeleri işverene iade edilir. İşverenin borcu ödememesi durumunda ise incelemeye devam edilir.

(6) İşyerleri hakkında ünitece araştırma yapılmış olması, gerektiğinde Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarınca işin yürütümü için gerekli olan asgari işçilik miktarının tespiti hususunda inceleme yapılmasına engel oluşturmaz. Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarınca sonradan inceleme yapılması durumunda, daha önce ödenmiş prim ile varsa gecikme cezası ve gecikme zammı tutarı, işin yürütümü için gerekli olan asgari işçilik miktarı üzerinden hesaplanan ve Kuruma ödenmediği anlaşılan prim ile varsa gecikme cezası ve gecikme zammından mahsup edilir.

(7) Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarınca yapılacak incelemede işin yürütümü için gerekli olduğu saptanan asgari işçilik miktarının Kuruma bildirilmediğinin veya eksik bildirildiğinin tespiti halinde, bildirilmeyen tutar, hangi aylara ait olduğu hususunda bir tespit varsa o aylara; tespit yoksa faaliyette bulunulan son aya mal edilir ve bu maddenin sekizinci fıkrası ile Kanunun 102 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ile (e) bendinin (4) numaralı alt bendi de dikkate alınarak gerekli işlem yapılır.

(8) İşyerlerinde;

a) Fiilen veya işyeri kayıtlarından tespit edilecek her türlü bilgiden ya da kamu idareleri ile bankalar veya katılım bankaları tarafından düzenlenen belge veya bilgilerden, çalıştığı tespit edildiği halde bu çalışmalarını Kuruma bildirilmeyen veya eksik bildirilen,

b) Ay içinde bazı işgünlerinde çalıştırılmadığına veya eksik ücret ödendiğine dair belgeleri Kuruma verilmeyen veya verilen bu belgeler Kurumca geçerli sayılmayan,

sigortalılar ile ilgili olarak düzenlenmesi gereken, sigortalı işe giriş bildirgesi ve aylık prim ve hizmet belgesi ünitece yapılacak bir ay süreli tebligat ile ilgili işveren veya alt işverenden istenir.

(9) Söz konusu belgeler, yapılan tebligata rağmen verilmediği takdirde Kurum ünitesince re'sen düzenlenir.

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler İle Yeminli Mali Müşavir raporlarına dayanarak prim tahakkuku

MADDE 124 – (1) Bu Yönetmeliğin 121 ve 122 nci maddeleri uyarınca, Kurumca serbest muhasebeci malî müşavirler ile yeminli malî müşavirler tarafından düzenlenen raporlar neticesinde, tahakkuk ettirilen primler, Kanunun 88 inci maddesi de dikkate alınmak suretiyle hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte bir ay içinde ödenmek üzere işverene tebliğ olunur.

(2) Ayrıca, işin yürütümü için gerekli olduğu saptanan asgari işçilik miktarının Kuruma bildirilmediğinin veya eksik bildirildiğinin anlaşılması halinde, bildirilmeyen tutarın hangi aya ait olduğu hususunda bir tespit varsa o aya; tespit yoksa faaliyette bulunulan son

aya mal edilir. Kanunun 102 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ile (e) bendinin (4) numaralı alt bendi de dikkate alınarak gerekli işlem yapılır.

İtiraz Komisyonları

MADDE 125- (1) Kurumca, sigortasız çalıştırıldığı veya eksik gün yada kazanç üzerinden Kuruma bildirildiği tespit edilen sigortalılara ilişkin tahakkuklara yapılacak itirazlar Prim Tahakkuk İtiraz Komisyonunca, Kurumca tahakkuk ettirilen idari para cezalarına yapılacak itirazlar İdari Para Cezaları İtiraz Komisyonunca, işkolu koduna yapılan itirazlar ise İşkolu Kodu İtiraz Komisyonunca değerlendirilerek, karara bağlanır.

(2) Prim Tahakkuk İtiraz Komisyonu; sosyal güvenlik merkez müdürü veya şube müdürü, şef, ilgili dosya memuru ve varsa avukattan oluşur.

(3) Kurumca tahakkuk ettirilen ve tebliğ edilen prim borcuna karşı tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde, prim borcunu tebliğ eden üniteye dilekçe vermek veya bu dilekçeyi taahhütlü olarak göndermek suretiyle işverence itiraz edilebilir. İtiraz Kurum işlemlerini durdurur. İtiraz, ünite Prim Tahakkuk İtiraz Komisyonunda incelenerek altmış gün içinde karara bağlanır. İtirazın reddi halinde işveren kararın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde yetkili iş mahkemesine başvurabilir.

(4) İdari Para Cezası İtiraz Komisyonu, sosyal güvenlik merkez müdürü veya şube müdürü, şef, ilgili dosya memuru ve varsa avukattan oluşur.

(5) Kanunla getirilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi veya geç olarak yerine getirilmesi halinde Kanunun 102 nci maddesine istinaden ilgililere idari para cezası verilir. İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İşveren, tebliğ edilen idari para cezası borcuna karşı tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içerisinde İdari Para Cezası İtiraz Komisyonuna dilekçe vermek veya bu dilekçeyi taahhütlü olarak göndermek suretiyle itiraz edebilir. İtiraz Kurum işlemlerini durdurur. İtirazlar, ilgili itiraz komisyonunda incelenerek altmış gün içinde karara bağlanır. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içerisinde yetkili İdare Mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içerisinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir.

(6) İşkolu Kodu İtiraz Komisyonu, sosyal güvenlik merkez müdürü veya şube müdürü, ilgili servis şefi ve memuru ile varsa sosyal güvenlik kontrol memurundan oluşur.

(7) Kurum, işyerinin tespit edilmiş bulunan tehlike sınıf ve derecesini, yaptıracağı incelemelere dayanarak kendiliğinden veya işverenin ya da Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanların isteği üzerine değiştirebilir. Kurumca yapılacak değişikliklere ilişkin kararın takvim yılından en az bir ay önce ilgililere tebliği, ilgililer tarafından değişiklik isteğinin de takvim yılından en az iki ay önce Kuruma bildirilmesi şarttır. Karara bağlanacak değişiklikler, karar veya istekten sonraki takvim yılı başından itibaren yürürlüğe girer. İşverenler ile Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanlar, tehlike sınıf ve derecesi ile prim oranı hakkında Kurumca yapılacak yazılı bildirim aldıktan sonra bir ay içinde Kuruma itiraz edebilir. Kurum, bu itirazı inceleyerek en geç üç ay içinde karara bağlayarak sonucunu itiraz edene bildirir. İlgililer, Kurumun kararı üzerine, kararın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde yetkili mahkemeye başvurabilir.

(8) İtiraz komisyonlarınca; itirazın reddi halinde işveren veya sigortalının, mahkemeye başvurması Kurum işlemlerini durdurmaz. İtiraz süresi geçtikten sonra yeni iddialar ileri sürülemez. Maddi hatalar taraflarca ileri sürülmemiş olsa dahi itiraz komisyonlarınca re'sen dikkate alınır. İtiraz komisyonları, iş durumuna göre, müdür veya yardımcısının çağrısı üzerine haftada en az bir defa çalışma saatleri içerisinde toplanır.

(9) İşveren, sigortalı veya bunların vekilleri, itiraz hakkında itiraz komisyonunca karar verilinceye kadar itirazlarından vazgeçebilirler. Vazgeçme, işverenin üniteye vereceği bir dilekçeyle veya bu husustaki beyanının tutanak ile tespiti suretiyle yapılır. Vazgeçme beyanı açık olmalıdır. Vazgeçme halinde itiraz eden o olaya münhasır olmak üzere itiraz hakkını kaybetmiş sayılır.

(10) İtiraz komisyonlarınca alınan kararlarda;

- a) Karar ve esas numarası,
 - b) İtiraz edenin adı, soyadı, ticari unvanı ve açık adresi,
 - c) İşyeri sicil numarası,
 - ç) Tebliğ olunan prim veya idari para cezası borcunun miktarı,
 - d) İşkolu koduna itiraz tarihi,
 - e) İtiraz olunan primin veya idari para cezası borcunun miktarı,
 - f) Borç tebligatının tebliğ tarihi,
 - g) İtirazın yapıldığı tarih,
 - ğ) İtirazın konusu,
 - h) Kararın gerekçesi ve hüküm,
 - ı) Karar tarihi,
- hususlarının bulunması gereklidir.

(11) İtiraz komisyonlarınca alınan karar üç nüsha düzenlenir. Üyeler tarafından imzalanıp ünite mühürü ile mühürlendikten sonra bir nüshası işyeri dosyasında muhafaza edilir, bir nüshası itiraz edene tebliğ olunur, bir nüshası da üniteye ayrı bir dosyada saklanır.

DOKUZUNCU KISIM

Kontrol, Denetim, Soruşturma ve Sigortasız Çalışmanın Önlenmesi

BİRİNCİ BÖLÜM

Kontrol, Denetim, Soruşturma

Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurları

MADDE 126 – (1) Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurları, 16/5/2006 tarihli ve 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununda belirtilen Kurum müfettişleri ile sosyal güvenlik kontrol memurlarıdır.

Kamu idarelerinin denetim elemanları tarafından yapılacak tespitler

MADDE 127 – (1) Kamu idarelerinin denetim elemanları, kendi mevzuatları gereğince işyerlerinde yapacakları her türlü soruşturma, denetim ve incelemeler sırasında, çalışanların ilgili mevzuat gereği sigortalı olup olmadığını tespit ederek; sigortasız çalışanları ve sigortalıların prime esas kazançlarını veya sigortalı gün sayılarının eksik bildirilmesi sonucunu doğuran tespitlerini, tespit tutanağıyla, Kuruma gönderilmek üzere bağlı buldukları kamu idaresine bildirirler.

(2) Sigortasız çalışıldığı ya da hizmet süreleri ve kazanç tutarları eksik bildirildiği tespit edildiğinde;

a) Sigortasız işçi çalıştıran işverenin adı ve soyadını, işyerinin unvanını, varsa Kurumda işlem gören işyeri sicil numarasını ve adresini,

b) Sigortasız çalışanların adı ve soyadını, baba adını, doğum yerini ve tarihini, TC kimlik numarasını ve ulaşılmış ise nüfus kaydına ilişkin cilt, sıra ve sayfa numaralarını, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında belirtilen statülerini, işe giriş tarihini, sigorta primine esas kazanç tutarlarını ve çalışma gün sayılarını,

ihativa edecek şekilde tespit tutanağı düzenlenir. Bu tutanak, ilgili kamu idarelerinin üst yazısı ekinde en geç bir ay içinde Kurumun ilgili ünitesine intikal ettirilir.

Kamu idarelerinin denetim elemanları tarafından yapılan tespitlere ilişkin olarak yürütülecek işlemler

MADDE 128- (1) Kamu idareleri denetim elemanlarının bu Yönetmeliğin 127 nci maddesinde belirtilen bilgileri ihtiva eder şekilde düzenledikleri ve işyerinde fiilen veya kayden çalıştığı tespit edilen sigortalılar ile sigortalı sayılanların prime esas kazançlarının veya sigortalı gün sayılarının eksik bildirilmesi sonucunu doğuran tespitlerine ilişkin tespit ve kayıt inceleme tutanakları, Kurumun ilgili ünitesi tarafından mevzuata uygun olarak işleme alınır. Tespit ve kayıt inceleme tutanağında eksiklik görülmesi halinde tutanak, noksanlıkların giderilmesi amacıyla ilgili kamu idarelerine gönderilir. İlgili kamu idarelerinden gelen yazıya göre işlemler sonuçlandırılır ve bu konuda ayrıca denetim isteminde bulunulmaz. Ancak, bu eksikliklerin yazışma yoluyla giderilememesi halinde eksikliklerin tamamlanması Kurumun denetim ve kontrol ile görevli memurları vasıtasıyla sağlanır.

(2) Askeri işyerlerine ait sigorta işlemlerinin denetim ve kontrolü askeri iş müfettişlerince de yapılabilir. Bu müfettişlerce düzenlenen raporlar üzerine yapılacak işlemlerle ilgili olarak birinci fıkra hükümleri uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Kayıtdışı Çalışmanın Önlenmesi

Eğitim ve bilinçlendirme

MADDE 129 – (1) Sosyal güvenlik bilincinin yerleştirilmesi ve artırılması amacıyla, Ülke genelinde örgün ve yaygın öğretimde, eğitim çalışmaları Kurumca yürütülür. İlgili kurum ve kuruluşlarla koordineli çalışmalar yapılır.

(2) Kurum, meslek örgütleri ile sendikalar ve diğer sosyal taraflarla sigortasız çalışmanın yoğun olduğu sektörlerin ve işyerlerinin tespiti, önlemler geliştirilmesi, bilinçlendirme ve eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi konularında ortak hareket eder.

(3) Üniteler, eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları süresince, işveren ve sigortalıların karşılaştıkları sorunlar, varsa çözüm önerilerini de içerecek şekilde düzenledikleri tutanaklarla birlikte durumu Kuruma bildirirler.

(4) Üniteler, sigortalılık işlemlerine ilişkin bilgileri Kurumca belirlenen sürelerde, performans raporları düzenleyerek Kuruma bildirirler.

(5) İşverenlerden Kanunda belirtilen yükümlülüklerini yerine getirenlerden Kurumca belirlenen kriterleri taşıyanlara “Takdir Belgesi” veya “Sosyal Güvenlik Sorumluluk Belgesi” verilebilir.

Koordinasyon

MADDE 130 - (1) Kurumun amaçlarına ve sürekli gelişim ile performans hedeflerine ulaşılmasına katkıda bulunmak, birimler arasında koordinasyonu, bilgi akışını ve uygulama birliğini sağlamak, sorunlara ortak çözümler üretmek üzere Koordinasyon Kurulu oluşturulur. Kurul; Kurum Başkanının başkanlığında, başkan yardımcıları, genel müdürler, Rehberlik ve Teftiş Başkanı, Strateji Geliştirme Başkanı, I. Hukuk Müşaviri, ilgili daire başkanları ile Ankara, İstanbul ve İzmir rehberlik ve teftiş grup başkanları ile aynı illerin sosyal güvenlik il müdürlerinden oluşur. Başkan, gündeme göre diğer sosyal güvenlik il müdürlerini de toplantılara davet edebilir. Kurul yılda en az bir defa toplanır. Kurulun sekreteryaya hizmetleri Strateji Geliştirme Başkanlığınca yürütülür.

ONUNCU KISIM

Çeşitli, Yürürlükten Kaldırılan, Geçici ve Son Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

Zamanaşımının mahiyeti ve süresi

MADDE 131- (1) Kurumun prim ve diğer alacakları ödeme süresinin dolduğu tarihi takip eden takvim yılı başından başlayarak on yıllık zamanaşımına tâbidir. Kurumun prim ve diğer alacakları; hizmet tespiti veya asgarî işçilik uygulaması nedeniyle doğmuş ise zamanaşımı süresi; mahkeme kararının kesinleşme tarihinden, Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilen memurları tarafından yapılan tespitler sonucunda doğmuş ise rapor tarihinden, kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden doğmuş ise bu soruşturma, denetim ve inceleme sonuçlarının Kuruma intikal ettiği tarihten veya bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulmuş kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden doğmuş ise bilgi ve belgenin Kuruma intikal ettiği tarihi takip eden yıl başından itibaren zamanaşımı on yıl olarak uygulanır. Bu alacaklar için Kanunun 89 uncu madde gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı, Kanunun 88 inci maddede belirtilen ödeme süresinin son gününü takip eden günden itibaren uygulanır.

(2) Genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin alacakları, hakkı doğuran olayın öğrenildiği tarihten itibaren iki yıl içinde istenmezse zamanaşımına uğrar, hakkı doğuran olay tarihinden itibaren ise beş yıl sonunda düşer.

(3) Kanuna dayanılarak Kurumca açılacak tazminat ve rüçû davaları, on yıllık zamanaşımına tâbidir. Zamanaşımı tarihi; rüçû konusu gelir ve aylıklar bakımından Kurumun onay tarihinden, masraf ve ödemeler için ise masraf veya ödeme tarihinden itibaren başlar.

(4) İdarî para cezaları on yıllık zamanaşımı süresine tâbidir. Zamanaşımı süresi, fiilin işlendiği tarihten itibaren başlar.

(5) Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, iş kazası, meslek hastalığı ve ölüm hallerinde bağlanması gereken gelir ve aylıkların, hakkın kazanıldığı tarihten itibaren beş yıl içinde istenmeyen kısmı zamanaşımına uğrar.

(6) Kuruma müracaat etmemenin haklı bir sebebe dayandığını ispat edenler hakkında, yukarıdaki beşinci fıkra hükümleri uygulanmaz.

(7) Kısa vadeli sigorta kollarından ve ölüm sigortasından kazanılan diğer haklar, hakkın doğduğu tarihten itibaren beş yıl içinde istenmezse düşer.

(8) Sigortalının yargı kararıyla gaipliğine karar verilmesi halinde hak sahiplerine bağlanacak gelir ve aylıklarla yapılacak toptan ödemeler ve genel sağlık sigortasına ait alacakların zaman aşımı süresi, gaipliğe ilişkin kararın kesinleştiği tarihte başlar.

Sosyal güvenlik sözleşmesi hükümlerine göre Kurum alacaklarının tahsili ve bilgi istenilmesi

MADDE 132 - (1) Kurumun her türlü prim alacakları ile idari para cezaları, sigortalıya ve hak sahiplerine yapılan her türlü ödemelere ait rücu talepleri, yersiz ödenen gelir ve aylıkların geri alınması ile, her türlü bilgi ve belgeler ülkemiz ile yapılmış olan ikili veya çok taraflı uluslararası sözleşmeye taraf olan ülkelerde ikamet eden işveren, işyeri sahibi, sigortalı ve üçüncü kişilerden, uluslararası sözleşmeye taraf ülkelerin sosyal güvenlik kurumları aracılığıyla sözleşme hükümleri çerçevesinde talep ve tahsil edilir.

Bilgi ve belge istenilmesi

MADDE 133- (1) 5411 sayılı Bankacılık Kanunu kapsamındaki kuruluşlar, döner sermayeli kuruluşlar ile diğer gerçek ve tüzel kişiler doğrudan, münferit olarak bilgi ve belge istenmesi hariç olmak üzere kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar ise Kurumla yapılacak protokoller çerçevesinde, Devletin güvenliği ve temel dış yararlarına karşı ağır sonuçlar doğuracak hâller ile özel hayat ve aile hayatının gizliliği ve savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla özel kanunlardaki yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümler dikkate alınmaksızın gizli dahi olsa Kurum tarafından kişilerin sosyal güvenliğinin sağlanması, 6183 sayılı Kanuna göre Kurum alacaklarının takip ve tahsili ile bu Kanun kapsamında verilen diğer görevler ile sınırlı olmak üzere istenecek her türlü bilgi ve belgeyi sürekli veya belli aralıklarla vermeye, bilgilerin elektronik ortamda görüntülenmesini sağlamaya, görüntülenen bu bilgilerin güvenliğini sağlamaya, muhafaza etmek zorunda oldukları her türlü belge ile vermek zorunda oldukları bilgilere ilişkin mikrofiş, mikrofilm, manyetik teyp, disket ve benzeri ortamlardaki kayıtlarını ve bu kayıtlara erişim veya kayıtları okunabilir hale getirmek için gerekli tüm sistem ve şifreleri incelemek için ibraz etmeye mecburdurlar.

(2) Kurum, Kanun gereği verilecek her türlü belge veya bilginin internet, elektronik ve benzeri ortamda gönderilmesi hususunda, gerçek ve tüzel kişileri zorunlu tutmaya, Kuruma verilmesi gereken her türlü belge, bildirme ve taahhünameyi diğer kamu idarelerine ait formlarla birleştirmeye, söz konusu belgeleri kamu idarelerinin internet ve elektronik bilgi işlem ortamından almaya, bu idarelere yapılacak bildirimleri Kuruma verilmiş saymaya, Kanunun uygulaması ile ilgili işveren, sigortalı ve diğer kurum, kuruluş ve kişilerin talepleri üzerine veya re'sen düzenleyeceği her türlü bilgi ve belgeyi bilgi işlem ortamında oluşturmaya, bu şekilde hazırlanacak olan bilgi ve belgelerin sadece internet ve benzeri iletişim ortamından ilgili kişilere verilmesini kararlaştırmaya yetkilidir. Elektronik ortamda hazırlanacak bilgi ve belgeler adli ve idari makamlar nezdinde resmi belge olarak geçerlidir.

(3) Belge veya bilgileri internet, elektronik ve benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulan gerçek ve tüzel kişilerin, Kurumun bilgi işlem sistemlerinin herhangi bir nedenle hizmet dışı kalması sonucu belge ve bilgiyi, Kanunda öngörülen sürenin son gününde Kuruma göndermemesi ve muhteviyatı primleri de yasal süresi içinde ödeyememesi halinde, sorunların ortadan kalktığı tarihi takip eden üçüncü işgününün sonuna kadar belge veya bilgiyi gönderir ve muhteviyatı primleri de aynı sürede Kuruma öder ise bu yükümlülükleri Kanunda öngörülen sürede yerine getirmiş kabul edilir.

Tebliğ çıkarma yetkisi ve bildirimler

MADDE 134 – (1) Kurum, Kanunla yerine getirmekle yükümlü olduğu hizmetlerin uygulanmasına ilişkin hususları duyurmak amacıyla tebliğ çıkarmaya yetkilidir.

(2) Kurum tarafından yapılacak yükümlülük içeren bildirimler, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri saklı kalmak koşulu ile 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılır.

4046 sayılı Kanunun uygulanmasına ilişkin esaslar

MADDE 135– (1) 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Kanunun 21 inci maddesi kapsamında iş kaybı tazminatı alanlar, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı ve genel sağlık sigortalısı sayılır. Ancak, bunlar kısa vadeli sigorta kollarına tabi değildir. Kanun kapsamındaki yükümlülüklerin ne şekilde yerine getirileceği Kurum ile Türkiye İş Kurumu arasında yapılacak protokolle belirlenir.

(2) Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimine katılan Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde belirtilen kursiyerlerle ilgili olarak sigortalı ve işyeri tescili, prim belgelerinin verilmesi ve primlerin ödenmesi ile iş kazası ve meslek hastalıklarının bildirim gibi yükümlülüklerle ilişkin usul ve esaslar Kurum ile Türkiye İş Kurumu arasında yapılacak protokolle belirlenir.

Uzlaşma

MADDE 136– (1) Devamlı işyerlerinde Kurumun denetim ve kontrolle görevli elemanlarınca yapılan tespitler sonucu belirlenen ve sigortalılarla ilgilendirilmeyen asgari işçilik tutarının uzlaşması ile ilgili olarak uzlaşma komisyonunun oluşumu, komisyonun çalışma usul ve esasları ile uzlaşmaya ilişkin diğer usul ve esaslar Kanunun 85 inci maddesi gereği Kurumca çıkarılacak yönetmelik hükümlerine göre yürütülür.

İtibari hizmet süreleri ve itibari hizmet süresi primi

MADDE 137– (1) İtibari hizmet süresi uygulamasından Kanunun 49 uncu maddesinde yer alan sigortalılar yararlandırılır.

(2) İtibari hizmet süresi, Kanuna göre bağlanacak aylıklar ve yapılacak toptan ödemelerin hesabında dikkate alınan ancak hiçbir şekilde Kanunla tanınan hakları kazanma bakımından gerekli prim ödeme gün sayısı, yaş ve emeklilik ikramiyesinin hesabında nazara alınmayan süredir.

(3) Sigortalıların itibari hizmet süresinden yararlandırılabilmesi için hizmetlerin Kanunun 49 uncu maddesinde belirtilen unvanlarda, görevlerde ve yerlerde geçmesi şarttır.

(4) Kurum, sigortalıların ve işlerin Kanunun 49 uncu maddesinde öngörülen itibari hizmet süresi kapsamında olup olmadığının tespiti amacı ile işverenlerden uygun görülen bilgi ve belgeleri isteme hakkına sahiptir.

(5) İşverenlerce, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamındaki sigortalıların yıl içerisinde itibari hizmet süresi kapsamında geçen çalışmalara ait prim ödeme gün sayıları, yıllık itibari hizmet süresi prim ve hizmet belgesinde (Ek-9 C ve EK-9 C1) ayrı bir belge türü koduyla Kuruma verilecek olan yıllık itibari hizmet süresi prim belgesi ile çalışmanın olduğu yılın son ayında tespit edilerek bildirilir.

(6) İtibari hizmet süresi, sigortalıların Kanununun 49 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) bentlerinde ve ikinci fıkrasında belirtilen sigortalıların Kanunda belirtilen işlerde geçen çalışma sürelerinin her yılı için;

a) Üç ay eklenecekse (itibari hizmet süresi kapsamında çalışılan gün sayısı x 0,25),

b) Altı ay eklenecekse (itibari hizmet süresi kapsamında çalışılan gün sayısı x 0,50),

formülü uygulanarak hesaplanır.

(7) Kanununun 49 uncu maddesinde belirtilen unvanlarda, görevlerde ve yerlerde yıl içerisinde geçen çalışmaların gün sayısı dikkate alınmak suretiyle, yukarıdaki 5 inci fıkraya göre süre tespiti yapılarak itibari hizmet süresinden yararlandırılacağı gün sayısı bulunur. Tespit edilen gün sayısı ile yılın son ayında sigortalı adına ödenen malullük, yaşlılık ve ölüm sigortasına ait sigortalı ve işveren prim toplam tutarının 30'a bölünmek suretiyle bulunacak günlük prim tutarının, itibari hizmet süresi ile çarpılması sonucu işveren tarafından ödenecek prim tutarı tespit edilir. Tespit edilen bu tutarın tamamı, Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerinde belirtilen sigortalılar için, işveren tarafından çalışmanın olduğu yılın son ayını takip eden 15 gün içinde prim belgesi verilmek suretiyle ödenir.

(8) Yıl içerisinde itibari hizmet süresine tabi görevinden ayrılanların, ayrıldıkları aydaki sigortalı adına ödenen malullük, yaşlılık ve ölüm sigortasına ait sigortalı ve işveren prim toplam tutarının 30'a bölünmek suretiyle bulunacak günlük prim tutarının, itibari hizmet süresi ile çarpılması sonucu işveren tarafından ödenecek prim tutarı tespit edilir ve bu tutar ayrıldığı ayı takip eden 15 gün içinde prim belgesi verilmek suretiyle ödenir.

(9) Kanununun 49 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerine göre itibari hizmet süresinden yararlandırılanların bu süresi toplam üç yıldan fazla olamaz.

(10) Kanununun 49 uncu maddesinin ikinci fıkrasına göre itibari hizmet süresinden yararlandırılanlarda süre sınırı yoktur.

(11) Kanununun 49 uncu maddesinin ikinci fıkrasına göre itibari hizmet süresinden yararlandırılanların sürelerine birinci fıkranın (a) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde gösterilenler için itibari hizmet süresi ayrıca eklenir.

Uygulanmasına devam edilecek hükümler

MADDE 138 -(1) Bu Yönetmeliğin yürürlük tarihinden önce yürürlükte olan yönetmeliklerin Kanuna ve bu Yönetmeliğe aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

Sigorta ve emekli sicil ile tahsis numaraları ve dosyalar

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sosyal güvenlik kurumlarına tescilli yapılan sigortalıların eski tescil bilgileri, sosyal güvenlik sicil numarası

altında güncellenerek Kanuna göre tescil işlemleri sonuçlandırılır. Bunlar için ayrıca sigortalı işe giriş bildirgesi talep edilmez. Sosyal güvenlik sicil numarası ile tescil edilene kadar eski emekli, sigorta ve Bağ-Kur sicil numaraları kullanılır. Sosyal güvenlik sicil numaraları ile birlikte bu numaraların sadece arşivleme işlemlerinde kullanılmasına devam edilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen sigortalıların;

a) Tescil kayıtları, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa tescil edilen sigortalılar için oluşturulan tescil kütüğündeki,

b) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki hizmet kayıtları, sigortalılıkları Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce veya sonra başlayan sigortalılar için Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki süreler için oluşturulan hizmet kütüğündeki,

kayıtları ile birleştirilerek ortak bir veri tabanı oluşturulur.

(3) Elektronik arşiv alt yapısı oluşturuluncaya kadar Kurumca gerekli görülmesi halinde, sigortalılarla ilgili Kurum dışından alınan veya Kurumca düzenlenen kağıt ortamındaki belgelerin muhafazası ve bu belgelere erişimi sağlamak üzere, her bir sigortalı için sigorta sicil dosyası açılabilir.

(4) Kanunla yürürlükten kaldırılan sosyal güvenlik kanunlarına göre gelir ve aylık bağlananlara, bu Yönetmeliğin 72 nci maddesinde belirtilen tahsis numarası verilir. Ancak, tahsis kodları, tahsis kodunun başlangıcına, devredilen sosyal güvenlik kurumlarından hangisinin gelir veya aylık bağladığının tespitini sağlamak üzere;

a) Sosyal Sigortalar Kurumunca bağlanan gelir ve aylıklar için (A),

b) Bağ-Kur'ca bağlanan aylıklar için (B) ,

c) Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına bağlanan aylıklar için (C),

kodu eklenir.

(5) Dördüncü fıkrada belirtilen uygulama başlatılıncaya kadar, Kanunla yürürlükten kaldırılan sosyal güvenlik kanunlarına göre gelir veya aylık bağlananların ödeme işlemleri, eski emekli sicil ve tahsis numaraları üzerinden yürütülür.

Eski işyerlerinin tescil işlemleri

GEÇİCİ MADDE 2 –(1) Kanunun yürürlük tarihinden önce, yürürlükten kaldırılan 506 sayılı Kanuna göre tescilli bulunan işyerleri için ayrıca tescil işlemi yapılmaz. Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamına giren sigortalılara ilişkin işlemler, tescilli olan bu işyerleri dosyalarından sürdürülür.

(2) Kanun yürürlüğe girmeden önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre iştirakçi çalıştıran ve Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra da Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılan kişileri çalıştırmaya devam eden kamu idareleri işyeri bildirgesini en geç 24/10/2008 tarihine kadar Kuruma vermek zorundadırlar. İşyeri bildirgesinin Kurumca belirlenecek süre içinde verilmemesi durumunda, Kanunun 102 nci maddesinin (b) bendi gereğince idarî para cezası uygulanır.

İsteğe bağlı sigortalılar

GEÇİCİ MADDE 3 – (1) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce;

- a) 506 sayılı Kanunun 85 inci,
- b) 1479 sayılı Kanunun 79 uncu,
- c) 2926 sayılı Kanunun 60 inci,

maddelerine tabi isteğe bağlı sigortalılığı devam edenlerin **bu sigortalılıkları**, yeni bir yazılı talep alınmaksızın ve Türkiye’de ikamet şartı aranmaksızın Kanunun isteğe bağlı sigortalılığına ilişkin hükümlerine göre devam ettirilir.

(2) Yukarıda (1) inci fıkrada belirtilenlerin isteğe bağlı sigorta primi ödenmiş süreleri, malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile genel sağlık sigortası hükümlerinin uygulamasında dikkate alınır ve bu süreler sigortalılık süresi olarak kabul edilir.

(3) Bunların Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki sürelerle ait primlerin tahsilinde birinci fıkrada belirtilen ilgili mülga kanun ile birinci fıkranın (a) bendi kapsamındakiler için 5458 ve 5763 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

(4) Kanunun yürürlük tarihinden önce Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen kurslarda usta öğretici olarak çalıştırılanların, Kanunun yürürlük tarihinden sonra 30 günden az zorunlu sigortalılıklarına ilişkin prim ödeme gün sayılarına ilaveten ödeyecekleri isteğe bağlı sigorta primlerinin tespitinde Kanunun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının yarısı esas alınır. Bu sigortalıların prime esas kazanç alt sınırı dışında bir kazanç bildirmeleri halinde isteğe bağlı sigorta primi, alt sınırın yarısına isabet eden prim ile alt sınırı aşan tutara isabet eden primin toplam tutarındır.

(5) Kanunun yürürlük tarihinden önce 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinde belirtilen işleri, hizmet akdi ile herhangi bir işverene tabi olmaksızın sürekli ve kazanç getirici nitelikte yapmakta olanların, Kanunun yürürlük tarihinden sonra aynı şartlarla bu işleri yaptıkları, Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Kurumca hazırlanacak tebliğ ile usul ve esasları belirlenecek olan kadın isteğe bağlı sigortalılar, Kanunun yürürlüğe girdiği yıl için Kanunun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının 15 katı üzerinden başlanılarak, takip eden her yıl için bir puan artırılmak suretiyle 30 katını geçmemek üzere malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile genel sağlık sigortası primi öderler.

Eski gelir ve aylıklarda durum değişiklikleri

GEÇİCİ MADDE 4 – (1) Sigortalı veya hak sahiplerine, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 506, 1479, 2925 ve 2926 sayılı Kanunlara göre bağlanıp, 5510 sayılı Kanun hükümlerine göre ödenmesine devam edilen gelir ve aylıkların, durum değişikliği nedeniyle artırılması, azaltılması, kesilmesi veya yeniden bağlanmasında Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili Kanun hükümleri uygulanır. 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi hükümleri saklıdır.

(2) Ölen sigortalının hak sahiplerine gelir ve aylık bağlanması ile bu gelir ve aylıkların durum değişikliği hallerinde artırılması, azaltılması, kesilmesi veya yeniden bağlanmasında Kanunun yürürlük tarihinden önce ölen sigortalılar için mülga kanun hükümleri, Kanunun

yürürlük tarihinden sonra ölen sigortalılar için ise Kanun hükümleri uygulanır. Gelir veya aylık almakta iken Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ölen sigortalının hak sahipleri için de Kanun hükümleri uygulanır.

(3) “Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık İşlemleri Yönetmeliği”nin yürürlüğe girdiği tarihten önce meydana gelen;

a) İş kazası, meslek hastalığı, vazife malûllüğü, harp malûllüğü sonucu meslekte kazanma gücü kayıp oranları,

b) Malûlen emeklilik ile yaşlılık sigortası erken yaşlanma ve çalışma gücü kayıp oranları,

c) Hak sahibi malul çocukların çalışma gücü kayıp oranları,

tespiti sonucu gelir ve aylık alanların kontrol muayenelerine ilişkin değerlendirme ilk tespitlerinde esas alınan mevzuat hükümleri doğrultusunda yapılır.

(4) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce birden fazla dosyadan gelir veya aylık alınması durumunda, Kanunun yürürlük tarihinden sonra yeni dosyadan gelir veya aylık alınmasına hak kazanılması halinde, yeni bağlanacak dosyadaki gelir ve aylık miktarı da dahil olmak üzere mukayese yapılarak en düşük miktarlı dosya kapsamından çıkarılır.

Sigortalılık Süresi

GEÇİCİ MADDE 5 – Kanunun yürürlük tarihine kadar 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı, 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı, 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı, 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı, 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı kanunlar ile 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesindeki sandıklara tâbi sigortalılık başlangıçları ile hizmet süreleri, fiilî hizmet süresi zammı, itibarî hizmet süreleri, borçlandırılan ve ihya edilen süreler ve sigortalılık süreleri tabi oldukları kanun hükümlerine göre değerlendirilir.

506 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 6 – (1) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalıları çalıştıranlar tarafından Kuruma yapılacak bildirimler, Kurum ile işveren, kamu idareleri ile kurum ve kuruluşların internet ve elektronik alt yapısı oluşturuluncaya kadar kağıt ortamında yürütülür. Adi posta yolu ile gönderilen veya Kuruma doğrudan verilen işe giriş bildirgelerinde, bildirgenin Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarih; taahhütlü, iadeli taahhütlü veya acele posta servisi olarak gönderilenlerde ise postaya verildiği tarih, bildirim tarihi olarak kabul edilir.

(2) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mülga 506 sayılı Kanunun 86 ncı maddesine göre malullük, yaşlılık ve ölüm topluluk sigortasına tabi olanlardan;

a) Avukat ve noterler, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi,

b) Sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmayan ülkelerde iş üstlenen Türk işverenlerince bu işlerde çalıştırılan Türk işçileri, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi,

kapsamında sigortalı sayılırlar.

(3) Bunların kendileri veya işverenleri tarafından örneği Kurumca hazırlanan belgenin Kanunun yürürlük tarihinden itibaren en geç üç ay içinde Kuruma verilmesi zorunludur. Üç ay içinde verilmediği takdirde Kurumdaki eski topluluk sigortası kayıtları esas alınarak tescilleri sağlanır.

(4) Kanunun yürürlük tarihinden önce uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri hakkında kısa vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır. Bu sigortalıların uzun vadeli sigorta kollarına tabi olmak istemeleri halinde, Kanunun 50 nci maddesinin ikinci fıkrasının Türkiye’de yasal olarak ikamet etme şartı ile aynı fıkranın (a) bendinde belirtilen şartlar aranmaksızın haklarında isteğe bağlı sigorta hükümleri uygulanır. Bu kapsamda, isteğe bağlı sigorta hükümlerinden yararlananlardan ayrıca genel sağlık sigortası primi alınmaz. Bunların bildirimleri işverenleri tarafından durumlarına uygun aylık prim ve hizmet belgesi ile yapılır.

(5) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki kısa ve uzun vadeli sigorta kollarına ait topluluk sigortası primlerinin takip ve tahsilinde, ilgili topluluk sigortası sözleşmesi ile 506, 5458 ve 5763 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

(6) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce;

a) Geçmiş dönemlere ait mutabakatı sağlanamayan üç aylık veya dört aylık sigorta primleri dönem bordrolarının incelenerek işleme alınmasında sakınca görülmeyen sigortalı kayıtlarının bilgisayara aktarılmasına,

b) Geçmiş dönem üç aylık veya dört aylık sigorta primleri bordrolarında yer alan sicilsiz tahakkukların, bu tahakkuklar üzerinde hak iddia eden sigortalılara maledilmesine,

mülga Kanun hükümlerine göre karar vermek üzere ünitelerde komisyonlar oluşturulabilir. Komisyonların çalışma usul ve esasları Genel Müdürlükçe belirlenir.

(7) 506 sayılı Kanunun mülga ek 5 inci maddesinde sayılan itibari hizmet süresi kapsamında yer alıp Kanunun 40 ıncı maddesinde sayılmayan işlerde, Kanunun yürürlük tarihinden önce geçen çalışma sürelerinin değerlendirilmesinde 3600 gün prim ödeme şartı aranmaz. Bu itibari hizmet süreleri aylığa hak kazanma koşullarında dikkate alınır.

1479 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 7- (1) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanlar hakkında Kuruma yapılacak bildirimler, Kurum ile ilgili kurum ve kuruluşların, internet ve elektronik alt yapısı oluşturuluncaya kadar, kağıt ortamında yürütülür. Adi posta yolu ile gönderilen veya Kuruma doğrudan verilen işe giriş bildirgelerinde, bildirgenin Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarih; taahhütlü, iadeli taahhütlü veya acele posta servisi olarak gönderilenlerde ise postaya verildiği tarih, bildirim tarihi olarak kabul edilir.

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki ticari kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek ve basit usulde gelir vergisi mükellefleri ile anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi ortakları, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları, diğer şirket ve donatma iştiraklerinin ise tüm ortaklarından, sigortalılık niteliği taşıdıkları halde Kanunun yürürlük tarihinden önce kayıt ve tescilini

yaptırmamış olanların sigortalılıkları, Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla başlar. Ancak Kanunun yürürlük tarihi ile 4/10/2000 tarihi arasında vergi mükellefiyet süreleri bulunmak kaydı ile sigortalının Kanunun yürürlük tarihinden itibaren 6 ay içinde talepte bulunması halinde, vergi mükellefiyet sürelerinin tamamı için Kanunun 80 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendine göre talep tarihindeki prime esas kazancının % 32'si üzerinden borçlanma tutarı hesaplanır ve sigortalıya tebliğ edilir. Sigortalının kendisine tebliğ edilen borçlanma tutarının tamamını tebliğ tarihinden itibaren 6 ay içinde ödemesi halinde, bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilir. Sigortalıya tebliğ edilen borç tutarının bu süre içerisinde tam olarak ödenmemesi halinde ise bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilmez ve ödenen tutar Kanunun 89 uncu maddesine göre iade edilir.

(3) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununa göre başlatılmış olan icra takipleri anılan kanun hükümlerine göre takip edilerek sonuçlandırılır.

(4) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan köy muhtarlarının prime esas kazançlarının belirlenmesinde; Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten 31/12/2008 tarihine kadar, Kanunun 80 inci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazancın 15 katı dikkate alınır. Bu oran 30 katı geçmemek üzere her yıl 1 puan artırılarak uygulanır.

(5) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine tabi sigortalılardan tarımsal faaliyetlerde bulunanlar hariç, kendi adına ve hesabına bağımsız çalışan sigortalılardan, Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olarak kaydı ve tescili yapılmış olanların Kanunun 80 inci maddesine göre belirlenen prime esas kazançlarını Kanunun yürürlük tarihinden itibaren 6 aylık sürede beyan etmemeleri halinde, ödeyecekleri aylık primler beyanda bulununcaya kadar daha önce ödemiş oldukları gelir basamaklarına karşılık gelen tutarlar üzerinden alınır. Ancak, bu tutarlar Kanunun 82 nci maddesinde belirtilen asgari günlük kazanç alt sınırına göre hesaplanan aylık prime esas kazanç tutarından az olamaz. Bu sigortalılar için prime esas kazançlarının beyanı ile ilgili Yönetmeliğin 110 uncu maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendine göre ödemenin beyan olarak kabulüne ilişkin hüküm, Kanunun yürürlük tarihinden itibaren 6 aylık süreyle uygulanmaz.

(6) 1479 ve 2926 sayılı kanunlara göre tescilleri yapıldığı halde, Kanunun geçici 17 nci maddesinin yürürlük tarihi itibarıyla beş yılı aşan süreye ilişkin prim borcu bulunanların, bu sürele ilişkin prim borçlarını, prim borçlarının ödenmesine ilişkin Kurumca çıkarılacak genel tebliğin yayımı tarihini takip eden aybaşından itibaren 6 ay içerisinde ödememeleri halinde, prim ödemesi bulunan sigortalıların daha önce ödedikleri primlerin tam olarak karşıladığı ayın sonu itibarıyla, prim ödemesi bulunmayan sigortalıların ise tescil tarihi itibarıyla sigortalılığı durdurulur. Prim borcuna ilişkin süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilmez. Bu sürele ilişkin Kurum alacakları takip edilmez ve Kurum alacakları arasında yer verilmez. Ancak, sigortalı ya da hak sahipleri daha sonra müracaat tarihindeki Kanunun 80 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre belirlenecek prime esas kazanç tutarı üzerinden hesaplanacak borç tutarının tamamını, borcun tebliğ tarihinden itibaren üç ay içinde ödedikleri takdirde, bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilir. Sigortalılıkları önceki Kanunlara göre durdurulanlar için de bu fıkra hükmü uygulanır.

(7) 1479 sayılı Kanuna göre aylık almakta olanlarla Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında çalışmalarını nedeniyle Kanunun geçici 2 nci maddesine göre aylık bağlanacaklara ilgili dosyasından 10 yıl süreyle sağlık sigortası veya genel sağlık sigortası primi ödememiş olanlardan, sağlık sigortası ve genel sağlık sigortası primi kesilmiş

olan süreler düşölmek kaydıyla, aylıklarının % 10' u oranında ve 10 yılı tamamlayacak süreyle genel sağlık sigortası primi kesilir.

(8) Kanunun yürürlük tarihinden önce 2108 sayılı Yasanın 4 üncü maddesine göre muhtar seçildikleri tarih itibarıyla 1479 sayılı Kanuna göre kayıt ve tescilleri yapılan köy muhtarlarından; primlerini Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalılar gibi ödemek isteyenlerin, Kanunun yürürlük tarihinden itibaren 6 ay içinde yazılı talepte bulunmaları halinde, sigortalılıkları aynen devam ettirilir. Bu süre içerisinde talepte bulunmayanlar hakkında ise Kanun hükümleri yürürlük tarihinden itibaren uygulanır.

(9) Kanunun yürürlük tarihinden önce 1479 sayılı Kanun kapsamında sigortalı sayılıp, Kanunun 4 üncü maddesinin (b) bendi kapsamında sigortalı sayılmayan anonim şirketlerin kurucu ortaklarından, Kanunun yürürlük tarihinden sonra sigortalılıklarını devam ettirmek isteyenlerin Kanunun yürürlük tarihinden itibaren 6 ay içinde yazılı talepte bulunmaları halinde, sigortalılıkları aynen devam ettirilir. Bu süre içerisinde talepte bulunmayanların sigortalılıkları ise Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla sona erer.

(10) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar T.C. Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu ve 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesinde belirtilen emekli sandıkları ile kanunla kurulu diğer emekli sandıklarınca kendilerine yaşlılık, malullük veya ölüm aylığı bağlananlar, 1/10/1972 tarihinden itibaren 1479 sayılı Kanun kapsamı dışında sayılırlar.

Ancak, 1479 sayılı Kanuna tabi hizmet süreleri, diğer kurum ve sandıklara bildirilmiş ise bu hizmetler geçerli sayılır.

2829 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 8- (1) 24/5/1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun 13 üncü maddesine göre Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki sürelere ait müşterek aylıklardaki sosyal güvenlik kurumlarına ait katılım payları, karşılıklı olarak tasfiye edilir. Ancak, 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesine tabi sandıkların Kanunun geçici 20 nci maddesine göre Kurumca devralınacağı tarihe kadar olan müşterek paylardaki katılım paylarının 2829 sayılı Kanuna göre karşılıklı olarak tahsil ve tediyesine devam edilir.

(2) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı veya iştirakçi olup bu tarihten sonra aylık talebinde bulunanlardan, farklı sosyal güvenlik kurumlarına tabi hizmetleri bulunan ya da Kanunda belirtilen sigortalılık hallerinden birden fazlasına tâbi olanların tahsis taleplerinde, Kanunla mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri uygulanır. Kanuna tabi geçen hizmetlerle 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesine tabi sandıklarda geçen hizmetlerin birleştirilmesinde de mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri uygulanır. 1479 ve 2926 sayılı kanunlara tabi geçen hizmetlerle birlikte bağlanacak aylıklarda bu hizmetler, prim ve prime ilişkin her türlü borçların ödendiği tarih itibarıyla geçerli sayılır ve bu hizmetlere istinaden bağlanacak aylıklar, prim ve prime ilişkin her türlü borcun ödendiği tarihi takip eden aybaşında başlar.

2925 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 9- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununa tâbi olanlar, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci

fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı kabul edilir. 2925 sayılı Kanuna tabi olan sigortalılar ile bunların hak sahipleri ve bakmakla yükümlü olduğu kimselerin her türlü hak ve yükümlülükleri, Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri hariç olmak üzere 2925 sayılı Kanuna göre devam eder.

(2) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 2925 sayılı Kanuna tabi olan sigortalılardan bu tarihten sonra alınacak primlerin hesabına esas tutulacak günlük kazanç, Kanunun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazancın alt sınırıdır.

(3) 2925 sayılı Kanunun öngördüğü her türlü yardım ve ödemeleri karşılamak üzere, Kurumca sigortalılardan Kanunla değişik 2925 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi gereğince %12.5'i genel sağlık sigortası primi olmak üzere %32.5 oranında prim alınır. Sigortalılar, her ayın primini en geç ertesi ayın sonuna kadar Kurum hesabına alacak kaydedilmek üzere ilgili banka şubelerine öderler. Şu kadar ki, gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte ait olduğu yılı izleyen yılın Şubat ayı sonuna kadar ödenen primler de süresi içinde ödenmiş kabul edilerek sigortalılığın sona ermesine neden olmaz.

(4) Prim, süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, ödenmeyen kısmı sürenin bittiği tarihten itibaren ilk üç aylık sürede her bir ay için % 3 oranında gecikme cezası uygulanarak artırılır. Ayrıca, her ay için bulunan tutarlara ödeme süresinin bittiği tarihten başlamak üzere borç ödeninceye kadar her ay için ayrı ayrı Hazine Müsteşarlığınca açıklanacak bir önceki aya ait Yeni Türk Lirası cinsinden iskontolu ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerinin aylık ortalama faizi bileşik bazda uygulanarak gecikme zammı hesaplanır. Ancak, ödemenin yapıldığı ay için gecikme zammı günlük hesaplanır.

(5) 2925 sayılı Kanunda belirtilen haklardan yararlanabilmek için gerekli olan primler ödenmedikçe sigortalılar ile bunların hak sahiplerine ve bakmakla yükümlü olduğu kişilere bu haklar verilmez. Ancak, prim borcunun geç ödenmesi halinde, gelir ve aylıkların ödenmesine, söz konusu primlerin ödenmesini müteakip hak kazanılan tarih itibarıyla başlanır.

(6) Alınacak prim ve yapılacak yardımların hesabında esas tutulacak gün sayısı, primi ödenmiş her ay için on beş, bir tam yıl için 180 gündür. Primi ödenmiş ayın prim ödeme gün sayısı, ayın onaltısından itibaren tam ay gibi kabul edilir.

(7) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 2925 sayılı Kanuna göre sigortalı sayılanlardan;

a) Primlerini gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte ait olduğu yılı takip eden yılın Şubat ayı sonuna kadar ödemeyenlerin, o yılın 1 Ocak gününden itibaren,

b) Sigortalılıklarına devam etmek istemediklerini Kuruma yazılı olarak bildirenlerin, bu bildirim Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarihi izleyen yılbaşından itibaren,

c) Kanuna ve 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci madde kapsamındaki sandıklara tabi olarak sigortalılığı başlayanların, prim kesilmeye başladığı tarihten itibaren,

sigortalılıkları sona erer. Ancak, (c) bendi uyarınca sigortalılıkları sona erip de, prim ödenmesine son verilenlerin 2925 sayılı Kanuna tabi sigortalılıkları, prim ödenmesine son verildiği tarihi takip eden ay başından itibaren kendiliğinden başlar.

(8) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki ayda 2925 sayılı Kanuna göre sigortalılık talebinde bulunanlar hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

2926 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 10 – (1) Kanunun yrrlge girdiği tarihten önce 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına alışanlar Sosyal Sigortalar Kanununa tabi sigortalı olanların hak ve yükümlülükleri, Kanunun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin 4 numaralı alt bendi kapsamında devam eder.

(2) Tarımsal faaliyette bulunanlar ile ilgili bildirim yükümlülüğü e-sigorta ile yerine getirilebileceği gibi kağıt ortamında da yapılabilir. Adi posta yolu ile gönderilen veya Kuruma doğrudan verilen işe giriş bildirgelerinde, bildirgenin Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarih, taahhütlü, iadeli taahhütlü veya acele posta servisi olarak gönderilenlerde ise postaya verildiği tarih, bildirim tarihi olarak kabul edilir. Sonradan verilen sigortalı işe giriş bildirgelerinin, e-Sigorta ile kabul edilmesi hususunda Kurum yetkilidir.

(3) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin 4 numaralı alt bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan prime esas kazançlarının belirlenmesinde; Kanunun yrrlge girdiği tarihten, 31/12/2008 tarihine kadar Kanunun 80 inci maddesine göre belirlenen günlük kazancın 15 katı dikkate alınır. Bu oran 30 katı geçmemek üzere her yıl 1 puan artırılarak uygulanır.

(4) Yönetmeliğin 119 uncu maddesinin dokuzuncu fıkrasına göre tarımsal ürün bedellerinden yapılacak tevkifata ilişkin düzenleme yapılıncaya ve tevkifatı yapan gerçek ve tüzel kişilerin Kurum bilgisayar sistemine erişimi sağlanıncaya kadar 26/3/1994 tarihli ve 21886 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4 Seri Nolu Uygulama Tebliği hükümlerine göre işlem yapılır.

(5) 2926 sayılı Kanuna göre aylık almakta olanlarla Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin 4 numaralı alt bendi kapsamında çalışmaları nedeniyle Kanunun geçici 2 nci maddesine göre aylık bağlanacaklara ilgili dosyasından on yıl süreyle sağlık sigortası veya genel sağlık sigortası primi ödememiş olanlardan, sağlık sigortası ve genel sağlık sigortası primi kesilmiş olan süreler dşlmek kaydıyla, aylıklarının % 10'u oranında ve 10 yılı tamamlayacak süreyle genel sağlık sigortası primi kesilir.

5434 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 11– Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılardan;

(1) Kanunun yrrlge girdiği tarihten önce, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa tâbi iştirakçi olanlar Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında kabul edilir.

(2) Kanunun yrrlge girdiği tarihte kamu idarelerinde hizmet akdi ile veya sözleşmeli olarak çalışanlardan, ilgili kanunları gereği 5434 sayılı Kanun ile ilgilendirilenler aynı statüde çalışmaya devam ettikleri sürece, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre sigortalı sayılırlar ve bunlar hakkında Kanunun geçici 4 üncü madde hükümleri uygulanır.

(3) Kanunun yrrlge girdiği tarihte iştirakçi olup, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanların kurumlarınca, bu kapsamdaki sigortalılar için her ay emekli keseneklerine esas aylıklarının % 12'si oranında genel sağlık sigortası

primi ödenir. Emekli kesenek ve kurum karşılıkları ile fiili hizmet süresi zammı, itibari hizmet süresi zammı kesenek ve kurum karşılıklarının ödenmesi bu kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılır. Bunlara ait belgelerin düzenlenmesi ve Kuruma gönderilme süreleri hakkında bu Yönetmeliğin 113 ve 119 uncu maddelerine göre işlem yapılır.

(4) 5434 sayılı Kanun kapsamında geçen fiili hizmet süresi, genel sağlık sigortasının uygulanmasında gerekli olan prim ödeme gün sayısında dikkate alınır.

(5) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçi olup, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra aylık talebinde bulunanlardan, farklı sosyal güvenlik kurumlarına ya da Kanunda belirtilen sigortalılık hallerinden birden fazlasına tabi olanlara aylık bağlanmasında esas alınacak sigortalılık hali mülga 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre tespit edilir. Kanunun yürürlük tarihinden önce iştirakçiliği olmayanlar hakkında, 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre aylık bağlanmaz..

(6) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte ödenmekte olan; aylık, tazminat, harp malûllüğü zammı, diğer ödemelerin ve yardımların ödenmesine, yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanunda kendileri için belirtilmiş olan şartlara haiz oldukları müddetçe devam edilir.

(7) 5 ila 10 yıl arasında fiili hizmet süresi olan iştirakçilerden dolayı dul ve yetim aylığı bağlanmış olanların, aylık ve diğer ödemelerine, Kanunun 32 nci , 34 üncü ve 37 nci maddelerindeki ölüm sigortasından aylığa hak kazanılması ve ödenmesine ilişkin şartları taşımaları kaydıyla devam edilir.

(8) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçiliği bulunanlar ile Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olarak çalışmış olup Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olarak yeniden çalışmaya başlayanlar ve bunların dul ve yetimlerinin; emekli, malullük, vazife ve harp malullüğü ile dul ve yetim aylıklarının bağlanması işlemlerinde aylığın esas tüm unsurlarla aylığın ödenmesine kadar geçen süre de dahil;

a) Aylıklarının bağlanması, artırılması, azaltılması, kesilmesi, yeniden bağlanması, diğer ödemeler ve yardımlar (ölüm yardımı ile evlenme ikramiyesi hariç) ile emeklilik ikramiyeleri hakkında 2829 sayılı Kanun hükümleri de dikkate alınarak,

b) Toptan ödeme ve ihya işlemleri, hizmet borçlanmaları, kesenek ve karşılıkları, fiili hizmet zammı ve itibari hizmet süresi karşılıkları ile %100 artış farkları hakkında,

Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil, 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

(9) a) Kanunun yürürlüğünden önce 5434 sayılı Kanun gereğince iştirakçi olanlardan başvuru tarihinde Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olan sigortalılar veya hak sahipleri hakkında, 5434 sayılı Kanunun borçlanma ve ihya işlemlerine ilişkin hükümleri uygulanmaya devam edilir.

b) Kanunla yürürlükten kaldırılan 5434 sayılı Kanun ilgili hükümlerine göre ölüm, malullük veya yaşlılık aylığının bağlanabilmesi için yeterli prim ödeme gün sayısı olmayan ve

herhangi bir sigortalılık haline tabi çalışmamış sigortalının, prim ödeme gün sayısı bakımından Kanun hükümlerine göre, malullük veya yaşlılık aylığına hak kazanılması halinde, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 5434 sayılı Kanuna göre borçlanma ya da ihya işlemleri yapılacaktır.

(c) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalıların borçlandığı veya ihya ettiği hizmetleri ile birlikte Kanuna göre aylığa hak kazanmaları ve müracaat etmeleri halinde, tahakkuk ettirilen paranın ödendiği tarihi takip eden ay başından itibaren kendilerine, Kanunla yürürlükten kaldırılan 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre aylık bağlanır. Ancak, emeklilik ikramiyesi ödenmiş süreler emeklilik ikramiyesinde dikkate alınmaz.

(d) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ölen, ancak Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili Kanun hükümlerine göre ölüm aylığının bağlanabilmesi için yeterli prim ödeme gün sayısı olmayanlar ile toptan ödeme veya kesenek iadesi yapılmak suretiyle hizmetleri tasfiye olanların hak sahiplerinin ihya edilecek hizmetleri ile birlikte Kanun hükümlerine göre ölüm aylığına hak kazanması halinde, Kanunla yürürlükten kaldırılan 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre hesaplanacak aylıkları Kanunun 32 nci, 34 üncü ve 37 nci maddelerine göre müracaat tarihini takip eden aybaşından itibaren ödenir.

(e) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanuna göre iştirakçi olup Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrası kapsamında sigortalı olmayanların, toptan ödeme veya kesenek iadesi yapılmak suretiyle hizmetleri tasfiye olanların ihya edilecek veya borçlanacağı hizmetleri ile birlikte Kanuna göre aylığa hak kazanmaları ve müracaat etmeleri halinde, bu maddeye göre borçlandığı ve ihya ettiği hizmetlerine ait tutarın ödendiği tarihi takip eden ay başından itibaren kendilerine Kanunla yürürlükten kaldırılan 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre hesaplanarak aylık bağlanır. Bunlardan sonradan ölenlerin hak sahipleri hakkında ise bu fıkra hükmü uyarınca borçlandıkları ve ihya ettikleri hizmetlere ait tutarın ödendiği tarihi takip eden ay başından itibaren aylığa hak kazandıklarında, 5434 sayılı kanuna göre hesaplanacak aylıkları, Kanunun 32 nci, 34 üncü ve 37 nci maddelerine göre müracaat tarihini takip eden aybaşından itibaren ödenir.

(f) Kanunun yürürlüğünden önce kesenek veya toptan ödemeleri zamanaşımına uğramış olması nedeniyle hizmetleri tasfiye edilmiş olanların, tasfiye edilmiş süreleri başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Kanuna göre birleştirilecek hizmetlerden kabul edilir.

(10) 5434 sayılı Kanuna göre ödenen aylıklar ile Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamında bağlanacak aylıklar, memur maaş katsayılarındaki artışlara göre yükseltilir. Ayrıca 5434 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra barem, teşkilat, kadro ve sair kanunlar ile aynı rütbe, kadro ve sair kanunlarda yapılacak değişiklikler sonucunda aylık tutarlarında meydana gelecek yükselmeler, aynı rütbe, kadro unvanı ve dereceden bağlanmış bulunan emeklilik, malullük ve vazife malullüğü aylıkları ile dul yetim aylıkları hakkında da uygulanır.

(11) a) 5434 sayılı Kanunun 12 nci maddesi uyarınca isteğe bağlı iştirakçiliği sağlananlar ile Ek 71 inci, Ek 76 ncı, geçici 192 nci ve geçici 218 inci maddeleri uyarınca ilgi devamı sağlanmış olanlardan ilgileri devam ettirilenler hakkında,

b) 5434 sayılı Kanuna göre iştirakçi iken gerek kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce gerekse kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra görevinden ayrılanlar ile bunlardan Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olarak yeniden çalışmaya başlayanlardan görevinden ayrılanların 5434 sayılı Kanunun 12 nci maddesi uyarınca isteğe bağlı iştirakçiliği sağlananlar ile Ek 71 inci, Ek 76 ncı, geçici 192 nci ve geçici 218 inci maddeleri uyarınca iştirakçi olmak üzere başvuruda bulunanların gerekli şartları taşımaları halinde,

Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 ve mülga 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

(12) 5434 sayılı Kanuna göre iştirakçi olanlardan gerek 5434 sayılı Kanun iştirakçisi iken, gerekse Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi çalışmakta iken ücretsiz izin kullanmış ve kullanacaklar hakkında 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

(13) 5434 sayılı Kanuna göre iştirakçi olup, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olarak çalışmaya başlayanlardan vazife malullüğü kapsamına girenler hakkında, Kanunun 47 nci maddesinin birinci fıkrasına göre işlem yapılır.

(14) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçi olarak çalışmaya başlamadan evvel en az %40 oranında özürlü olduklarını gösterir sağlık kurulu raporu bulunanlar ile doğuştan en az %40 oranında özürlü olduklarını belgeleyenlerden aylık talep tarihinde Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanlardan, en az 5400 gün veya çalışmaya başladıktan sonra çalışma gücündeki kayıp oranının % 50 ila % 59 arasında olduğu anlaşılan sigortalılar için en az 5760 gün, % 40 ila % 49 arasında olduğu anlaşılan sigortalılar için ise en az 6480 gün prim veya emekli keseneği ödenmiş olması kaydıyla, istekleri halinde yaşlılık aylığı bağlanır.

(15) 1) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

a) Polis Akademisi ile fakülte ve yüksek okullarda Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okuyanlar ile kendi hesabına okumakta iken Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okumaya devam eden öğrencilerden, Emniyet Hizmetleri Sınıfında kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışacak olanların,

b) Emniyet Hizmetleri Sınıfında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışmakta olanların bahse konu okullarda (Polis Akademisi ile fakülte ve yüksek okullarda) geçen,

başarılı eğitim süreleri, en az aylık alan polis veya komiser yardımcısının,

2) Kanunun yürürlüğe girmesinden önce üniversitelerin çeşitli fakülte, yüksek okul veya meslek yüksek okullarında kendi hesabına öğrenim yaptıktan sonra muvazzaf astsubay nasbedilenlerin bu okullarda geçen başarılı öğrenim süreleri, borçlanma talep tarihindeki en az aylık alan ast subay çavuşun, emekli keseneğine esas unsurları üzerinden borçlandırılır. Kesenek ve karşılıklarının tamamı borcun tebliğ edildiği tarihten itibaren iki yıl içinde kendileri tarafından ödenir. Süresi içinde ödenmeyen borçlanmalar için ise yeni başvuru şartı aranır

(16) Personel mevzuatına göre almış oldukları disiplin cezası sonucu 23/4/1999 tarihi ile 14/2/2005 tarihleri arasında memuriyetleri sona erenlerden, 22/6/2006 tarihli ve 5525 sayılı Kanun uyarınca haklarında verilmiş disiplin cezaları bütün sonuçları ile ortadan kaldırılanların 15/10/2008 tarihinden itibaren altı ay içinde Kuruma müracaatları halinde görevlerinden ayrıldıkları tarih ile göreve başladıkları tarih arasındaki prim veya kesenek ödenmemiş süreleri, istekleri halinde görevlerinden ayrıldıkları derece ve kademelerine prim veya kesenek ödenmemiş veya borçlanmak istedikleri sürenin her üç yılına bir derece ve her yılına bir kademe verilmek ve öğrenim durumları itibariyle 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesindeki yükselebilecekleri dereceleri geçmemek üzere, tespit edilecek derece, kademe ve ek göstergeleri ile emekli keseneğine esas aylığın hesabına ait tüm unsurlarının toplamının müracaat tarihinde yürürlükte olan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarlar üzerinden, yine o tarihteki kesenek ve karşılık oranları üzerindeki borçlandırılır. Borcun tamamı, tebliğ edildiği tarihten itibaren iki yıl içinde kendileri tarafından **en fazla 24** eşit taksitle veya defaten ödenir.

(17) Kanunun yürürlük tarihinden önce, seçimler neticesinde belediye başkanı olarak görev yapmış olanlardan;

a) Sosyal güvenlik kanunlarına göre emeklilik veya yaşlılık aylığı almakta olanlardan; 5434 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılan 39 uncu maddesine göre aylık bağlanması şartlarına haiz olanlara, Kanunun yürürlük tarihinden itibaren, haiz olmayanlara ise bu şartlara haiz oldukları tarihten itibaren 5434 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılan ek 68 inci maddesinde belirtilen şartlar da dikkate alınarak, emsali belediye başkanının almakta olduğu makam tazminatı ve buna bağlı olarak temsil veya görev tazminatı tutarı, almakta oldukları aylıklarına ilâve edilmek suretiyle ödenir.

b) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sigortalı iken, Kanunun yürürlük tarihinden sonra yaşlılık aylığı bağlananlardan; 5434 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılan 39 uncu maddesine göre aylık bağlanması şartlarını haiz olanlara aynı Kanunun ilgili maddeleri dahilinde söz konusu tazminatlar aylıklarına ilâve edilmek suretiyle ödenir.

(c) Ölenlerin hak sahiplerine Kanunun 32 nci maddesinde belirtilen şartlara sahip olmaları halinde, 5434 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılan ek 68 inci maddesinde belirtilen şartlar da dikkate alınarak, makam, temsil veya görev tazminatı hak sahiplerine bu Kanunun ilgili maddeleri hükümlerine göre Kanunun yürürlük tarihinden itibaren, Kanunun yürürlük tarihinden sonra ölenler için ise, ölüm tarihinden itibaren ölüm aylıklarına eklenmek suretiyle ödenir.

(d) Malûllük aylığı almakta olanlar ile Kanunun yürürlük tarihinden sonra malûllük aylığına hak kazanacaklara 5434 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılan **39 uncu maddesindeki aylık bağlamaya ilişkin şartlar aranmaksızın**, ek 68 inci maddesinde belirtilen şartlar da dikkate alınarak emsali belediye başkanının almakta olduğu makam tazminatı ve buna bağlı olarak temsil veya görev tazminatı tutarı, almakta oldukları aylıklarına ilâve edilmek suretiyle ödenir .

(e) Yukarıdaki bendlerde belirtilen makam, görev veya temsil tazminatları ödendikçe Hazineden tahsil edilir.

(18) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki dönemlere ait 5434 sayılı Kanundan kaynaklanan alacakların takip ve tahsil işlemleri 5434 sayılı Kanunun Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili hükümlerine göre Kurumca sonuçlandırılır. Ancak bunlardan Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Maliye Bakanlığının ilgili birimleri tarafından takip ve tahsil işlemleri başlatılmış olanların işlemleri bunlar tarafından sonuçlandırılır.

(19) 22/7/1965 tarih ve 644, 1/11/1983 tarih ve 2937, 25/3/1957 tarih ve 6940 ve 26/10/1990 tarih ve 3671 sayılı Kanunlar ile 5434 sayılı Kanunun 32 nci maddesine göre fiili hizmet süresi zammına müstahak görevlerde çalışanların bu görevlerde geçirdikleri süreler, Kanunun 40 ıncı maddesi gereğince aranan 3600 günün doldurulmasında dikkate alınır. Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalıların borçlandıkları hizmetleri nedeniyle borçlanma tutarlarından ödenmeyen kısmı var ise, 5434 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine göre aylıklarından emekli keseneği oranında tahsil edilmeye devam edilir.

(20) Kanunun yürürlük tarihinden önce iştirakçi olup Kanunun yürürlük tarihinden sonra Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışmaya devam edenlerin itibari hizmet süreleri hakkında, Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil, 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

(21) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanunun 36 ve 37 nci maddelerine göre itibari hizmet süresinden yararlandırılan ve Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınarak, Kanunun 49 uncu maddesine göre itibari hizmet süresinden yararlandırılacak olanların itibari hizmet süresi primleri, çalışmanın olduğu yılın sonunda tespit edilerek, takip eden 15 gün içinde prim belgesi verilmek suretiyle ödenir.

(22) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra 3201 sayılı Kanuna göre borçlananlar ile Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre ilk defa sigortalı olanların sigortalılık başlangıç tarihinden önceki süreler için, Kanunun 41 ve 46 ncı maddeleri ile 5434 sayılı Kanunun ek 31 inci maddesine göre borçlandırılmaları halinde, sigortalılığın başlangıç tarihinin geriye götürülmesi, bunlar hakkında Kanunun geçici maddelerinin uygulanmasını gerektirmez.

(23) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce birden fazla dosyadan aylık alınması durumunda, Kanunun yürürlük tarihinden sonra yeni dosyadan aylık alınmasına hak kazanılması durumunda yeni bağlanacak dosyadaki aylık miktarı da dahil olmak üzere mukayese yapılarak en düşük miktarlı dosya kapsamından çıkarılır.

(24) a) 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununa göre vazife malûllüğü aylığı almakta olan iştirakçiler ile bu kapsama giren olaylar sebebiyle vazife malulü aylığı bağlanmış olan er ve erbaşıardan Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra kanuna tabi sigortalı olarak çalışmaya başlayanların aylıkları kesilmez. Bunlardan vazife malullüğüne karar verilen, ancak sınıf veya görev değiştirerek çalışmaya devam eden iştirakçiler (özel kanunlarına göre yükümlülük süresi dikkate alınarak) ile aynı kapsama giren olaylar nedeniyle vazife malullüğüne karar verilen ancak, iştirakçilikleri devam eden er ve erbaşların, görevlerinden ayrılmalarına gerek kalmaksızın alınacak emekliye sevk onayına istinaden 5434 sayılı Kanuna göre aylıkları bağlanarak ödenir. Bu kapsama girenlerin herhangi bir nedenle emekliye ayrılmaları halinde haklarında Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

b) Yukarıdaki fıkra kapsamında malul olanlardan sınıf veya görev değiştirerek iştirakçi olarak çalışmaya devam edenler ile aynı Kanun kapsamına giren olaylar sebebiyle vazife malûllüğü aylığı alanlardan kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışan veya daha sonra çalışmaya başlayanların (er ve erbaşlar dahil) kanunun yürürlük tarihinden sonra müracaatları halinde görevlerinden ayrılmalarına gerek kalmaksızın emekliye sevk onayına istinaden vazife malûllüğü aylıkları bağlanarak ödenir ve (Daha önce aylık bağlanmamış olanlarda emekliye sevk onayı, bağlanmış olanlarda “bildirim” mahiyetinde bir onay gerekir) haklarında Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

(25) İlgili kanunlarında düzenleme yapılmıncaya kadar;

a) 5434 sayılı Kanunun 56 ncı maddesinin birinci fıkrasında belirtilenlerden (Muvazzaf, yedek ve gönüllü erler ve yedek subay okulu öğrencileri) Kanunla yürürlükten kaldırılan maddeleri dahil 5434 sayılı Kanuna göre vazife veya harp malulü sayılması gerekenlerin ve Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından görevlendirildiği tarihte uzun vadeli sigorta kollarına tabi olarak çalışmayanlardan Kanunla yürürlükten kaldırılan maddeleri de dahil 5434 sayılı Kanuna göre harp malulü sayılması gerekenlerin; kendileri ile bunların dul ve yetimlerine bağlanacak aylıklar hakkında Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlerin uygulanmasına devam edilir.

b) 5434 sayılı Kanunun ek 77 nci maddesinin birinci fıkrası ile Kanunun 47 nci maddesinin dokuzuncu fıkrasında sayılanlara ve bunların hak sahiplerine, ilgili kanunları ve Kanun çerçevesinde bağlanacak aylıkları toplamının, emsallerinin 5434 sayılı Kanunun ek 77 nci maddesine göre yükseltilerek hak kazandıkları aylıklardan düşük olması halinde, aradaki fark ayrıca ödenir.

c) 18/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Kanunun ek 16 ncı maddesi, 24/2/1968 tarihli ve 1005 sayılı Kanun, 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Kanun, 11/10/1983 tarihli ve 2913 sayılı Kanun, 28/5/1986 tarihli ve 3292 sayılı Kanun, 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Kanun ile yılı bütçe kanunlarına ekli cetveller kapsamına giren kişilere ve diğer kanunlarda yapılan atıflar sebebiyle 2330 sayılı Kanun esas alınarak ilgililerine aylık, tazminat ve ek ödeme verilmesi ile yardım işlemleri hakkında, Kanunla yürürlükten kaldırılan maddeleri dahil 5434 sayılı Kanunun ilgili hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

(26) 01/05/2008 tarihinden itibaren ilk defa iştirakçi olanlar hakkında Kanunun 28 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları uygulanır.

(27) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre sigortalı çalıştıranlar tarafından Kuruma yapılacak bildirimler, Kurum ile kamu idareleri ve ilgili kurum ve kuruluşların internet ve elektronik alt yapısı oluşturuluncaya kadar kağıt ortamında yürütülür. Adi posta yolu ile gönderilen veya Kuruma doğrudan verilen işe giriş bildirgelerinde, bildirgenin Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarih, taahhütlü, iadeli taahhütlü veya acele posta servisi olarak gönderilenlerde ise postaya verildiği tarih, bildirim tarihi olarak kabul edilir.

Sosyal güvenlik destek primine tabi çalışma

GEÇİCİ MADDE 12- (1) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçi veya sigortalı olanlar, vazife malullüğü, malullük ve yaşlılık veya emekli aylığı bağlananlar ve Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sosyal güvenlik destek primi ödeyerek çalışmaya devam edenler hakkında sosyal güvenlik destek primine tabi olma bakımından Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili kanun hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

(2) Ancak;

a) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında çalışanlar için sosyal güvenlik destek primi oranı Kanunun 80 inci maddesine göre tespit edilen prime esas kazançlar üzerinden Kanunun 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen prim oranına % 30 oranının eklenmesi suretiyle bulunan toplamdır. % 30 oranının dörtte biri sigortalı, dörtte üçü işveren hissesidir. Bu kapsamda sayılan kişilerden sosyal güvenlik destek primine tâbi olanların prim ödeme yükümlüsü bunların işverenleridir. Sosyal güvenlik destek primine tabi olarak çalışan sigortalının iş kazası geçirmesi veya meslek hastalığına tutulması halinde bu sigorta kollarından gerekli yardımlar yapılır.

b) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından alınacak belgelerle doğrulamak kaydıyla faaliyette bulunulmadığına ilişkin süreler hariç olmak üzere çalışılan süreleri için, sosyal güvenlik destek primi oranı olarak Kanunun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinde belirtilen hükümler uygulanır. Söz konusu maddede belirtilen oran, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten 31/12/2008 tarihine kadar % 12 olarak, takip eden her yılın Ocak ayında bir puan artırılarak uygulanır. Ancak bu oran % 15'i geçemez. Kesilecek olan bu tutar, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine tabi sigortalılara ilgili yılın Ocak ayında ödenen en yüksek yaşlılık aylığından alınabilecek sosyal güvenlik destek priminden fazla olamaz.

c) Harp malûlleri ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre aylıkları hesaplanarak ödenen veya asayiş ve güvenliğin sağlanması ile ilgili kanunlara göre vazife malûllüğü aylığı almakta iken; bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla çalışmaya devam edenler ile sonradan bu Kanuna tabi çalışmaya başlayacaklar için sosyal güvenlik destek primi uygulanmaksızın bu Kanunun 5 inci maddesinin (c) bendi hükümleri uygulanır.

d) 5434 sayılı Kanuna göre vazife malullüğü aylığı almakta iken bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendi kapsamında çalışmaya devam edenler hakkında, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren bir ay içinde yazılı talepleri doğrultusunda bu Kanunun iş kazası ve meslek hastalığı sigortası hükümleri ve uzun vadeli sigorta kolları veya sosyal güvenlik destek primine ait hükümleri uygulanır. Bunlardan uzun vadeli sigorta primi ödeyenlerin belirtilen süre içinde yazılı talepte bulunmamaları halinde ayrıca iş kazası meslek hastalığı hükümleri uygulanır, sosyal güvenlik destek primi kesilmez. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçi olup, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre vazife malullüğü aylığı bağlananlardan bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendi kapsamında çalışmaya başlayanlar hakkında da yazılı talepleri doğrultusunda işlem yapılır. Bu bent kapsamında olanlardan ayrıca genel sağlık sigortası primi alınmaz.

Sosyal güvenlik destek primi ödenmiş veya bildirilmiş süreler bu Kanuna göre malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim ödeme gün sayısına ilave edilmez, 31 inci ve 36 ncı madde hükümlerine göre toptan ödeme yapılmaz.

Sosyal güvenlik destek primi, süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, ödenmeyen kısmı sürenin bittiği tarihten itibaren ilk üç aylık sürede her bir ay için % 3 oranında gecikme cezası uygulanarak artırılır. Ayrıca, her ay için bulunan tutarlara ödeme süresinin bittiği tarihten başlamak üzere borç ödeninceye kadar her ay için ayrı ayrı Hazine Müsteşarlığınca açıklanacak bir önceki aya ait Yeni Türk Lirası cinsinden iskontolu ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerinin aylık ortalama faizi bileşik bazda uygulanarak gecikme zammı hesaplanır. Ancak, ödemenin yapıldığı ay için gecikme zammı günlük hesaplanır.

Geçici iş göremezlik ödenekleri

GEÇİCİ MADDE 13– (1) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen sigortalıların Kanunun yürürlük tarihinden önce başlayıp, yürürlük tarihinden sonra devam eden istirahatlarında, geriye doğru bir yıllık süre içinde 120 günleri olmadığından geçici iş göremezlik ödeneği alamayan sigortalıların, Kanunun yürürlük tarihinden önce veya sonraki bir tarihte bu tarihlerden geriye doğru bir yıl içinde en az 90 günlük sigorta primi varsa Kanunun yürürlük tarihinden itibaren istirahatından kalan süre için geçici iş göremezlik ödeneği ödenir.

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen sigortalıların analığı halinde verilecek geçici iş göremezlik ödeneklerinin hesaplanmasında, 90 günlük prim ödeme/bildirme gün sayısı, Kanunun yürürlük tarihinden sonrası için hesaplanır. Bu sigortalıların Kanunun yürürlük tarihinden önce 506 sayılı Kanuna tabi analık ile iş kazası ve meslek hastalığı sigortaları primi ödenmiş süreleri var ise bu süreler dikkate alınır.

Geçmiş Dönem ve Aylara İlişkin Verilecek Belgeler

GEÇİCİ MADDE 14 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önceki dönemlere ve aylara ait çalışmalar ile ilgili sigorta primleri, prim hesabına esas tutulan kazançları ve prim ödeme gün sayıları ile diğer bilgilere ilişkin belgelerin işverenlerce düzenlenerek Kuruma verilmesinde, mülga Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmelik hükümleri esas alınır.

İşyeri kayıtlarının ibrazında zamanlaşımı

GEÇİCİ MADDE 15 – (1) Bu Yönetmeliğin 118 inci maddesinin birinci fıkrasında geçen defter ve belgeleri;

a) 10 yıl olan saklama süresi 2008 yılı için 5 yıl, 2009 yılı için 6 yıl, 2010 yılı için 7 yıl, 2011 yılı için 8 yıl, 2012 yılı için 9 yıl olarak,

b) 30 yıl olan saklama süresi ise 2008 yılı için 5 ve sonraki yıllarda 30 yıl tamamlanıncaya kadar her yıl birer yıl artırılarak,

uygulanır.

Yürürlük

MADDE 139 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 140 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı yürütür.